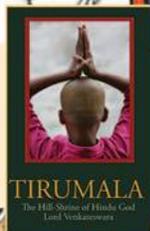

దక్కన్

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

ల్యాండ్

- ❁ నిత్య చలనశీలి సుంకిరెడ్డి
- ❁ జానపదం - నేటి దృక్పథం

- ❁ అలరించిన పుస్తక ప్రదర్శన
- ❁ తెలంగాణ మనోగీతం

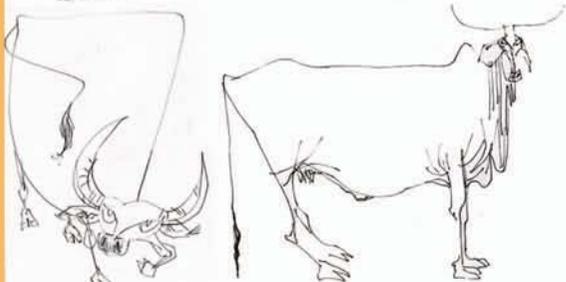
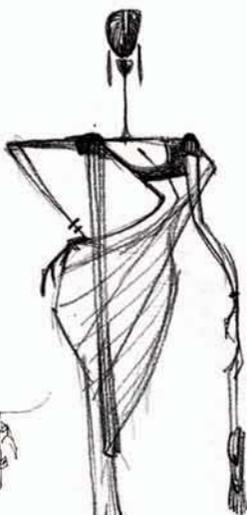

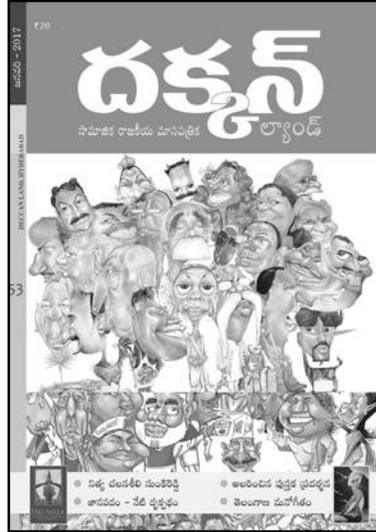

Artist: **P.Shankar**

కళాకారులు, జర్నలిస్టులు,
మీడియా మిత్రులతో సహవాసం
శంకర్ మేధస్సు,
వ్యక్తిత్వాలకు పదునుబెట్టింది.
ఈ విధంగా మమేకమైన
ఆయనకు 100 ఏళ్ల తెలంగాణ
సమకాలీన చిత్రకళ చరిత్రాత్మక
డాక్యుమెంటేషన్ లో భాగం కల్పించింది.

ప్రత్యేక కథనం లోపలి పేజీల్లో

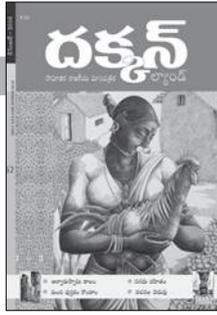

కేరికేచర్

సాధారణ చిత్రాల కన్నా కూడా కేరికేచర్లను గీయడం మరింత కష్టం. అలా గీసే కేరికేచర్ అనేది రూపురేఖల్లో, హావ భావాల్లో, అలవాట్లలో ఆ వ్యక్తి సమగ్రతను ప్రతిబింబించేదిగా ఉండాలి. అప్పుడే దానికి నిండుదనం వస్తుంది. వీక్షకుల మన్ననలు పొందుతుంది. కేరికేచర్లు గీయడంలో తనకంటూ ఒక ప్రత్యేకతను సృష్టించుకున్న కార్టూనిస్ట్ శంకర్ గీసిన కొన్ని కేరికేచర్లను ఈ సంచిక ముఖచిత్రంలో మీకు అందిస్తున్నాం.

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

కళారూపాలపై చక్కటి కథనాలు

మరుగున పడిపోతున్న తెలంగాణ కళారూపాలపై అందిస్తున్న ప్రత్యేక కథనాలు బాగుంటున్నాయి. వాటిని వివిధ రూపాల్లో డాక్యుమెంటేషన్ చేయాల్సిన అవసరాన్ని గుర్తు చేసేలా ఉంటున్నాయి. ఈ కళారూపాలు మన సంస్కృతిలో ప్రధానభాగం. అవి అంతరించిపోతే విలువైన సాంస్కృతిక సంపదను కోల్పోయిన వాళ్ళ మవుతాం. ఎంత ఖర్చు అయినా భరించి వాటిని డాక్యుమెంటేషన్ చేయాల్సిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరాలి. ఆ కళారూపాల ప్రదర్శకులకు తగిన ప్రోత్సాహాన్ని అందించాలి. ఆసక్తి గలవారు వాటిని నేర్చుకునేందుకు, వాటిపై పరిశోధనలు చేసేందుకు ప్రోత్సహించాలి.

- ఎం.భాస్కర్, వరంగల్

రచనల చెరువు తరహాలో...

తెలంగాణవ్యాప్తంగా ప్రతి జిల్లా కేంద్రంలో, ప్రతీ పట్టణంలోనూ కవులు, కళాకారులు స్థానికంగా ఎన్నో కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తున్నారు. అలాంటి సమావేశాల గురించి దినపత్రికల్లో ప్రచురితమయ్యే కథనాలు తక్కువే. ఈ నేపథ్యంలో అలాంటి సంస్థల గురించి, వాటి కార్యకలాపాల గురించి దక్కన్ ల్యాండ్ లో ప్రచురిస్తే ఇతర ప్రాంతాల వారు సైతం వాటిని గురించి తెలుసుకునే వీలు కలుగుతుంది. ఆ దిశలో మీ ప్రయత్నాలను కొనసాగించాలని కోరుకుంటున్నాం.

- కె. వెంకట్, సంగారెడ్డి

తెలంగాణ ఖ్యాతి చాటుతున్న 'దక్కన్ సినిమా'

బాలీవుడ్, టాలీవుడ్ లో తెలంగాణ వారెవరూ పెద్దగా రాణించలేకపోయారని, చరిత్రకెక్కలేకపోయారని అనుకుంటున్న తరుణంలో తెలంగాణకు చెందిన వారు అప్పట్లోనే ఎంతటి విశిష్ట సేవలు అందించారో తెలుసుకుంటుంటే దిగ్భ్రాంతి కలుగుతోంది. ఈ విశేషాలేవీ పెద్దగా వెలుగులోకి రాకుండా పోయాయి. అలాంటి వాటిని సేకరించి అందిస్తున్న రమేశ్ బాబుకు అభినందనలు. చరిత్రను నమోదు చేయడంలో కూడా వివిధ రకాల ఆసక్తులు ఎలాంటి దుష్ప్రభావాన్ని కలిగిస్తాయో అర్థమవుతుంది. ఇలాంటి తరుణంలో మన చరిత్రను మనం డాక్యుమెంటేషన్ చేసుకోవడం ఎంత ముఖ్యమో తెలుస్తోంది. ఇప్పటికైనా అందుకు నడుం బిగించాలి. ఆనాటి ప్రముఖుల చరిత్రను భావితరాలకు అందించాలి.

- ఎన్. ఉదయ్, కరీంనగర్

'దక్కన్' పేరు ఇలా వచ్చిందేమో!

ఇటీవల 'దక్కన్ ల్యాండ్' తెలుగు మాస పత్రిక నవంబర్ 2016 సంచిక చూశాను. పత్రిక పేరు అకట్టుకుంది. 'దక్కన్' అనేది ప్రాంత బోధ శబ్దం. తెలుగు పత్రికాలోకంలో ఇది సరికొత్త పదం. బ్రిటిష్ వారి పాలన కాలంలో ఈ పదం చాలా ప్రచారంలో ఉండేది. డెక్కన్ పీఠ భూమిని దక్కన్ లేదా డెక్కన్ గా పిలుస్తారు. ఈ పదం ఎలా రూపుదిద్దుకొనిందని పరిశీలిస్తే చాలా మంది పండితులు ఈ పదం, 'దక్షిణ' అనే సంస్కృత పదం నుండి వచ్చిందని భావిస్తారు. దీనికి తోడుగా ఒక శాతవాహన రాజు తనకు తాను దక్షిణాపథపతిగా ఒక శాసనంలో చెప్పకుంటాడు. కావున ఇది ఒక దిశను తెలిపే శబ్దంగా కూడ స్థిరపడింది. ఒక అడుగు ముందుకు వేస్తూ ఈ విషయంలో ఆలోచిస్తే పై పదం 'దక్షిణ' అను సంస్కృత పదం నుండి గాక 'దక్కన్' అను తెలుగు పదం నుండి రూపుదిద్దుకున్నదని నా అభిమతం.

ఈ 'దక్కన్' అను తెలుగు రాజు ఈ ప్రాంతాన్ని పూర్వం పరిపాలించాడు కాబట్టి అతడి పేరిట 'దక్కన్ భూమి' లేదా 'దక్కన్ దేశం' అని వాడుకలోకి వచ్చింది. అతడి పేరు నేటి చరిత్రకు పూర్వమే స్థిరపడింది. ఈ రాజు పేరిట చారిత్రక ఆధారాలు దొరకని కారణంగా అతడు అజ్ఞాతంలో ఉండిపోయాడు. ఈ దక్కన్ మనకు తెలియని తెలుగు రాజులలో మొదటి శ్రేణికి చెందిన వాడయి వుంటాడు. కాబట్టి ఇంత పెద్ద ప్రాంతానికి అతని పేరు వాడుకలోకి వచ్చింది!

పాలీ, ప్రాకృత భాషల్లో మన తెలుగు పదాలు ఉన్నట్లు మన భాషా పండితులు నిర్ధారించారు. ఈ కారణంగా పాలీ, ప్రాకృత, సంస్కృత భాషల కంటే పూర్వమే మన తెలుగు జన భాషగా వాడుకలో ఉన్నట్లే కదా? మన తెలుగు జానపదుల్లో దక్కల్ లేదా దక్కలు వారుగా పిలువబడే ఒక తెగవారు నేటికి అక్కడక్కడ ఉన్నారు. పైన ఉల్లేఖించిన 'దక్కన్' అను రాజు ఈ తెగకు చెందిన మూలపురుషుడయి ఉంటాడు. ఈ దక్కలి వారు పటం వేసి చెప్పబడే ఒక కథలో 'దక్కన్ రాజ్యం దక్కలేదు' అను అంశం ఉల్లేఖించబడుతుంది. ఈ 'దక్కల్ వంశం' మాదిగ కులంలో ఒక తెగగా ఎన్నబడింది. (చూడండి - మాది గల చరిత్ర సంస్కృతి - డా చిలుమారి శ్రీనివాసరావు). పై విషయంలో తెలుగు చరిత్ర పరిశోధకులు 'దక్కన్ ల్యాండ్' వేదికన తమ అభిప్రాయాలు తెలియచేస్తారని మనవి.

- కావలి రాములు. (ముంబై)

కొత్త జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్ర వ్యాసాలకు ఆహ్వానం

తెలంగాణలో కొత్తగా ఏర్పడిన జిల్లాల నేపథ్యంలో జిల్లాల చరిత్రను తిరిగి లిఖించుకోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. వివిధ కారణాల వల్ల మరుగున పడిన విశేషాలన్నీ ఈ సందర్భంగా వెలుగులోకి వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో ఆయా జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్రపై వ్యాసాలను దక్కన్ ల్యాండ్ మాస పత్రికకు పంపించాల్సిందిగా కోరుతున్నాం.

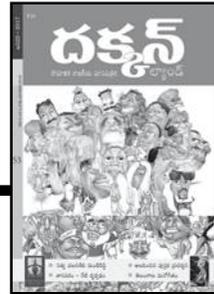
దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి: 5 సంచిక : 5 పేజీలు : 60

జనవరి - 2017

లోపలి పేజిల్లో...

సంపాదకులు యం. వేదకుమార్

అసోసియేట్ ఎడిటర్

ఎన్. వంశీ మోహన్

సెల్ : 9848902520

లే అవుట్ & కంపోజింగ్

చరిత ఇంప్రెషన్స్

కవర్ పేజీ ముఖచిత్రం

కార్టూనిస్ట్ శంకర్

వాణిజ్య ప్రకటనలు

9030626288

ముద్రణ:

DECCAN PRESS

ఆజూమాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చిరునామా

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490,

St.No. 12, Himayatnagar,

Hyderabad - 500 029.

Mobile: 9030626288

Fax: 040-27635644

E-mail: deccanlandindia@gmail.com

website : www.deccanland.com

అపురూప ప్రాచీన కళ దోత్రా వెంకట్ 8

నిత్య చలనశీల సుంకెరెడ్డి కేశవోయిన రవికుమార్ గౌడ్ 9

తెలుగు వాచకాల విశిష్టత బి.ఎన్.రాములు 15

హైదరాబాద్ లో ఘనంగా చిల్డ్రన్ థియేటర్ ఫెస్టివల్ దక్కన్ న్యూస్ 18

ఆధునికత - జానపదం - నేటి దృక్పథం జయధీర్ తిరుమలరావు 19

చైతన్యాన్ని రంగలించిన పాట దక్కన్ న్యూస్ 22

ఫాటోలో ప్రతిఫలించే మానవత్వం దక్కన్ న్యూస్ 26

అలరించిన పుస్తక ప్రదర్శన దక్కన్ న్యూస్ 28

గీతలతో జీవం కార్టూనిస్ట్ శంకర్ దక్కన్ న్యూస్ 35

విద్యార్థుల్లో వెల్లువెత్తిన సాహిత్య సృజన రాజ్ కుమార్ 37

తొలి తెలంగాణీయుడు డాక్టర్ పసుసూరి రవీందర్ చిర్ర రాజేష్ ఖన్నా 39

పబ్లిక్ డిమాండ్ దక్కన్ న్యూస్ 41

చిట్టెలుక - జ్ఞానపదం బాలచెలిమి 43

వడిసి పట్టిన వాన నీటితో సాగు జి.వి. రామాంజనేయులు, కె.రవి 45

ది మంకీ కింగ్స్ ఆఫ్ ఒగ్గు కథ డాక్టర్ బి. కుమారస్వామి 47

'అదర్బం' తెలంగాణ నిర్మాతల తొలి సినిమా హెచ్.రమేష్ బాబు 49

ప్రణయ - చరిత్రకు పట్టం సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్ 53

గిరిని కాపాడుకుందాం యం. వేదకుమార్ 56

పుస్తకం దక్కన్ న్యూస్ 58

వార్షిక చందా

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక చందాదారులుగా చేరదల్చుకున్న వారు పై చిరునామాకు రూ. 200 ఎం.ఓ. పంపించవచ్చు. లేదా దక్కన్ ల్యాండ్ పేరిట డీడీ పంపవచ్చు. చిరునామా, ఫోన్ నెంబర్ వివరాలు స్పష్టంగా తెలియజేయగలరు.

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చవుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాలన్నింటితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉందాల్సిన అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్వామిక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక విశ్లేషణవేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పాఠకుల్లో అవగాహన పెంపొందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

తెలుసుకొందాం..!

వాహనాలపై రుణాలు

రవాణా వాహనాలపై రుణాలు పొందాలంటే కచ్చితంగా డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ తో పాటు బ్యాంక్ నెంబర్ ఉండాలి.

బీసీ ఫెడరేషన్ సాసైటీలకు (రూ.లక్షల్లో)

యునిట్ కాస్ట్	ఒక్కో సభ్యునికి	ఒక్కో సాసైటీకి
50శాతం సబ్సిడీ	రూ. 1,00,000	రూ. 15,00,000
50 శాతం బ్యాంక్ లోన్	రూ. 1,00,000	రూ. 15,00,000
మొత్తం	రూ. 2,00,000	రూ. 30,00,000

స్వయం ఉపాధి పథకంలో ఎస్సీలకు, బీసీలకు

యునిట్ కు	రుణం	సబ్సిడీ
	రూ.లక్ష	80శాతం
	రూ.2 లక్షలు	70శాతం
రూ.2లక్షల నుంచి రూ.10 లక్షల వరకు		60శాతం

గతంలో పోల్డెట్ పెరిగిన వయోపరిమితి, రుణం..

ఎస్సీ, ఎస్టీలకు..	వయోపరిమితి	రుణపరిమితి
గతపాలనలో	45 సం॥	5 లక్షలు
ప్రస్తుతం	50 సంవత్సరాలు	10 లక్షలు
బీసీలకు..	వయోపరిమితి	రుణపరిమితి
గత పాలనలో	50 సం॥	5 లక్షలు
ప్రస్తుతం	55 సంవత్సరాలు	10 లక్షలు

ఆరోగ్యలక్ష్మి పథకం

అంగన్ వాడీ కేంద్రాల నుంచి గర్భిణులకు, చిన్నారులకు, కిషోర బాలికలకు గత ప్రభుత్వాలు అందిస్తోన్న పోషకాహారాన్ని రెట్టింపు చేయడంతో పాటు 'ఒక మంచి సంపూర్ణ ఆహారాన్ని' అందించాలనే

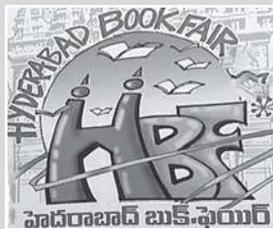
లక్ష్యంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం 'ఆరోగ్యలక్ష్మి' పథకాన్ని 2015 జనవరి 1 నుంచి అమలు చేస్తోంది. ఈ పథకం అమలులో భాగంగా బాలింతలకు, గర్భిణులకు మధ్యాహ్నం మంచి సంపూర్ణ ఆహారం అందిస్తారు. అలాగే 7 నెలల వయస్సు నుంచి 3 ఏళ్ళ పిల్లలకు అందించే గుడ్ల సంఖ్యను 8 నుంచి 16కు పెంచారు. 3 నుంచి 16 ఏళ్ళ లోపు బాలబాలికలకు అందించే కోడిగుడ్లను 16 నుంచి 32కు పెంచారు. గర్భిణులకు, బాలింతలకు రోజుకు ఒకటి చొప్పున నెలకు 30 గుడ్లను అందజేస్తారు. అనేకమంది స్త్రీలు రక్తహీనతతో బాధపడుతుండటంతో, రక్తహీనత సమస్యను అధిగమించేందుకు ప్రభుత్వం ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది. ఆయా అంగన్ వాడీ కేంద్రాలలో బాలింతలు, గర్భిణులు, బాలికలు, చిన్నారుల పేర్లను నమోదు చేయిస్తే చాలు. ప్రతి రోజు అంగన్ వాడీ కేంద్రాల్లో అర్జులకు పై ఆహారాన్ని అందిస్తారు. పూర్తి వివరాలకు జిల్లా స్త్రీ శిశు సంక్షేమశాఖ అధికారి కార్యాలయంలో, ఐసీడీఎస్, అంగన్ వాడీ కేంద్రాల్లో సంప్రదించాలి.

సన్న బియ్యంతో భోజన పథకం

పేదల ప్రజలకు, వసతిగృహాల్లో విద్యనభ్యసిస్తోన్న విద్యార్థులకు కడుపునొండా పొట్టికాహారం, అంగన్ వాడీ సెంటర్లకు మంచి ప్రోటీన్లు కలిగిన ఆహారంతో పాటు అదనపు గుడ్లను అందచేయాలనే ఉద్దేశంతో సన్న బియ్యంతో 'ఒక మంచి సంపూర్ణ ఆహారం' పథకం చేపట్టారు. ఈ క్రమంలోనే హైదరాబాద్ జిల్లాలో మొత్తం 69 (ఎస్సీ-13, బీసీ-50, వికలాంగుల) సంక్షేమహాస్థల్లలో సన్న బియ్యం పథకం ప్రారంభమైంది. సంక్షేమ హాస్థల్లో ఉండి విద్యనభ్యసించే విద్యార్థులు ఈ పథకానికి అర్హులు. రాబోయే విద్యా సంవత్సరానికి జూన్-జులై మాసాల మధ్యలో దరఖాస్తులను స్వీకరిస్తారు. వివరాలకు ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనార్టీ వెల్ఫేర్ అధికారులను సంప్రదించాలి.

సాహితీ ప్రియుల వేదిక

మనిషికి, మిగతా జీవులకు ఉన్న ప్రధానమైన తేడాల్లో పుస్తక పఠనం ఒకటి. జ్ఞానానికి.. అంటే అనేక విషయాల పట్ల అవగాహనకు, భవిష్యత్తు విశ్లేషణకు దోహదపడేటటువంటి వ్యాపకం పుస్తక పఠనం. ఎవరికైనా నిరంతర అధ్యయనం అవసరం. ఇందువల్ల జీవితం అర్థమవుతుంది. వార్తా పత్రికల ద్వారా తెలిసే ప్రాథమిక విషయం జ్ఞానాన్ని విస్తృతం చేసుకోవడానికి పుస్తకాలు ఉపయోగపడతాయి. హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ తెలంగాణలో రకరకాల పుస్తకాలను వ్యాప్తిలోకి తీసుకువచ్చి చైతన్యాన్ని కలిగించింది. సాహితీప్రియులను ఒకే వేదిక మీదకు తీసుకు వచ్చింది. తెలంగాణ అస్తిత్వవాదాలను వ్యక్తం చేయడానికి వేదికగా పనిచేసింది. ఈ బుక్ ఫెయిర్ తో నాకు ఎన్నో విజ్ఞ అనుబంధం ఉంది. -**ఘంటా చక్రపాణి టిపిఎస్సీ చైర్మన్**

అధిపత్యాన్ని ప్రశ్నించేది అక్షరం

పుస్తకాలు మనిషి జీవితానికి ఔషధాలుగా పని చేస్తాయి. అధ్యయనం ద్వారా 'అధిపత్యాన్ని' జయించవచ్చు. అధ్యయనం మనిషి జీవితాన్ని సారవంతం, సుసంపన్నం చేస్తుంది. పుస్తకాలు అస్తిత్వస్పృహ కల్గిస్తాయి. ఉద్యమాలకు ప్రాణం పోస్తాయి. భావజాల వ్యాప్తికి తోడ్పడతాయి. అక్షరాలు ఏ వర్గం చేతిలో వుంటే ఆ వర్గ ప్రజలకు ఉపయోగపడతాయి. జాక్ లండన్ రక్తాక్షరాలు, దిట్టగుండెలు, అమ్మ నాకు స్ఫూర్తినిచ్చాయి. పుస్తక ప్రదర్శన ద్వారా పుస్తక ప్రచారం జరిగి ప్రజలు వచ్చి కొనే అవకాశం వచ్చింది.

బుక్ ఫెయిర్ వల్ల బుక్ ఫీవర్ వస్తుంది. పుస్తక ప్రదర్శనల ద్వారా విస్తృతంగా సామాన్యులు కూడా అటు వైపు చూస్తారు.

- నారదాసు లక్ష్మణ రావు, ఎమ్మెల్యే

కొత్త ఆశలతో కొత్త సంవత్సరంలోకి....

ఒక రాష్ట్ర అభివృద్ధిలో 'స్వరాష్ట్ర' భావన ఎంతటి కీలక పాత్ర పోషించగలదో గత రెండున్నరేళ్ళ కాలం నిరూపించింది. తెలంగాణ స్వరాష్ట్రం అనే భావన భౌగోళికమైంది మాత్రమే కాదు...అంతకు మించిన రీతిలో అది ప్రజల జీవితాలతో, వారి అభివృద్ధితో ముడిపడి ఉంది. సుస్థిరదాయక తెలంగాణను సాధించినప్పుడు మాత్రమే తెలంగాణ స్వరాష్ట్ర భావన సంపూర్ణమవుతుంది. అధికారపక్షమైనా, విపక్షమైనా, అధికారులైనా, సాధారణ ప్రజలైనా అంతా ఒకే లక్ష్యంతో పని చేస్తూ ముందు కెళ్ళాలి. అంతిమ లక్ష్యం ఒకటే అయినప్పుడు పట్టువిడుపు ధోరణులతో అంతా కలసి పని చేస్తే సత్వరమే ప్రగతి ఫలాలను ప్రజలకు అందించవచ్చు.

అభివృద్ధిలో అరవై ఏళ్ళుగా కొనసాగిన స్వచ్ఛతను వీడి వర్తమానపు అభివృద్ధి రేటును కొనసాగిస్తూ, కోల్పోయిన అభివృద్ధిని కూడా మిళితం చేసుకోవాలంటే, అంచనాలకు మించిన రీతిలో పని చేయాలి. చెరువుల అభివృద్ధి, మిషన్ భగీరథ, హరితహారం, విద్యుత్, రహదారులు, పరిశ్రమల పాలసీ, తెలంగాణ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ అనుసరించిన విధానాలు ...ఇలా ఏ అంశం తీసుకున్నా కూడా ఇప్పటి వరకు కూడా అవన్నీ జాతీయస్థాయిలో ప్రశంసలు పొందాయి. విధానాల రూపకల్పన ఎంత బాగా చేసుకుంటామో, వాటి అమలు కూడా అంత బాగా జరగాలి. వాటి ఫలితాలు ప్రజలకు అందే దిశలో అధికార యంత్రాంగం ముందుకు సాగాలి.

కాలచక్రంలో ఒక్క ఏడాదికి ఏ మాత్రం ప్రాధాన్యం ఉండకపోయినప్పటికీ, సగటు మనిషి దృష్టిలో కొత్త సంవత్సరం అంటేనే ఒక ఉద్వేగభరిత ఆశాపూర్వక దృక్పథం ఉంటుంది. దాన్ని మాటలకే పరిమితం చేయకుండా, నిజం చేసుకునే రీతిలో మన కార్యాచరణ ఉండాలని అవసరం ఉంది. జల, వాయు కాలుష్యాలను ఆరికడుదాం. మొక్కలను నాటుదాం. నీటిని ఒడిసి పట్టుకుందాం. నీటిని ఎక్కడికక్కడ నేలలోకి ఇంకింపజేద్దాం. పట్టణాలకు వలసలను తగ్గిద్దాం. విద్యార్థులు పల్లెల్లో పఠ్యటించేలా చేద్దాం. సంస్కృతిని, వారసత్వాన్ని కాపాడుకుందాం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం పోలవరం ప్రాజెక్టు పనులు శరవేగం చేస్తున్నది. ఈ నిర్మాణంతో రూ.లక్షల కోట్లకు మించి విలువైన అసలేమాత్రం వెలకట్టలేని అమూల్యమైన చారిత్రక, సాంస్కృతిక, వారసత్వ సంపదలను, ప్రకృతి వనరులను, జీవన విధానాలను, ఉపాధి అవకాశాలను ధ్వంసం చేసుకొంటున్నాం. ఒక్కముక్కలో చెప్పాలంటే ఈ ప్రాజెక్టుతో పొందే లాభం కన్నా వాటిల్లే నష్టమే అధికంగా ఉంటుంది. ఈ అంశంపై ప్రజల్లో చైతన్యం పెంపొందించాలి. అదే విధంగా ఆదివాసీల జీవితాల్లో వెలుగులు చోటు చేసుకోవాలి. పెసా, అటవీ భూహక్కు చట్టం, 1/70, 5వ షెడ్యూల్ తదితర అంశాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి. వారి హక్కులను ప్రభుత్వాలు, సమాజం గౌరవించాలి.

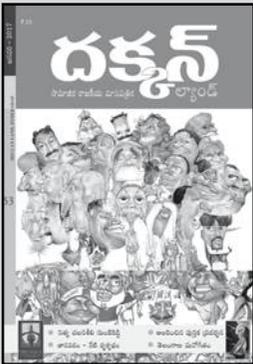
నేడు ప్రజలకు ముఖ్యంగా కావాల్సింది ఉపాధి, ఆరోగ్యం, చదువు. వీటిపై ప్రభుత్వాలు దృష్టి సారించాలి. ప్రైవేటు రంగంలో ఉపాధి అవకాశాలను అధికం చేయాలి. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో మౌలిక వసతులు మెరుగుపరచాలి. ప్రతి పాఠశాలలో లైబ్రరీ నెలకొల్పి దాన్ని చక్కటి 'రిసోర్స్ సెంటర్'గా వినియోగించుకోవాలి. అందుకు విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులను చక్కగా నిర్వహించాలి. ప్రజలు ఏ చిన్న అనారోగ్యం కలిగినా, ఎలాంటి సంకోచం లేకుండా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకు వెళ్ళగలిగే పరిస్థితులు ఉండేలా చూడాలి. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో ప్రసూతి సేవలు పొందేవారికి అవసరమైతే ప్రోత్సహకాలు ప్రకటించాలి. మౌలిక వసతులను మెరుగు పరచాలి. వైద్యుల సంఖ్యను, ఆసుపత్రుల సంఖ్యను అధికం చేయాలి.

ఈ దిశలో మన పయనం ఉండాలని కోరుకుంటా....

వేదకుమార్.యం

(యం. వేదకుమార్)

ఎడిటర్

అపురూప ప్రాచీన కళ దోక్రా

దోక్రా అనేది నాన్-ఫెర్రస్ మెటల్ కాస్టింగ్ తో లాస్ట్-వాక్స్ కాస్టింగ్ టెక్నిక్ తో కూడిన హస్తకళ. వాడేసిన మైనాన్ని తిరిగి ఇంకో ఆకారంలో ఎలా తయారు చేస్తామో అటువంటి పద్ధతిని ఉపయోగించి ఇందులో కళారూపాలు తయారు చేస్తారు. భారత దేశంలో ఈ కళ 4,000 ఏళ్ళకు పూర్వం నుంచి నేటికీ కొనసాగు తూ వస్తోంది. ఈ కళకు సంబంధించి బాగా ప్రఖ్యాతి చెందింది 'డాన్సింగ్ గర్ల్ ఆఫ్ మొహెంజోదారో'.

లోహంతో తయారు చేసిన మొహంజోదారో కాలం నాటి నృత్యం చేస్తున్న బొమ్మ ఇప్పటి కీ అతి ప్రాచీనమైనదిగా పురాతత్వ శాస్త్రవేత్తల అంచనా. దేశ విదేశాల్లో ఈ కళకు బాగా డిమాండ్ ఉంది.

ఈ బొమ్మలు జానపద విశేషాలను తెలియజేస్తుండటం, చూసేందుకు సాధారణంగా, అందంగా ఉండటంతో ప్రజల్లో వీటికి ఆదరణ ఎక్కువ. దోక్రా గుర్రాలు, ఏనుగులు, నెమళ్ళు, గుడ్లగూబలు, మతపరమైన ఇమేజ్ లు, దేవుని బొమ్మలు, కొలత పాత్రలు, దీపపు స్తంభాల బొమ్మలకు ఎక్కువ గిరాకీ ఉంటుంది.

రాగి ఆధారిత మిశ్రమ లోహాలతో లాస్ట్ వాక్స్ టెక్నిక్ ను ఉపయోగించి కళారూపాలు రూపొందించడం చైనా, ఈజిప్ట్, మలేసియా, నైజీరియా, మధ్య ఆమెరికా తదితర ప్రాంతాల్లోనూ చూడవచ్చు.

మైనం పోత తయారీ పద్ధతిలో రెండు రకాలున్నాయి. ఒకటి ఘన పద్ధతి, రెండోది డొల్ల పద్ధతి. దక్షిణ భారతదేశంలో ఘన పద్ధతి ప్రాచుర్యం చెందగా, మధ్య, తూర్పు భారతదేశంలో మాత్రం డొల్ల పద్ధతిని ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తారు. ఘన పద్ధతిలో మట్టి బదులు మైనాన్ని ఉపయోగించి అచ్చును తయారు చేస్తారు. డొల్ల

పద్ధతిలో సంప్రదాయంగా మట్టినే వాడుతూ వస్తున్నారు.

డొల్ల మైనపు పోత పద్ధతిలో మొదట అసలు అచ్చు ఎలా ఉంటుందో అలా మట్టి ముద్దను తయారు చేస్తారు. ఒక రకం చెట్టు నుంచి వచ్చే జిగురు, తేనేతుట్ట నుంచి వచ్చిన మైనం, గింజల నూనెతో తయారు చేసిన మైనాన్ని మట్టి అచ్చుపై పోత పోస్తారు. వెంటనే ఆ మైనం మనం అనుకున్న బొమ్మ ఆకారంలోకి మారుతుంది. ఈ అచ్చుపై మట్టిని పొరలు పొరలుగా అద్దుతారు. ఈ డొల్ల అచ్చులోకి ఆ తరువాత మనకు కావాల్సిన లోహాన్ని కరగదీసి పోస్తే లోహపు బొమ్మ తయారవుతుంది.

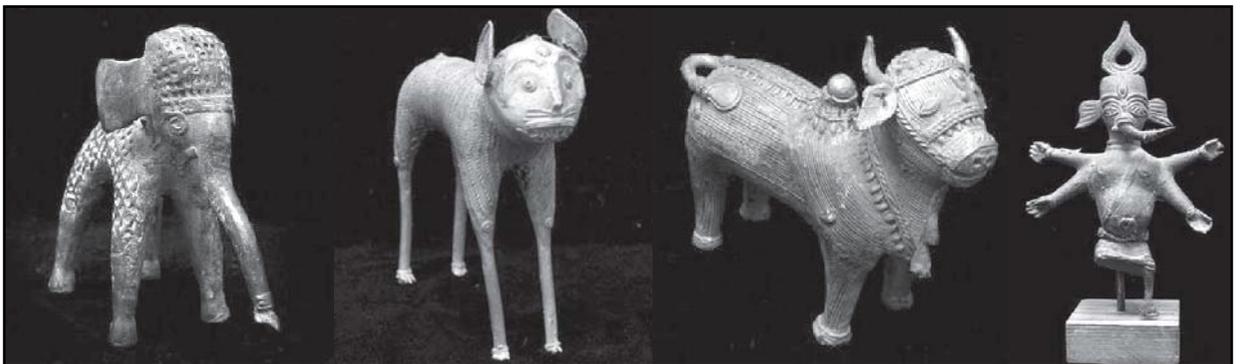
బస్తర్ దోక్రా బొమ్మలను ఎక్కువగా ఇత్తడితో తయారు చేస్తారు. ఈ అచ్చులోకి పోసే వేడి లోహ ద్రవాన్ని పోస్తారు. పైన ఉన్న మట్టి పొరలను తీసేసి అసలు లోహపు బొమ్మకు మెరుగు పెట్టి, నగిషీలు చెక్కుతారు. అలా తయారు చేసే ఈ బస్తర్ దోక్రా బొమ్మలు చాలా ప్రసిద్ధం.

పశ్చిమ బెంగాల్ లోని సంప్రదాయ లోహ తయారీదారులైన దోక్రా దమర్ అనే తెగ పేరుపై వచ్చినదే దోక్రా. ఈ తెగల వారు రూర్ఖండ్ నుంచి, పశ్చిమ బెంగాల్, ఒరిస్సా, ఛత్తీస్ గఢ్ వరకు ఉన్నారు. కొన్ని వందల సంవత్సరాల క్రితం కొందరు దోక్రాలు మధ్య, తూర్పు భారతదేశం నుంచి దక్షిణానికి, అటు ఉత్తరానికి వలస వెళ్ళారు. అందుకే వారి ఉనికి మనకు కేరళలో, అటు రాజస్థాన్ లో కూడా కనిపిస్తుంది. ప్రస్తుతం ఈ తెగవారు మొత్తం భారతదేశంలో కనిపిస్తున్నారు.

పశ్చిమ బెంగాల్ లోని శాంతి నికేతన్ ప్రాంతంలో తయారు చేసే బస్తర్ దోక్రా బొమ్మలు చాలా ప్రసిద్ధి చెందినవి. ఆభరణాలు, వంటసామగ్రి కూడా వీటిలో ఉంటాయి.

పశ్చిమ బెంగాల్ లోని శాంతి నికేతన్ ప్రాంతంలో తయారు చేసే బస్తర్ దోక్రా బొమ్మలు చాలా ప్రసిద్ధి చెందినవి. ఆభరణాలు, వంటసామగ్రి కూడా వీటిలో ఉంటాయి.

- వెంకట్ డ

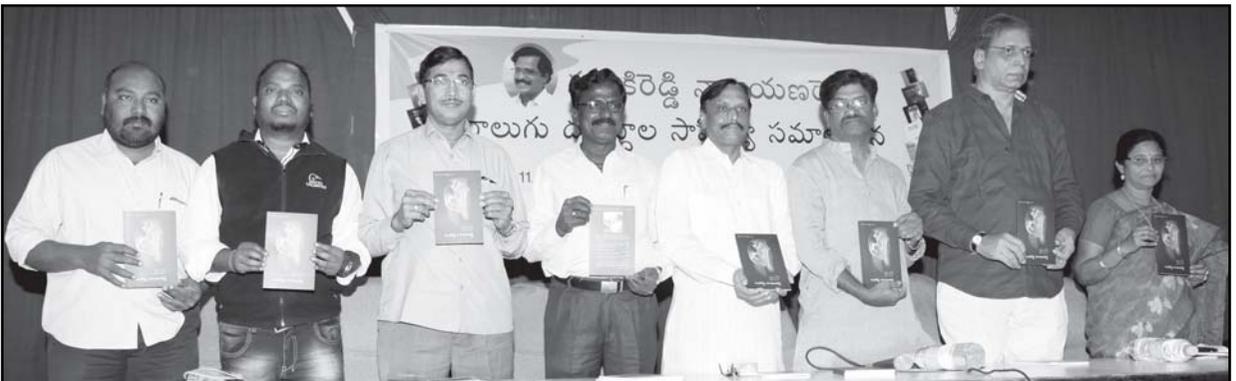
నిత్య చలనశీలి సుంకిరెడ్డి

సాహితీ మిత్రులంతా ఒక్కచోటకు చేరి ఒక విశిష్ట వ్యక్తి ఘనతను గుర్తు చేసుకున్న ఇటీవలి సందర్భం...డాక్టర్ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి నాలుగు దశాబ్దాల సాహిత్య సమాలోచన సదస్సు. నాలుగు సెషన్స్ గా దీన్ని నిర్వహించారు.

తొలి సదస్సుకు అంబటి వెంకన్న ఆహ్వానం పలికారు. “రె క్చరర్ గా, రీడర్ గా ఎందరికో గైడ్ షిప్ ఇచ్చినటువంటి వారు సారు. తెలుగు సాహిత్యం గర్వించదగ్గ వ్యక్తి అయిన పెద్దలు గౌరవనీయులు

పునాదుల్లోంచి తెలంగాణను దర్శించినవాడు”.

ముఖ్య అతిథి, ప్రఖ్యాత సినీ దర్శకుడు బి.నరసింగరావు మాట్లాడుతూ “ఆయనలో నేను చూసిన లక్షణమేమిటంటే ఒక ప్రజ్వలిస్తున్న ఒక మంటలాగా, ‘దాలి’ లెక్కన నిరంతరం ఒక ప్రజ్వలన, ఒక వేడి, ఒక శగ. అట్ల ఈ సాంస్కృతిక రంగం పట్ల, సాహిత్యం పట్ల తన గుండెల్లో నింపుకొని ఆయన చేసిన కృషికి దాలి,

‘దాలి’ పుస్తకావిష్కరణ కార్యక్రమంలో అంబటి వెంకన్న, డాక్టర్ పసుసూరి రవీందర్, నమస్తే తెలంగాణ ఎడిటర్ కట్టా శేఖర్ రెడ్డి, సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, ఎస్వీ సత్యనారాయణ, సంకిశెట్టి శ్రీనివాస్, బి.నర్సింగరావు, ప్రొ॥ శ్రీదేవి

సుంకిరెడ్డి నారాయణ రెడ్డిగారి సాహిత్యాన్ని నాలుగు సెషన్స్ గా తీసుకొని సుంకిరెడ్డి కవిత్వం, సుంకిరెడ్డి సంపాదకత్వం, సుంకిరెడ్డి సాహిత్యం విమర్శ పరిశోధన, చరిత్ర రచనగా విభజించాం” అంటూ అతిథులను, వ క్షలను వేదిక మీదికి ఆ హ్వానించింది.

తొలి సభకు అధ్యక్షత వహించిన సంకిశెట్టి శ్రీనివాస్ “తెలంగాణ ఉద్యమం ఘరువైనపుడు ఉత్తరాంధ్ర ఉంచి తెలంగాణకు ట్రాన్స్ ఫర్ అయి వచ్చింది సారు. ఆయన వచ్చిన తరువాత ఉద్యమానికి ఊపు వచ్చిందంటే అదేమి అతిశయోక్తి కాదు. ఎందుకంటే నీలగిరిసాహితీ ద్వారా, బహువచనం ద్వారా, దళిత బహుజనుల చైతన్యాన్ని ఒక తరానికి అందించింది. అప్పటి వరకు లెఫ్ట్ ఉద్యమాలతో మమేకమైన వారు మన అస్తిత్వమేంది, స్వీయ అస్తిత్వమేంది అని ఆ అస్తిత్వం తహతహ కోసం వెతుక్కుంటున్న తరుణంలో సారు ఒక పాతాళగంగ లాగా తగిలిండు ఇక్కడికొచ్చి” అని అన్నారు.

నారాయణరెడ్డిగారి గురించి ప్రొ. ఎన్. గోపి రాసిన కవితను డా॥ రఘు చదివింది. అందులోని కొన్ని వాక్యాలు...

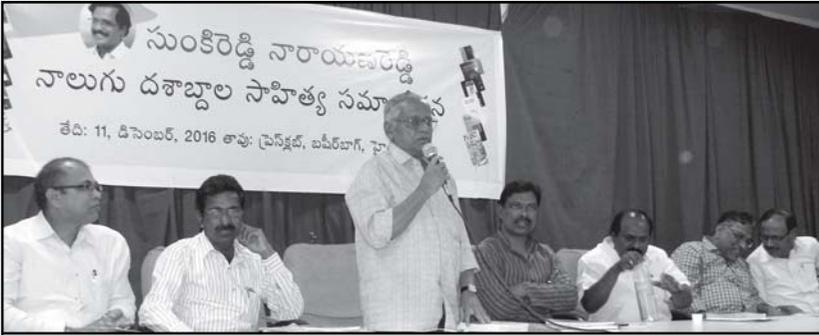
“సురవరం ప్రతాపరెడ్డి తర్వాత ఈ తరంలో అంతటి పౌరుషవంతుడితడు

ముంగిలి, తెలంగాణా చరిత్ర మొదలైన పుస్తకాలే నిదర్శనాలు. ముఖ్యంగా ముంగిలి. దాదాపు 2 వేల సంవత్సరాల తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్రకు ఆయన ఆరు సంవత్సరాలు అహర్నిశలు కష్టపడి ఆ పుస్తకంలో భద్రపరిచాడు. తెలంగాణా సాహిత్య చరిత్రకు పాదువేసిన సుంకిరెడ్డి అభినందనీయుడు. ఎక్కడో ఉనికి లేకుండా చిరునామా లేకుండా కొట్టుకుపోయిన తెలంగాణా సాహిత్యాన్ని ఒక్కొక్క కమ్మ (పేజీ), ఒక్కొక్క పుస్తకంగా బయటికి తీసుకు వచ్చిన సుంకిరెడ్డి గారి కృషి మరువలేనిద”ని అన్నారు.

‘తావు’ కవితా సంకలనాన్ని ఆవిష్కరించిన ప్రొ॥ ఎస్వీ సత్యనారాయణ మాట్లాడుతూ “కొందరు కవులు సమాజపు ప్రకంపనలకు, సమాజ చలనాలకు వస్తున్న పరిణామాలకు ఎప్పటికప్పుడు స్పందిస్తూ నిత్య నూతనంగా నిత్య చలన శీలంగా ఉంటారు. అట్లా ఎప్పటికప్పుడు వస్తున్న ప్రకంపనలకు చలిస్తూ కవిత్వాన్ని రాసిన, గొప్పకవి సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి. డెబ్బదవ దశకం ముగింపు నాటికి విప్లవ సాహిత్య ఉద్యమంతో, 80వ దశకంలో ఉద్భవంగా వచ్చిన స్త్రీవాదంతో, దళిత వాదంతో, బహుజన వాదంతో, 1992 బాబ్రీ మసీదు కూల్చివేత తరువాత వచ్చిన ముస్లిం మైనార్టీ వాదంతో, ప్రాదేశిక చైతన్యవాదంతో, తెలంగాణ చైతన్యవాదంతో

... ప్రతి వాదంతో కూడా తను మమేకమవుతున్నప్పుడు డిక్టాస్ అయ్యిండు, డీరిబిజియస్ అయ్యిండు. ఇట్లా ఎప్పుటికప్పుడు ఉద్యమాలతో మమేకమవుతూ, తాదాత్మ్యం చెంది, అందులో లీనమై, బాధపడి గొప్ప కవిత్వాన్ని రాసిండు” అని అన్నారు.

నమస్తే తెలంగాణ ఎడిటర్ కట్టా శేఖర్ రెడ్డి తెలంగాణ దీర్ఘ కవిత 'దాలి'ని ఆవిష్కరిస్తూ “సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డిగారి బాధ, తీవ్రత, ఆవేదన, శాపనారాధాలు అన్నీ ఈ 'దాలి' కవితలో ప్రతిఫలిస్తాయి. సురవరం ప్రతాప రెడ్డి, బిఎన్. శాస్త్రి తర్వాత చాలా తక్కువ సంఖ్యలో వేళ్ళ మీద లెక్కబెట్టగల్గిన వాళ్ళు చరిత్ర గురించి

సదస్సులో ప్రసంగిస్తున్న అమ్మంగి వేణుగోపాల్, చిత్రంలో డా. బాంగ్లూ భూక్యా, ఏనుగు నరసింహారెడ్డి, మామిడి హరికృష్ణ, గోరటి వెంకన్న తదితరులు

తప్ప కాలు జరిపిన వాళ్ళు మన దగ్గర చాలా కొద్ది మంది మాత్రమే ఉన్నారు. తెలంగాణా చరిత్రకు రావలసినంత గుర్తింపు రాలేదు. తెలంగాణా చరిత్రలో ఉన్న విశిష్టత వెలుగు చూడలేదు. ఈ నేపథ్యంలో సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి (అన్న) 'తెలంగాణా చరిత్ర' రాసినపుడు మేమంత గూడా గొప్పగా ఫీలయినం” అని అన్నారు.

ప్రొ|| శ్రీదేవి 'దాలి' పుస్తక సమీక్ష చేస్తూ... “దాలి కవితలో అంతా చరిత్ర. చరిత్రలో ఏం జరిగింది. ఎన్ని విద్రోహాలు జరిగినయి. జరిగిన విధ్వంసానికి ఎంత పెనాల్టి పే చేయాల్సి ఉందో కూడా చెప్పాడు. సుంకిరెడ్డి నారాయణ రెడ్డిగారు ఈ దాలి సుదీర్ఘ కవిత మూడేళ్ళ కాలం రాసిండంటేనే ఆయనలో ఎంత ఆవేదన ఉందో తెలంగాణ పట్ల ఎంత నిబద్ధత ఉందో అర్థమవుతుంది” అని అన్నారు.

'శాపు' పుస్తక సమీక్ష చేస్తూ **డా. పసునూరి రవీందర్** “నల్ల గొండ జిల్లా పగిడి మర్రి మట్టిని పిడికిన పట్టి తెలంగాణా ఉద్యమాన్ని రగలించిన ఉద్యమ వీరుడు సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి. గ్లోబలైజేషన్ కంటే ముందే అస్తిత్వ వాదాలకు అండగా నిలిచినటు వంటి ఒక పెద్ద దిక్కు. నల్లగొండ కేంద్రంగా 'బహువచనం'గానీ 'నీలగిరి' సాహితీ గాని నడిపి అనేక మంది కవుల్ని తయారు చేసినటువంటి అస్తిత్వాలకు మద్దతుదారు. అస్తిత్వ వాదాలకు సంబంధించిన చర్చ వచ్చినపుడు సుంకిరెడ్డి మద్దతు తెలియజేయడమే కాకుండా అంతకంటే ఎక్కువగా కూడా తాను గూడా ఒక శూద్రునిగా, తాను గూడా ఒక రైతు బిడ్డాగా తనకు తాను చిత్రించుకున్నాడంటూ” ఉ

సదస్సులో సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, గోరటి వెంకన్న, బి. నర్సింగరావు

ద్వేగంగా ప్రసంగించిండు.

ఇడికోజు శ్రీనివాసా చారి వందన సమర్పణతో మొదటి సెషన్ ముగిసింది.

రెండవ సభకు అన్న వరం దేవేందర్ అతిథుల్ని, వక్రల్ని వేదిక మీదికి ఆహ్వానించిండు.

రెండవ సభకు అధ్యక్షత వహించిన అమ్మంగి వేణుగోపాల్ గారు సుంకిరెడ్డి సాహిత్యాన్ని గురించి మాట్లాడుతూ “ఈ రోజు చాలా గర్వించదగ్గ రోజుగా నేను భావిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి చేసినటువంటి సాహిత్య

సేవ నాలుగు దశాబ్దాలు నింపుకున్నటువంటి సందర్భంగా మనం ఈ సభను నిర్వహించుకోవడం చాలా సముచితంగా ఉంది. ఒక మాటలో సుంకిరెడ్డి గురించి చెప్పాలంటే తెలంగాణా చరిత్రకు, తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్రకు ముఖచిత్రమైనటువంటి వాడు సుంకిరెడ్డి అని నేను భావిస్తున్నాను. నాలుగు దశాబ్దాల కృషి చిన్న కృషి కాదు. అందులో వారు రాసిన పుస్తకాల విలువ ఎంతో గొప్పది. ఆయన రాసిన తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్ర చరిత్రను అంచనా వేయడానికి పూనుకుంటే ఆయన లోతు తెలుస్తుంది. ఆ లోతును బట్టి వారు రాసిన పుస్తకాల విలువ ఎంతదీదో మనం గుర్తించవచ్చునని అన్నారు.

ఈ సెషన్ ముఖ్య అతిథి గోరటి వెంకన్న మాట్లాడుతూ “తాను ఏదైతే అనుభవించాడో ఆ సంఘటన తాలూకు వాటిని హృద్యంగా చెప్పిండు. స్థానిక భాషలో ఆయన కవిత్వం అందంగా ఉంటుంది. సుంకిరెడ్డి విమర్శకుడుగా తీవ్ర చండశాసన నుడు. అస్తిత్వ దృక్పథంలో, విమర్శ దృక్పథంలో చండాడే దృక్పథం కలవాడు. వనపట్ల సుబ్బయ్య తదితరుల మీద సుంకిరెడ్డి ప్రభావం కనపడుతుందని” అంటూ చక్కటి పాటలు పాడిండు.

ఈ సెషన్ కి గౌరవఅతిథిగా వచ్చిన మామిడి హరికృష్ణ మాట్లాడుతూ, “ప్రతి అంగాన్ని తెలంగాణా బాసలో చెప్పడం తెలంగాణ గోసలో చెప్పడం, అమ్మ కళ్ళ లోంచి చెప్పడం, నాన్న కళ్ళ లోంచి నుంచి చెప్పడం, ఊరు కళ్ళ లోంచి, పొలం కళ్ళ లోంచి

చెప్పడం ఇవన్నీ జ రుగుతున్న క్రమంలో అ లాంటి వాటన్నింటిని ఒడిసి పట్టి ఒక్క చోటికి తీసుకువచ్చి ఇట్లా దోసిల్లు దోసిల్లుగా మనందరి ముందర పరిచింది మన అన్న సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి రాసిన కవిత్యం. ఆయన రాసిన 'ముంగిలి' తెలుగుభాషకు ప్రాచీన హోదా రావడానికి ఒక కారకం అయింది" అని అన్నారు.

ప్రొ|| బన్న

అయ్యలయ్య "విమర్శ, పరిశోధన కలనేత గనుమ" అనే అంశం మీద మాట్లాడుతూ... "గనుమలో ఉన్న వ్యాసాలన్నీ చదివితే సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డిగారు ఒక నిఖార్సైన పరిశోధకుడు, నిశితమైన విమర్శకుడిగా పాఠకునికి అర్థమవుతుంది. తెలంగాణలో

సదస్సులో ప్రసంగిస్తున్న దేశపతి శ్రీనివాస్. చిత్రంలో యాకూబ్, స్నేహబా, డా||సంగనభట్ల నర్మయ్య, యం. వేదకుమార్, పగడాల నగేందర్, డా. ముదిగంటి సుజాత

ఉన్న విమర్శకులలో అరుదైనటువంటి విమర్శకుడు, పరిశోధకుడు సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి. నిఖార్సైన పరిశోధకుడు అని ఎందుకంటున్నానంటే దేన్ని కూడా ఊహించి అలవోకగా ఇటు వంటిది కావచ్చు అని కాకుండా, ఏదైతే ప్రతిపాదించాడో దానికి సరైన ఆధారాలను ప్రామాణికంగా ఇస్తాడు. అది పరిశోధకుడిగా ఆయనకున్నటువంటి గొప్ప లక్షణంగా చెప్పొచ్చు. గనుమ పుస్తకంలో నారాయణరెడ్డిగారి 'చాకిరి' కనబడుతుంది. శరీరంలో ఉన్న టువంటి చివరి రక్తపు బొట్టు వరకు గనుమ పుస్తకం విషయంలో ఆ పని చేసిండు అని అన్నారు.

ఏనుగు నరసింహారెడ్డి 'సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి కవితా శిల్పం' అనే అంశంపై మాట్లాడుతూ...

"దళిత ఉద్యమాలకు, అస్తిత్వ ఉద్యమాలకు వెన్నుదన్నుగా ఉండి, ఆ ఉద్యమాలను నడిపించినాడు. ఆయన కవిత్యంలో ప్రధానంగా "మా గ్లా కోస్ బాటిల్ బద్దలాయే" అంటూ వాగు కవితలో వాగుని మన కళ్ళ ముందు ఆవిష్కరించారు" అని అన్నారు.

సదస్సుకు హాజరైన ప్రముఖ సాహితీవేత్తలు

ప్రొ|| బంగాళా భూక్యా తెలంగాణ చరిత్ర అనే అంశంపై మాట్లాడుతూ 'తెలంగాణ చరిత్ర' విషయానికొస్తే ఇది చదివిన తర్వాత నాకు చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది. సుంకిరెడ్డి ఒక సాహితీవేత్త. చరిత్రను ఇంత అద్భుతంగా ఎలా రాయగలిగారని నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. చరిత్ర రచనకి సాహిత్య రచనకు తేడా ఉంటుంది. సాహిత్య రచన అనేది ఒక సృజనాత్మకమైన రచన. ఒక దగ్గర

కూర్చొని రచన చేయవచ్చు. కానీ చరిత్రను చీకటి గదిలో కూర్చొని రాయలేము. చరిత్రను పరిశోధించి ప్రతిమాటకు ఒక ఆధారాన్ని కింద చూపించాలి. "Where you talking from" అనేది చరిత్రకు చాలా ముఖ్యం. ఒక ప్రొఫెషనల్ చరిత్రకారుడు రాసిన విధంగా సుంకిరెడ్డి ఈ పుస్తకాన్ని రాశారు" అని అన్నారు.

డా. ముత్యం

మాట్లాడుతూ, ఉస్మానియా రైటర్స్ సర్కిల్ను శ్రీకాకుళ సాహితీని సుంకిరెడ్డి నడిపించిన తీరును వివరించాడు.

బకరం నర్సిం

హ్మీ వందన సమర్పణతో రెండో సెషన్ ముగిసింది.

వనపట్ల సు

బ్బయ్య మూడో సెషన్కు ఆహ్వానం పలికిండు.

మూడో సెషన్కు అధ్యక్షత వహించిన దేశపతి శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ "గ్రామీణ నేపథ్యం నుంచి వచ్చిన నారాయణరెడ్డి మెయిన్స్ట్రీమ్ రచయితగా నిలబడడం అసాధారణం. సిధారెడ్డి ఎట్లా అయితే వెదక్ నుంచి మాలాంటి వాళ్ళను రూపొందించినాడో నారాయణరెడ్డిగారు సల్ల గొండలో అట్లా చేశారు. మంజీర రచయితల సంఘంలో మేము విప్లవ వాదానికి అస్తిత్వ వాదాలకు సమన్వయం చేస్తున్న దశలో ఆయన విప్లవవాద పరిమితులను గురించి మాట్లాడి అస్తిత్వవాదాలకు ఒక బలమైన చేయూతనిస్తూ ప్రయాణించినాడు. ముఖ్యంగా తెలంగాణ వాదాలకు ఒక బలమైన చేయూతనిస్తూ ప్రయాణించినాడు. ముఖ్యంగా తెలంగాణ వాదం సాహిత్య భూమికపై ఎగిసిపడినప్పుడు ఆయన చేసినటువంటి కాంట్రీబ్యూషన్ చాలా ఎన్నదగినదని" అన్నారు.

మూడవ సెషన్కు ముఖ్యఅతిథిగా విచ్చేసిన **ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి** మాట్లాడుతూ, "సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి కవిగా, సంపాదకుడిగా, విమర్శకుడిగా చాలా ప్రసిద్ధి చెందిన వాడు. సాహిత్య లోకంలో ఒక స్థిరమైన స్థానాన్ని సంపాదించుకున్న కృషివలుడు. సుంకిరెడ్డి కవిత్యంలో తెలంగాణాతనం, తెలంగాణా భాష, నుడికారం కనిపిస్తాయి. వస్తువు కూడా తెలంగాణాకు సంబంధించినదే కనిపిస్తుంది. మొదటి నుంచి కూడా తెలంగాణా వాదాన్ని, తెలం

గాణ అస్తిత్వాన్ని అనుసరిస్తున్న కవి సుంకిరెడ్డి. 'తావు'లో అస్తిత్వ పోరాట ఛాయలు కనిపిస్తాయి. ముఖ్యంగా 'మనాది పదకు' క వితలో.

తమ్ముడా! ఆత్మహననం వద్దు. అమ్మ పెదవుల మీద పువ్వు కావాల్సిన వాడివి. పగుళ్ళవుతావ! అమ్మ కళ్ళల్లో కాంతి కావాల్సిన వాడివి. కన్నీరవుతా వా? అని ప్రశ్నిస్తాడు సుంకిరెడ్డి" అని అన్నారు.

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ చైర్మన్ మణికోండ వేదకుమార్ మాట్లాడుతూ, "తెలంగాణా ఉద్యమంలో సుంకిరెడ్డిగారి రచనల ప్రభావం ఉందని చెప్పవచ్చు. వారి రచనలు వివిధ పత్రికలలో అచ్చు అవుతూ ఉంటాయి. ముఖ్యంగా ముంగిలి పుస్తకంలో ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని అంతా ఒక్క దగ్గరికి తీసుకు వచ్చారు. సమగ్రంగా చరిత్రను అధ్యయనం చేయకపోతే ఇది సాధ్యంకాదు. చాలా కష్టపడి ముంగిలి ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని రాశారు. దీని ద్వారా ఆయన నిరంతర అధ్యయనం చేస్తారని అర్థమయ్యింది. దక్కన్ ల్యాండ్ పత్రికకు వారు స్వద స్వూరితో వ్యాసాలను పంపిస్తారు. తెలంగాణా ఉద్యమానికి వీరి రచనలు, కవిత్వం, సంకలనాలు వెన్నుదన్నుగా నిలిచాయి" అని అన్నారు.

నందిని సిఠారెడ్డి సుంకిరెడ్డి సాహిత్యం గురించి మాట్లాడుతూ "అన్యాయానికి గురౌతున్న తెలంగాణా కోసం భావోద్వేగంతో కవిత్వం రాసింది. సుంకిరెడ్డి మేము చాలా కలలు గన్నం. కుల మతాలేని, దుఃఖాలేని సమాజాన్ని కలగన్నం. ఈ అన్ని కలలు ఒకేసారి నిజమయ్యే వాతావరణం కోసం సుదీర్ఘ కాలం పనిచేసినం. అన్ని కలలు ఒకేసారి నిజం కావు అనే విషయాన్ని జీవితం నేర్పింది. అనుభవం నేర్పింది. ఒక్కొక్క కల నిజమైతదని అర్థమైంది. ఒకే పోరాటంలో అన్ని కలలు నిజం కావని అర్థమైంది. నీటి కల కోసం కొట్లాడిన తరువాత ఆ నీటి కల నిజమై గెలుస్తున్నటు వంటి సందర్భంలో తెలంగాణా ప్రేమికుడుగా ఆయన నీటి గురించిన కవిత్వం రాయడం అభినందనీయం. తెలంగాణ ప్రజలు కన్న కల నీటి కల నెరవేరుతున్నప్పుడు దాన్ని ఆమోదిస్తూ, ఆస్వాదిస్తూ,

ఆవాహనం చేసుకుని కవిత్వం రాసింది సుంకిరెడ్డి. ప్రతిపక్షానికి ప్రభుత్వ పక్షానికి మధ్య ప్రజాపక్షం అనేది కీలకం. సుంకిరెడ్డి మేం ప్రజాపక్షం వైపు నుంచి కవిత్వం రాస్తున్న వాళ్ళం. ప్రజలేమి ఆలోచిస్తున్నారో అది కవిత్వంగా రాస్తుంది సుంకిరెడ్డి. అప్పుడప్పుడు మేం రివ్యూ చేసుకుంటం, ఆత్మవిమర్శ చేసుకుంటం, ఎక్కడైనా మనం లొంగిపోయి

సదస్సులో ప్రసంగిస్తున్న నందిని సిఠారెడ్డి. చిత్రంలో డా॥ షాజహానా, డా॥ రఘు, కాసుల ప్రతాపరెడ్డి, బైరెడ్డి కృష్ణారెడ్డి, నాలేశ్వరం శంకరం, డా॥ కాంచనపల్లి

నమా అని అంత నిఖార్సుగా ఉంటం. ఒకే గొంతులో నమ్మి న దాని వెంట నడుస్తున్న వాడు సుంకిరెడ్డి 'ఎవడూ నాకు నడక నేర్పింది', భూమిని గిర గిర తిరగమని ఎవడు చెప్పిండురా అని తెలంగాణా గొంతు కవిత్వం రాసింది. మట్టి దేహం నాది,

మట్టి పురిట్లోనే నేను భాష నేర్చుకున్నానని అంటూ తెలంగాణకు ఎవడు బిక్ష పెట్ట లేదంటూ తెలంగాణా కెరటమై కవిత్వాన్ని సృష్టించింది సుంకిరెడ్డి. సామాజిక సందర్భం మారింది. ఒకనాడు రోడ్డు అంటే రోడ్డే, ఇవ్వాల రోడ్డంటే నదిలాగా ఉంది. ఒకనాడు నది చుట్టూ సామ్రాజ్యాలు వెలిశాయి. శాతవాహన, కాకతీయ సామ్రాజ్యాలు అట్లనే విలసిల్లినాయని చరిత్రలో చదువుకున్నాం. రోడ్డు కవిత్వం గొప్పగా రాసింది. "రోడ్డే ఇప్పటి నడులు" అంటాడు సుంకిరెడ్డి. ఇంకొక చోట "దిగిన కత్తికి తెల్లకపోవచ్చు గాని పొడిచిన చేతికి తెలుసు" కవిత్వం రాసింది సుంకిరెడ్డి సమైక్యాంధ్ర పాలన

గురించి రగిలి పోతూ. సుంకిరెడ్డి కంట్రీబ్యూషన్ తెలంగాణకు, తెలుగు సాహిత్య రంగానికి అతి గొప్పదైంది" అని అన్నారు.

అట్లాడ అప్ప ల్నాయుడు మాట్లాడుతూ, "జముకు పత్రిక నిర్వహణలో 1986లో సుంకిరెడ్డి పాత్ర ఎన లేనిది. శ్రీకాకుళం పోరాటానికి అప్పటికే దశాబ్దం నిండింది.

సదస్సులో కట్టా శేఖర్ రెడ్డి, స్నేహాబా, బాంగ్యా భూక్యా, యాకూబ్

శ్రీకా కుళం నెత్తుటి తడి ఆర లేదు. తోవమీద నమ్మకం సడల లేదు. తగిలిన గాయాల ను తుడుచు కుంటున్న సమయం. ఒక నిర్బంధం ఉండేది ఆనాడు. తెలుగు ప్రాంతాల్లో కళారంగాలు, సాహిత్య రంగాల్లో స్తబ్ధత నెలకొన్న పుడు నారాయణ రెడ్డి మా నేలకొచ్చాడు. ఆనాడు శ్రీకాకుళంలో అనేక సాహితీ సంస్థలుండేవి. నారాయణరెడ్డి కాలేజీలో కూడా ఒక సాహితీ దుకాణం ఉండేది. 'ప్రసాదం' అని, 'ప్రగతి సాంస్కృతిక రంగం' అని. ఈయన

అలోచించాడు సమాజం బాగుపడాలని. మనిషిని మనిషి దోచుకోని సమాజాన్ని సుంకిరెడ్డి కోరిండు. వివక్ష అంతరాల్లేని సమాజాన్ని కోరాడు. సుంకిరెడ్డి చేసిన కృషితో శ్రీకాకుళ సాహితీ ఇప్పటికి కూడా ఒక ఉమ్మడి వేదికగా పనిచేస్తుంది. శ్రీకాకుళం సాహితీ సంస్థలు నేటికి దాదాపు 30 సంవత్సరాలు గడిచినా తాను వేసిన బలమైన బీజాలతో గొప్పగా నడి చేందుకు కృషి చేశాడు. అట్లాంటి బలమైన సాహితీ నిర్మాణాన్ని చేశాడు సుంకిరెడ్డి. సుంకిరెడ్డి ఆచరణలో మాకు చూపించాడు సాహితీ సంస్థల నిర్మాణం ఇట్లా ఉండాలని. రకరకాల భావజాలాల వారిని ఒక దగ్గరికి కూడగట్టాడు.

సదస్సులో ప్రసంగిస్తున్న గోరటి వెంకన్న

శ్రీకాకుళం సమాజాన్ని చైతన్యపరిచాడు. సుంకిరెడ్డి అనేక మారుపేర్లతో కవిత్వం రాశారు. శ్రీకాకుళం ఆరోగ్యానికి విత్తనం వేసిన వాడు, విటమిన్స్ పంచిన వాడు సుంకిరెడ్డి. 'జముడు' పత్రికకు జానపదాన్ని ఏర్పాటు చేసిండు సుంకిరెడ్డి" అని అన్నారు.

ప్రొ|| రఘు మాట్లాడుతూ, "చరిత్రలో దాగి ఉన్నటువంటి సత్యాలను, విస్మృతికి గురైనటువంటి వ్యాసాలను, విస్మరణకు గురైన వ్యక్తులను అట్టే దాచేస్తే దాగని సత్యాలను వెలుగులోకి తీసుకువచ్చి వాటిని ఒక కాలక్రమంలో కూర్చి వాటన్నింటికి తగునైనటువంటి సమాధానాలతో ఒక సంపాదకుడి మాట రాయడమనేది చాలా శ్రమతో కూడుకున్న పని. చారిత్రా తృకమైనటువంటి బాధ్యతతో దాన్ని సుంకిరెడ్డి గారు నిర్వహించారు. సుంకిరెడ్డి 8 గ్రంథాలకు సంపాదకత్వం వహించారు. సురవరం దస్తూరి, సురవరం ప్రతాప రెడ్డి వ్యాసాలు, మత్తడి, ఈ తరం యుద్ధ కవిత, మన తెలంగాణ, జముడు, 1969-73 ఉద్యమ కవిత్వం. బహువచనం, దళిత బహువచన కవిత్వం. వీటన్నింటి ఎంతో శ్రమతో చేసినవారు సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి" అని అన్నారు.

సదస్సులో డా. నాలేశ్వరం శంకరం, అట్లాడ అప్పలనాయుడు, డా. షాజహానా, కాసుల ప్రతాపరెడ్డి

నాలేశ్వరం శంకరం మాట్లాడుతూ, "నలభై సంవత్సరాల సాహితీ బంధం సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డిది నాది. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో చదువుకు నేటపుడే నారాయణరెడ్డి విస్తృతంగా పుస్తకాలను చదివేవాడు. కామ్గా ఉంటూ చైతన్యమైన అలోచనలు చేస్తూ ఉండేవాడు. ఈ రోజు నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది ఆ యన సాహిత్య సభ పెట్టడం" అంటూ సుంకి రెడ్డి సాహితీ జీ

వితాన్ని, పుస్తకాన్ని గురించి విస్తృతంగా ప్రసంగించారు. **కాసుల ప్రతాపరెడ్డి** మాట్లాడుతూ, "ఉస్మానియా రచయితల సర్కిల్ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి వాళ్ళు పెట్టినది. మేము దాన్ని వారసత్వంగా కొనసాగిద్దాం అనుకున్నాం కానీ విప్లవ ఉద్యమాలు రావడంతో అటు వైపు ఆలోచన చేసినం. 'తోవ ఎక్కడ' అనే కవితల్లో ప్రశ్నలు వేసినటువంటి సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి ఆలోచన నాకు వచ్చింది. తరువాత వారితో అనేక పుస్తకాలకు సంపాదకత్వం వహించాము. వారు ఒక మంచి మార్గదర్శకుడుగా ఉంటూ అందరినీ మంచివైపు నడిపిస్తాడని" అన్నారు.

బైరెడ్డి కృష్ణారెడ్డి మాట్లాడుతూ, "సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డితో అనేక దశాబ్దాల సాహిత్య సాన్నిహిత్యం ఉంది నాకు. సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి చరిత్ర రాయడమేంది అనుకున్నం. సుంకిరెడ్డికి తెలంగాణ మీద ఉన్న మమకారం ఆయనను తెలంగాణా చరిత్ర రాసేందుకు నడిపించిందని" అన్నారు.

జిలుకర శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ, "సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి అస్తిత్వ ఉద్యమాలకు మద్దతునిచ్చడమే కాకుండా బహు వచనం, దళిత బహువచనం అనే కవితా సంపుటిలను తీసుకు రావడంలో ముఖ్య భూమిక పోషించాడు. సుంకిరెడ్డి సార్ ఏదో సానుభూతి తెలియజేస్తూ అస్తిత్వ ఉద్యమాలకు ఉండిపోలే. శూద్రుల్లో శూద్రుడైండు, బహు జనుల్లో బహుజనుడైండు. అస్తిత్వ ఉద్యమాలకు వెన్నుదన్నుగా నిలిచాడు. ఆయన తపన నెరవేరాలి. ఆయన అనుకున్న సమాజపు కల నెరవేరాలని" అన్నారు.

నంగనభట్ల నరసయ్య మాట్లాడుతూ, "సుంకిరెడ్డి గారి తత్పరత మీద మాట్లాడమని అన్నారు. తత్పరత అంటే లీనమై పోవడం. అంటే సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి కవిత్వంలో లీనమైతాడు. అట్లా ఒక వైపు కవిత్వం రాస్తూ తెలంగాణా సమాజానికి అన్యాయం జరుగుతుందని ఆవేదన చెంది మన చరిత్రను మనమే రాసుకోవాలనే తపనతో ఆయన తెలంగాణా చరిత్ర రచనకు పూనుకున్నాడు. కవిత్వం రాయడానికి కొద్దిపాటి సమయం చాలు. పరిశోధన దగ్గరికి వచ్చేసరికి చాలా దీర్ఘ కాలం

పడుతుంది. ముఖ్యంగా ప్రాచీన సాహిత్యం, ప్రాచీన చరిత్ర వరకు వస్తే ఈ రెండు పనులు సుంకిరెడ్డి చేశాడు. ఆ కష్టమేమిటో మాకు తెలుసు” అని అన్నారు.

షాజహానా మాట్లాడుతూ, “సార్ మాకు సాహిత్య గురవయ్యాడు. ముస్లిం మైనార్టీ కవిత్వం, ముస్లిం స్త్రీ వాద సాహిత్యంలో సుంకిరెడ్డి సార్ మద్దతు అమోఘం” అని అన్నారు.

డా. పగడాల నాగేందర్ మాట్లాడుతూ, “సుంకిరెడ్డి సార్ మాకందరికి సాహిత్య గురువు. సార్ రాకముందు మా కవిత్వం వేరే ఉండేది. సుంకిరెడ్డి సార్ ఆలోచనలతో, మార్గదర్శనంతో సామాజిక స్పృహతో కవిత్వం రాశాం” అని అన్నారు.

స్రై బాబా మాట్లాడుతూ, “సుంకిరెడ్డి మాకు సాహిత్య గురువు. ముస్లిం మైనార్టీ మీద కవిత్వానికి ప్రధాన మద్దతుదారు. విసుగు లేకుండా మాకు సాహితీ విషయాల్లో ముందుండి నడిపిస్తాడు. ఒక గొప్ప విమర్శకుడు, సాహిత్యపరుడు, గొప్ప గుణం కలిగిన వాడు. మమ్మల్ని సుశిక్షితులను చేశాడని” అన్నారు.

డా.కె.ముత్యం మాట్లాడుతూ, “అనేక సాహితీసంస్థలను నడిపిన, నిర్వహించిన సుంకిరెడ్డి గొప్ప చరిత్రకారుడు, విమర్శకుడు, సాహితీవేత్త. వారి కాంటిబ్యుషన్ తెలంగాణ సమాజం మరువలేనిది. ఒక వ్యక్తి ఇన్ని సంస్థలను నడపనం నిర్వహించడం అరుదు. సుంకిరెడ్డి నిరాడంబరం గొప్పది” అంటూ ప్రశంసించారు.

కేశబోయిన రవికుమార్ గౌడ్ మాట్లాడుతూ, “తెలంగాణ కెరటమై రాసిన కవిత్వం ‘దాలి’. పట్టువీడని విక్రమార్కుడిలా అనుకున్నది సాధించడం వారికి నెన్నతో పెట్టిన విద్య. సుసంపన్నమైన తెలంగాణ సాహిత్య సృజన వారి సొంతం” అన్నారు.

మేర ఉమారెడ్డి: గొప్ప విమర్శకుడు, కవి, సాహితీ వేత్త.

ఇడిరోజు శ్రీనివాసా చారి: తెలంగాణ కవుల్లో అగ్రగణ్యుడు, గొప్పకవి, విమర్శకుడు దార్శనికుడు.

ఒకరం నర్సింహూ: తెలంగాణా సమాజానికి అందివచ్చిన తెలంగాణా కవితా ఆయుధం సుంకిరెడ్డి

కాంచనపల్లి: గొప్ప విమర్శకుడు, చరిత్రకారుడు కవి, అస్తిత్వ

వేదిక ఎక్కిన అభిమానం: భావోద్వేగం వెల్లువెత్తితే ఏమవుతుందో ఈ చిత్రం చూస్తే తెలుస్తుంది. సుంకిరెడ్డి 'నాలుగు దశాబ్దాల సాహిత్య సమాలోచన' కార్యక్రమంలో ఆయనతో అనుబంధానికి ఆత్మీయ రూపం ఇచ్చేందుకు వేదిక ఎక్కిన అతిథులు, అభిమానులు, సాహితీరంగ ప్రముఖులు

యాకుబ్ మాట్లాడుతూ, “అనేక దశాబ్దాలుగా సాహితీ లోకంలో సుంకిరెడ్డి పాత్ర మరువలేనిది. మాకు ప్రతి సందర్భంలో వారి అండదండలు ఉండడం మాకు గర్వకారణం” అని అన్నారు.

వనపట్ల సుబ్బయ్య మాట్లాడుతూ, “సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి గారి ప్రభావం నా కవిత్వంపై ఉంది. వారి రచనలు ఇతరులను ప్రభావితం చేస్తాయి” అని అన్నారు.

ఉద్యమాలకు మద్దతు దారు. సుగుణ సంపన్నుడు సుంకిరెడ్డి. మూడు, నాలుగు దశాబ్దాల సాహితీ బంధం వారితో నాది.

-కేశబోయిన రవికుమార్ గౌడ్,

మొబైల్: 9346515456

ఫోటోలు: వినయ్ కుమార్ బత్తిని

vinaykumarbatthini@gmail.com

JBR

ARCHITECTURE COLLEGE

HYDERABAD

(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA & FAU Hyderabad)

6-3-248/1/1A, 2nd Floor, Bhaskar Plaza, Road No. 1, Banjara Hills, Hyderabad - 500 034. Telangana, India
Ph : 040-66105270, 9703372442, 9703277053, E-mail : jbrarchitecture@gmail.com, www.jbrarchitecture.com

తెలుగు వాచకాల విశిష్టత

పదవ తరగతి తెలుగు వాచకం - సింగిడి - 2

(సెప్టెంబర్ సంచిక తరువాయి)

పదవ తరగతితో పాఠశాల విద్య పూర్తవుతుంది. ఆ తర్వాత ఇంటర్లో ఆప్షనల్ సబ్జెక్టులు మొదలవుతాయి. పాఠశాలవిద్యలో నేర్చుకోవాల్సిన ప్రధానాంశాలన్నీ పదవ తరగతి వరకు నేర్చుకోవాల్సి ఉంటుంది. అందించాల్సి ఉంటుంది. ఆ క్రమంలో తొమ్మిది, పది తరగతుల వాచకాలకు ప్రత్యేకత ఉంటుంది. భౌతిక శాస్త్రం, సాంఘిక శాస్త్రం, గణితం మొదలైన వాచకాలకు కూడా తొమ్మిది, పది తరగతుల్లో చాలా ఎక్కువ పాఠాలు, విషయాలు బస్తాల్లో కుక్కినట్టు కనపడ్డం చూడవచ్చు. అయితే మొదటి ఒక ప్రణాళికా బద్ధంగా ఒకటవ తరగతి నుంచి పదవ తరగతివరకు వాచకాలను ఎలా రూపొందించుకోవాలో గీతలు గీసుకోవడం వల్ల తెలుగు వాచకాలకు అలా కాకుండా చక్కగా రూపొందించబడ్డాయి. తొమ్మిది, పది తరగతులకు వచ్చేసరికి విద్యార్థులకు అనేక విషయాలను తెలపాల్సిన అవసరం ఉందని, వాచక రూపకర్తలు గుర్తించారు. ముఖ్యంగా ప్రాచీన పద్యంతోపాటు, అభినందన వ్యాసం, పాట, ఇంటర్వ్యూ, శకతం, కరపత్రం, అచ్చతెలుగు కావ్యం, ఆత్మకథ, వచన కవిత, ఆధునిక పద్యం, కథానిక వంటి అనేక ప్రక్రియలను తొమ్మిదో తరగతిలో పరిచయం చేశారు. విద్యార్థుల పరిశీలన, సృజనాత్మకత, ఆసక్తి పెంచేవిధంగా రూపొందించారు.

పదవ తరగతి పాఠ్యాంశాల్లో ప్రాచీన పద్యంతోపాటు ఆధునిక పద్యం, వ్యాసం, కథానిక, వచన కవిత, జీవిత చరిత్ర, శతక కవుల పద్యాలు, సంపాదకీయ వ్యాసం, గజల్, చారిత్రక సంస్కృతి వ్యాసం, ముందుమాట, పుస్తక పరిచయం మొదలైన ప్రక్రియలను పాఠ్యాంశాలుగా రూపొందించిన తీరు మహోన్నతం. ఇంత చక్కని పాఠ్యాంశాలు రూపొందించడంలో చురుకైన పాత్ర నిర్వహించిన ప్రతి ఒక్కరూ అభినందనీయులే. పదవ తరగతి ఉప వాచకంలో రామాయణాన్ని సంక్షిప్తంగా పరిచయం చేశారు.

సింగిడి-2 శీర్షికతో వెలువరించిన 10వ తరగతి పాఠ్య పుస్తకంలో 12 పాఠాలు ఉన్నాయి.

- 1వ పాఠం దానశీలము-బమ్మెర పోతన-త్యాగం, శీలం-ప్రాచీన పద్యం
- 2వ పాఠం ఎవరి భాష వాళ్ళకు వినసొంపు-డా॥ సామల సదాశివ-భాషాభిమానం-వ్యాసం
- 3వ పాఠం వీర తెలంగాణ-డా॥ దాశరథి కృష్ణమాచార్య- తెలంగాణ వీరుల ప్రాశస్త్యం-ఆధునిక పద్యం
- 4వ పాఠం కొత్తబాట-డా॥ పాకాల యశోదారెడ్డి-పర్యావరణం,

- పల్లెచిత్రణ - కథానిక
- 5వ పాఠం నగరగీతం-అలిశెట్టి ప్రభాకర్-సామాజిక స్పృహ - వచన కవిత
- 6వ పాఠం భాగ్యోదయం-కృష్ణస్వామి ముదిరాజ్-స్ఫూర్తి, సంఘసేవ-జీవిత చరిత్ర
- 7వ పాఠం శతక మధురిమ-శతక కవులు-నైతిక, ఆధ్యాత్మిక విలువలు-పద్యాలు
- 8వ పాఠం లక్ష్మి సిద్ధి-తెలంగాణ ఆవిర్భావం-సంపాదకీయ వ్యాసం
- 9వ పాఠం జీవనభాష్యం-డా॥ సి. నారాయణ రెడ్డి-మానవీయ విలువలు-గజల్
- 10వ పాఠం గోలకొండ పట్టణము-ఆదిరాజు వీరభద్రరావు- తెలంగాణ సంస్కృతి, వైభవం-చారిత్రక, సంస్కృతి వ్యాసం
- 11వ పాఠం భిక్ష-శ్రీనాథుడు-మానవ స్వభావం - ప్రాచీన పద్యం
- 12వ పాఠం భూమిక-గూడూరి సీతారాం-పఠనాభిలాష - ముందుమాట / పుస్తక పరిచయం

ఉపవాచకం

రామాయణం

బమ్మెర పోతన రాసిన దానశీలము పాఠం బలి చక్రవర్తి గురించి అతడు వామనుడికి మూడడుగుల నేల దానం ఇస్తానని అంకికరించి భూమిని, ఆకాశాన్ని తనను కోల్పోయాడు.

దానాలన్నీ వేటికవే గొప్పవి. నేటి కాలంలో రక్షదానం, మరణానంతరం అవయవదానం వంటివి చేస్తున్నారు. వాటి ప్రాధాన్యతను చర్చించండి అని అవగాహనలో కోరారు. వివిధ పండుగల సందర్భంగా వివిధ మతాలవారు చేసే దానధర్మాలు తెలుసుకొని, సమాచారాన్ని సేకరించి పట్టికను రాసి ప్రదర్శించాలని సూచించారు.

ఇందులో అర్థ వివరణతోపాటు భాషాంశాలను పేర్కొన్నారు. పలికి లేదనుట, కుటుచగుట, చేతులగ్గు స్వంత వాక్యాలలో రాయమని ఇచ్చారు. ప్రకృతి, వికృతులు రాయమని సిరి, విద్య, విష్ణువు కీరితి, ధర్మము, బ్రహ్మ పదాలు ఇచ్చారు. నానార్థాలు రాయమని కులము, క్షేత్రము, తోడు, హరి, చిత్తము పదాలు ఇచ్చారు.

వ్యాకరణాంశాలు శీర్షికలో సంధి పదాలను, సమాస పదాలు, విగ్రహ వాక్యాలు, పద్య పాదాలను గణ విభజన చేసి ఏ పద్యానికి సంబంధించినవో నిర్ణయించి లక్షణాలను రాయండని సూచించారు. త్రికసంధి పదాలను పేర్కొన్నారు.

డా॥ సామల సదాశివ రాసిన యాది పుస్తకం నుండి 'ఎవరి భాష వాళ్ళకు వినసొంపు' అనే పాఠాన్ని చేర్చారు. ఈ పాఠం ఉద్దేశ

శం ఒక భాషలోని నుడికారపు సొంపు, పలుకుబడులు, జాతీయాల వల్ల భాష ఎంతో పరిపూర్ణంగా, సౌందర్యవంతంగా విలసిల్లుతుంది చెబుతూ, ఇతర భాషల్లో గొప్పతనాన్ని కూడా బేరీజు వేస్తూ తెలుగు భాష గొప్పతనాన్ని, ప్రాంతీయ భాషలోని మాధుర్యాన్ని తెలియజేయడమే ఈ పాఠం ప్రధానోద్దేశం.

ఈ పాఠం ప్రారంభంలో కాళోజీ నారాయణరావు మాటలను చదవండి-ఆలోచించి చెప్పండి అని ఇచ్చారు. ఈ పాఠం వ్యాస ప్రక్రియకు చెందింది. ఈ పాఠంలో తెలుగు, ఉర్దూ, తెలంగాణ, ఉత్తరాంధ్ర, కోస్తా ఆంధ్ర పదాలు సదాశివగారి మిత్రుల ప్రస్తావన చేశారు. ఉర్దూలోని ఒక షేర్‌ను రాసి ముగించిన ఈ పాఠంలో ఉర్దూ యొక్క ప్రత్యేకతను తెలుపుతుంది. ఉర్దూ మన దేశీయుల ఉమ్మడి భాష అనే అంశాన్ని గుర్తు చేశారు.

‘వ్యక్తీకరణ, సృజనాత్మకత’ శీర్షికలో స్వంతంగా ఆలోచించి రాసే, చెప్పే వివిధ పద్ధతినీ ప్రోత్సహించారు. ఈ పాఠం క్రింద భాషాంశాలను ఇలా పేర్కొన్నారు. పదజాలం, వ్యాకరణాంశాలు, రుగాగమ సంధి, ప్రాజెక్టు పని ఇచ్చారు. కవి, క్షేత్రం పదాలకు నానార్థాలు రాయాలని, ఇల్లు, గృహం, పొగడ్డ, స్వత్రం పదాలకు పర్యాయపదాలకు పాఠం ఆధారంగా సరియైన పదాలను రాయాలని సూచించారు. ప్రకృతి, వికృతులను గుర్తించడం వ్యుత్పత్తులకు తగిన పదాలు రాయడం. సంయుక్త వాక్యాలను సామాన్య వాక్యాలుగా రాయడానికి, సామాన్య వాక్యాలను సంయుక్త వాక్యాలుగా మార్చడానికి, సంశ్లిష్ట వాక్యాలుగా మార్చడానికి కొన్ని అభ్యాసాలు ఇచ్చారు. రుగాగమ సంధికి సంబంధించిన పేదరాలు, బీదరాలు, బాలింతరాలు, గుణవంతురాలు, బుద్ధిమంతురాలు, శ్రీమంతురాలు మొదలైన వాటిని వివరించారు.

ప్రాజెక్టు పని కింద గాంధీజీ సత్యశోధన, సామల సదాశివ ‘యాది’, కాళోజీ ‘నాగాడవ’ దాశరథి రంగాచార్య ‘జీవనయానం’, గడియారం రామకృష్ణ శర్మ ‘శతపత్రము’ మొదలగు ప్రముఖుల జ్ఞాపకాలు, అనుభవాలు గ్రంథస్థమై ఉన్నాయి. వీటిలో ఏదైనా ఒక గ్రంథాన్ని సేకరించి అందులోని విషయాలను చదివి మీకు నచ్చిన ఒక సంఘటనను, ఎందుకు నచ్చిందో తెలుపుతూ నివేదిక రాయాలని సూచించారు. అయితే 6లక్షలమంది పదోతరగతి విద్యార్థులకు ఈ పుస్తకాలు అందుబాటులో ఉండే అవకాశం లేదు. గాంధీజీ ‘సత్యశోధన’ ఒక్కటే ఎక్కువ మందికి అందుబాటులో ఉండే అవకాశం ఉంది. మిగతావి కనీసం పాఠశాల లైబ్రరీలో కూడా ఉంటాయో లేవో తెలియదు. అందువల్ల అలాంటి వాటిని సంక్షిప్తంగా ప్రభుత్వమే పుస్తకాలుగా అచ్చువేసి అందుబాటులోకి తేవడం అవసరం.

దాశరథి కృష్ణమాచార్య రాసిన ‘వీరతెలంగాణ’ పద్య పాఠం. పదాలకు అర్థాలను ఇచ్చిన తర్వాత వ్యక్తీకరణ-సృజనాత్మకత శీర్షికలో తెలంగాణ గొప్పతనపు విశేషాలు గురించి తెలుసుకోవడానికి అనుకూలంగా సూచనలు ఇచ్చారు. కవి పద్యాల శైలిని అభినం

కాళోజీ నారాయణరావు మాటలను చదవండి - ఆలోచించి చెప్పండి అని ఇచ్చారు. ఈ పాఠం వ్యాస ప్రక్రియకు చెందింది. ఈ పాఠంలో తెలుగు, ఉర్దూ, తెలంగాణ, ఉత్తరాంధ్ర, కోస్తా ఆంధ్ర పదాలు సదాశివగారి మిత్రుల ప్రస్తావన చేశారు. ఉర్దూలోని ఒక షేర్‌ను రాసి ముగించిన ఈ పాఠంలో ఉర్దూ యొక్క ప్రత్యేకతను తెలుపుతుంది.

దిస్తూ రాయమని కోరారు. పదవ తరగతిలో పద్యాల శైలిని ప్రత్యేకం గా పసికట్టడం, పరిశీలించడం సులభం కాదు. అలా పసికట్టడానికి సంబంధించిన సూచనలు కూడా ఇందులో లేవు. పద్యాల శైలిని పసిగట్టే స్థాయి పదిహేనేళ్ళ విద్యార్థులకు ఉంటుందా? ఆలోచించా ల్నిన అవసరం ఉంది. వైష్ణవ్య అనే పదానికి అర్థం తెలిపితే బా గుండేది. ఆ పదం విష్ణవం అనే పదం నుండి వైష్ణవ్య అనే పదం ఏ ప్రకారంగా మారిందో అలా ఇతర పదాలను ఎలా మార్చుకో వచ్చో సూచిస్తే బాగుండేది.

అవగాహన - ప్రతిస్పందనలో వీర తెలంగాణ పాఠం పేరు వినగానే కలిగే అనుభూతిని ఉదాహరణలతో రాయమని కోరారు. కవితా మూర్తి కవిత ఒకటి ఇచ్చి ప్రశ్నలకు జవాబులుగా రాయమన్నారు. రెండో పద్యానికి ప్రతిపదార్థం ఇచ్చి ఆరవ, ఏడవ పద్యాలకు మీరే ఇలా రాయండిని సూచించారు. అది ఆ పని అంత సులభం కాదు. ఉదాహరణకు పైన చెప్పిన వైష్ణవ్య, తీండ్రిం చు, వైభాతిక, వార్ధులు, పరార్ధుల్, తెలుజోదుల్ అనే పదాలకు స్వయంగా అర్థాలు రాయడం కష్టం. అలాగే ఏడవ పద్యంలోని మతపైశాచి, వికార దంష్ట్రికలతో అనే పదాలకు స్వయంగా అర్థాలు, భావాలు వ్రాయడం ఉపాధ్యాయులకైనా కష్టసాధ్యమే. మతం అనే పిశాచి అనే భావానికి మతం ఎలా పిశాచి అవుతుందో ఎక్కడా వివరణ లేదు. మతం ఒక పిశాచమా?.

వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత శీర్షికలో తెలంగాణ గొప్పతనపు విశేషాల గురించి తెలుసుకొని రాయడానికి అనుకూలంగా సూచించారు. ఈ పద్యాల్లోని సారాంశాన్ని పది స్వంత వాక్యాల్లో రాయమని కోరారు. తెలంగాణ తల్లి గొప్పతనాన్ని వివరిస్తున్నట్టు ఏక పాత్రాభినయం రాసి ప్రదర్శించండి లేదా తెలంగాణ తల్లి ఆత్మకథ రాయండి అని పేర్కొన్నారు.

భాషాంశాలు శీర్షికలో సయ్యాటలు, కల్లోలం, వెనుకాడరు, దిక్కుతోచనప్పుడు వంటి పదాలను స్వంత వాక్యాల్లో రాయమని కోరారు. ఉదయము, ఆశ, అభ్రము అనే పదాలకు నానార్థాలు రాయమన్నారు. రవము, కృపానము, జలధి, దంష్ట్రలు, లంఘించాడు పదానికి పర్యాయ పదాలు రాయమన్నారు.

వ్యాకరణాంశాల్లో జగమెల్ల, సయ్యాటలాడెన్, దారినిచ్చిరి, ధరాతలమెల్ల, దిశాంచలము, శ్రావణాభ్రము, మేనత్త పదాలను విడదీసి సంధి పేరు రాయమని కోరారు. కాకతీయుల కంచుగంట, కళ్యాణ ఘంటలు, బ్రతుకు త్రోవ, మహారవము, వికారదంష్ట్రలు, కాంతివార్ధులు, తెలంగాణ రాష్ట్రం, మతపిశాచి అనే సమాసాలకు

విగ్రహవాక్యం రాసి సమాసం పేరు రాయమని ఇచ్చారు.

చేకానుప్రాసాలంకారము గురించి 'నీటిలో పడిన తేలు తేలు తదా!' అనే వాక్యాన్ని వివరించారు. 'చేక' అనగా జంట అని వివరించడం బాగుంది. అరటి తొక్క తొక్కరారు. తమ్మునికి చెప్పు! చెప్పు తెగిపోకుండా నడువుమని.... ఇవి చేకానుప్రసాలంకారం కింద ఉదహరించారు.

ప్రాజెక్టు పనిలో పనిగా తెలంగాణ పోరాటంలో వచ్చిన ఏ వైనా మూడు పాటలు సేకరించి పాడి వినిపించండి అని లేదా దాశరథి రాసిన ఏదైనా ఒక పుస్తకం / పాట / కవిత చదివి దాని ఆధారంగా నివేదిక రాసి చదివి వినిపించండి అని రాశారు. మీకు తెలుసా? శీర్షికలో తెలంగాణ సాహితీవేత్తల అదనపు వివరాలు ఇచ్చారు.

డా॥ పాకాల యశోదారెడ్డి రాసిన 'కొత్తబాట' అనేది కథానిక ప్రక్రియకు చెందినది. రెండు తరాలకు సంబంధించిన వివరాలు తరాలమధ్య కాలానుగుణంగా వచ్చిన మార్పులు మొదలైనవి 'కొత్త బాట'లో తెలియపరిచారు. పాఠం ఉద్దేశం భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత వేగంగా చోటు చేసుకుంటున్న మార్పులను తెలుసుకోవడం. అక్కా తమ్ముడి సంభాషణలో ఇది సాగుతుంది. తమ్ముడు ఎక్కడా కనపడడు. తమ్మునితో మాట్లాడుతున్నట్లు అక్కనే మొత్తం మాట్లాడుతూ పోతుంది. ఇది ఉత్తమ పురుషలో సాగిన కథనం. ఏకపక్షంగా ముచ్చట పెట్టినట్లు నడుస్తుంది ఈ కథ.

ఈ పాఠం తర్వాత అవగాహన-ప్రతిస్పందనలో ఒక పేరా ఇచ్చి కొన్ని ప్రశ్నలు ఇచ్చి ఆ పేరా నుండి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయమని కోరారు. వ్యక్తీకరణ, సృజనాత్మకత అంశంలో కొన్ని ప్రశ్నలు ఇచ్చి ఐదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయమన్నారు. ఈ పాఠం ఆధారంగా పల్లెల్లో వచ్చిన మార్పులను పది వాక్యాల్లో విశ్లేషిస్తూ రాయమని కోరారు. పల్లె సౌందర్యాన్ని వర్ణిస్తూ స్వంతంగా పది పంక్తుల వచన కవిత సృజనాత్మకంగా రాయాలని సూచించారు. అయితే వచన కవిత ఎలా రాయాలో ఎక్కడా సూచనలు లేవు. వచన కవిత ఎలా రాయాలో తెలిపే పుస్తకాలు ఇప్పటికీ అందు బాటలో లేవు. అందువల్ల పదిహేనేళ్ళ ప్రాయంలో వచన కవిత రాయడం అంటే ఉపాధ్యాయులు వచన కవితలు బాగా చదివి ఉండాలి. అనేక వచన కవితలు వినిపించి అలా రాయమని కోరడం అవసరం.

భాషాంశాలు శీర్షికలో పదజాలంలో చెవివారిచ్చి, గవిస్తలో, కుటీలవాజితనం, పొలిమేర పదాలను స్వంత వాక్యాలు రాయమని కోరారు. కొన్ని వాక్యాలు ఇచ్చి వాటిలోని పర్యాయపదాల కింద గీత గీయమని కోరారు. ప్రకృతి వికృతులను వేరు చేసి రాయండని సూచించారు. నక్షత్రకుడు, నిండుకున్నవి, దడికట్టు, నిప్పుకలుసెరు గంగ అనే జాతీయాలను స్వంతంగా వివరించమని ఒక వాక్యం నమూనాకు ఇచ్చారు.

వ్యాకరణాంశాల్లో పదాలను విడదీసి సంధులను గుర్తించమని

'కొత్తబాట' అనేది కథానిక ప్రక్రియకు చెందినది. రెండు తరాలకు సంబంధించిన వివరాలు తరాలమధ్య కాలానుగుణంగా వచ్చిన మార్పులు మొదలైనవి 'కొత్తబాట'లో తెలియపరిచారు. పాఠం ఉద్దేశం భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత వేగంగా చోటు చేసుకుంటున్న మార్పులను తెలుసుకోవడం. అక్కా తమ్ముడి సంభాషణలో ఇది సాగుతుంది.

కోరారు. వృద్ధి సంధికి రసైక, ఏకైక, వసుదైక వంటి పదాలను పేర్కొన్నారు. ఐ, ఔ లను వృద్ధులు అంటారని వివరించడం బాగుంది.

ప్రాజెక్టు పని కింద అందమైన పల్లెటూరు చిత్రాలను సేకరించడం, పల్లెలకు సంబంధించిన కవిత / పాట సేకరించి ప్రదర్శించండి. మీ మిత్రులు రాసినవన్నీ ఒక చోట చేర్చి సంకలనం తయారు చేయడం సూచించారు.

అలిశెట్టి ప్రభాకర్ రాసిన 'నగర గీతం' పాఠాన్ని ఆధునిక కాలంలో నగరంలో జీవిస్తున్న అనేకరకాల జీవితాలను, సమస్యలను నగరపు మరో పార్శ్వాన్ని తెలుపడం కోసం చేర్చినట్లు పేర్కొన్నారు.

చాటుమాటుగా అర్ధాంగి చేటలో కన్నీళ్లు చెరుగుతున్నప్పుడు, సంసారం బరువెంతో సమీక్షించగలిగినవాణ్ణి... కవిత్వం ఎంత నిత్యనూతనంగా వెలికి వచ్చినా రాసిన ప్రతిదీ ఆణిముత్యం కాదని అందరికీ తెలుసు అనే ప్రభాకర్ వచన కవితను ఆలోచించి చెప్పండిగా ఇచ్చి సిటీ లైఫ్ గ్రంథంలోని 'మీని కవిత' అనే మీని కవితలలో కొన్నిటిని 'నగరగీతం'గా కూర్చినట్లు పేర్కొన్నారు. ఇవి తొలుత ఒక దినపత్రికలో రోజు ఒకటి అచ్చయిన తర్వాత కొన్ని వెనుకజేసి 'సిటీలైఫ్'గా ప్రచురించిన కవితలు. ఈ కవిత తాత్పర్యాన్ని చక్కగా వివరించారు.

అవగాహన, ప్రతిస్పందనలో విద్యార్థులు తాము చూసిన నగరాల్లో నచ్చిన, నచ్చని అంశాలు తెలుపుమని సూచించారు. మీ ఊరునుంచి ఎవరైనా నగరాలకు వెళ్ళారా? ఎందుకు వెళ్ళవలసి వచ్చింది. వారు అక్కడ ఏం చేస్తున్నారో రాయమని చెప్పారు. పాఠం ఆధారంగా 'నగరంలో ప్రతి మనిషి పఠనీయగ్రంథమే' వంటి పంక్తులు ఇచ్చి వాటి అంతరార్థాన్ని గుర్తించి రాయమని కోరారు. ఒక వచన కవితను ఆధారంగా ఇచ్చి చదువుకొని ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయమన్నారు.

వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకతలో 'సిటీలైఫ్' కవితల ప్రత్యేకత గురించి, పల్లెకు, నగరాలకు గల తేడాల గురించి మొదలైన వాటిని ఐదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయమని కోరారు. నేడు నగర జీవనం ఎందుకు సంక్లిష్టంగా మారిందో పది వాక్యాల్లో విశ్లేషించాలని నిర్దేశించారు. నగర జీవితంలోని అనుకూల అంశాలపై సృజనాత్మకంగా ప్రశంసిస్తూ కవిత రాయండి అని కోరారు. మన పరిసరాల పరిశుభ్రత కోసం అందరూ కృషి చేయాలని తెలిపేటట్లు కరపత్రం రాసి ప్రదర్శించాలని కోరారు.

- బి.ఎస్. రాములు, మొబైల్: 8331966987
మెయిల్: bsramulu@gmail.com

పప్పెట్స్ & మాస్కలపై ప్రధానంగా దృష్టి వహిస్తూ...

హైదరాబాద్లో ఘనంగా చిల్డ్రన్స్ థియేటర్ ఫెస్టివల్

హైదరాబాద్ చిల్డ్రన్స్ థియేటర్ ఫెస్టివల్ మాదాపూర్ లోని శిల్పకళావేదికలో డిసెంబర్ 12 నుంచి 14 వరకు జరిగింది. ఈ ఏడాది ఈ ఫెస్టివల్ థీమ్ గా పప్పెట్స్ & మాస్కును ఎంచుకున్నారు. క్యాట్ కథ పప్పెట్ ఆర్ట్స్ ట్రస్ట్ (న్యూఢిల్లీ) పెప్స్ థియేటర్ (చెన్నై), డర్ సె బ్రదర్స్ (ముంబై) వీటిని ప్రదర్శించాయి. ఈ ప్రదర్శనలకు తోడుగా హైదరాబాద్ చిల్డ్రన్స్ థియేటర్, క్యాట్ కథ పప్పెట్ ఆర్ట్స్ ట్రస్ట్ (ఢిల్లీ) పిల్లల కోసం 'పప్పెట్ వర్క్ షాప్'ను డిసెంబర్ 11న నిర్వహించాయి.

క్యాట్ కథ పప్పెట్ థియేటర్ ఆర్ట్స్ ట్రస్ట్ (న్యూఢిల్లీ) ప్రదర్శించిన డైనోసార్ తో ఈ కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. ఈ కార్యక్రమానికి సుమారుగా 800 మంది చిన్నారులు హాజరయ్యారు. భారీ పరిమాణంలో పప్పెట్లను చూడడం ఇదే తొలిసారి అంటూ పిల్లలు తమ ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేశారు. శ్రావణ్ హెగ్డే ఈ కథను రచించారు. అప్పుడే పుట్టిన ఓ చిన్ని డైనోసార్ సాహసకృత్యాలతో కూడిన ఈ ప్రదర్శనకు శ్రావణ్, అనురూప రాయ్ దర్శకత్వం వహించారు.

డిసెంబర్ 13న సాయంత్రం జుజుబీ (పెప్స్, చెన్నై) ప్రదర్శన జరిగింది. పెద్ద పెద్ద పప్పెట్స్, సంగీతం, నృత్యం లతో ఒక అద్భుతమైన కథను ఇది పిల్లలకు అందించింది. ఒక చెడ్డ రాజు... ఒక అసాధారణ కథానాయిక ప్రధానాంశంగా ఇది రూపుదిద్దుకుంది. రాజీవ్ కృష్ణన్ దీనికి దర్శకత్వం వహించారు.

డిసెంబర్ 14న సాయంత్రం 'ఎలిఫెంట్ ఇన్ ది రూమ్' (డర్ సె బ్రదర్స్, ముంబై) ని ప్రదర్శించారు. భారతీయ పౌరాణికం లో భాగమైన వినాయకుడి స్ఫూర్తితో ఇది రూపుదిద్దుకుంది. యుకి ఇలియాస్ దీనికి దర్శకత్వం వహించారు. స్నేహ్ సప్ర దీనికి కథ అందించారు.

ఈ ఫెస్టివల్ సందర్భంగా వివిధ క్విజ్ కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. విజేతలకు తెలంగాణ టూరిజం, లోటస్ చాకొలెట్ బహుమతి

తులు అందించాయి. ఆక్స్ ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ (హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్) కూడా ఈ ఫెస్టివల్ నిర్వహణలో పాలుపంచుకుంది.

ఫెస్టివల్ కార్యక్రమాలు

సోమవారం, డిసెంబర్ 12 - సాయంత్రం 6.30 గంటలకు డైనోసార్ - క్యాట్ కథ పప్పెట్స్ ఆర్ట్స్ ట్రస్ట్, న్యూఢిల్లీ నో స్కొకెన్ వర్డ్ / మ్యూజిక్ | 45 నిమిషాలు | 5 ఏళ్ళు + ప్లే రైట్: శ్రావణ్ హెగ్డే

దర్శకత్వం: అనురూప రాయ్ & శ్రావణ్ హెగ్డే
మంగళవారం, డిసెంబర్ 13 - సాయంత్రం 6.30 గంటలు 'జుజుబీ' - పెప్స్, చెన్నై
ఇంగ్లీషు / తమిళం | 70 నిమిషాలు | 5 ఏళ్ళు + స్టోరీ: పెప్స్

డైరెక్టర్ : రాజీవ్ కృష్ణన్
బుధవారం, డిసెంబర్ 14 - సాయంత్రం 6.30 గంటలు 'ఎలిఫెంట్ ఇన్ ది రూమ్' డర్ సె బ్రదర్స్, ముంబై
ఇంగ్లీషు | 60 నిమిషాలు | 12 ఏళ్ళు +

ప్లే రైట్: స్నేహ్ సప్ర. దర్శకత్వం: యుకి ఇలియాస్

-దక్కన్ న్యూస్

ఆధునికత - జానపదం - నేటి దృక్పథం

తెలంగాణలో జానపదకళలు, ప్రదర్శనలు, విజ్ఞానం విస్తారమైనది. అంతేకాదు విశిష్టమైనది. అపారంగా విస్తరించిన ఈ రంగంలో ఎన్నో అద్భుతాంశాలు కనుపిస్తాయి. దేశంలోని ఏ ఇతర ప్రాంతంలో లేనంత లోతైన గని ఇక్కడ ఉంది. అందుకే ఆచార్య బి.రామరాజు దక్షిణదేశం విశ్వవిద్యాలయాలలో చేసిన మొదటి జానపద పరిశోధనకి అరవై ఏళ్లు కావస్తున్నది. అప్పటి నుండి ఇప్పటి దాక జరిగినన్ని పరిశోధనలు మరెక్కడా జరగలేదు. ఇంకా యువ పరిశోధకులు, తలపండిన ఉద్ధండులు ఈ క్షేత్రంలో పని చేస్తూనే ఉన్నారు.

నిజానికి జానపద పరిశోధన మొదటి దశలో సాహిత్యమే ప్రధానంగా పరిశోధనలు జరిగాయి. అందునా ఎక్కువగా గేయ సాహిత్యంపై జరిగింది. ఆ తరువాత యక్షగానం, బుర్ర కథల వంటి ప్రదర్శన కళలు, ప్రక్రియలను పరిశోధనకు తీసుకున్నావాటిలోని సాహిత్యానికి మాత్రమే పరిమితమయ్యారు. అనాటికి ప్రదర్శన, సంగీతం, ప్రదర్శన సందర్భం, కళా కారుల పరిస్థితి వంటి కోణాల వైపు దృష్టి ఎక్కువగా పోలేదు. కేవలం వారిది పాఠ్యదృష్టి అందునా గేయసాహిత్యమే వారి ప్రధాన కేంద్రం. అందుకే ఎన్నో రకాల పాటలు / గేయాలు సేకరించారు. మరీ మొదటి దశలో చాలా మంది సేకర్తలు కేవలం పైపైన వినుపించే పాటలను సేకరించారు. అంటే పెళ్ళిపాటలు, లాలిపాటలు, జోలపాటల వంటివి. ఈ పాటలు పండిత కుటుంబాల స్త్రీల వద్ద ఉన్నాయి. మరికొన్ని పాటలు కేవలం సరస ప్రధానమైనవి, వినోదప్రాయమైనవి కావడం విశేషం. అందుకే వాటిని ముఖ్యంగా చల్మోహనరంగ సేకరణ దశ అని అంటారు. 1850-80 ప్రాంతంలో కొందరు బ్రిటీష్ అధికారులు తెలుగు జానపద గేయాలను కొన్నింటిని సేకరించారు. వాటిని పాశ్చాత్య పత్రికలలో అనువదించి అచ్చేశారు. అప్పటికే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఫోక్ లిటరేచర్ పై ఆసక్తి ఏర్పడింది.

పారిశ్రామిక అభివృద్ధి పెరుగుతున్న కొద్ది, యంత్ర సంస్కృతి మితిమీరుతున్న సమయంలో గతం ప్రాముఖ్యత సంతరించుకోవడం మొదలైంది. గతకాలపు సాహిత్యం పట్ల ఆదరణ పెరిగింది. రాత ప్రతులు సేకరణ ముమ్మరమైంది. భారతదేశంలో సి.పి.ట్రౌన్, మెకంజీ వంటి ఆంగ్ల అధికారులు ఇక్కడి రాతప్రతులు, చరిత్రపై

దృష్టి పెట్టారు. వాటిని వేగంగా సేకరించారు. ఐతే సేకరించిన వాటిని చాలా వరకు లండన్ లోని బ్రిటిష్ ఆఫీస్ లైబ్రరీకి పంపించారు. కొంతభాగం ఏ కారణాల వల్ల మన నేలమీదే ఉండి పోయింది. తెలుగులో అచ్చయిన పుస్తకాలు, చేతితో రాసిన కాగితం ప్రతులు, తాళ పత్ర గ్రంథాలు, శిల్పకళాఖండాలు బ్రిటన్ కి చేరవేశారు.

ఇకపోతే హైదరాబాదు సంస్థానంలో వివిధ ప్రాంతాలలో వేలాది అరబీ, పారసిక, ఉరుదూ రాత ప్రతులు ఇరాన్, అష్టినాన్, బ్రిటన్ తదితర దేశాలకు తరలించారు. కేవలం ఒక మదీనా హెటల్ వ్యవస్థాపకులే పదివేల రాతప్రతులను దేశం దాటించారని

ఇరాన్ రాతప్రతుల గ్రంథాలయం అధికారులు చెప్పారు. పోయినవి పోగా పై భాషలలో పదిహేడు వేల అవురూప రాత ప్రతులు ఆసఫియా గ్రంథాలయంలో, ఆర్మియా లజి శాఖా గ్రంథాలయంలో ఉంచారు. ప్రస్తుతం హైదరాబాద్ లోని రాత ప్రతుల గ్రంథాలయం, పరిశోధనాలయంలో ఉన్నాయి.

ఇంతకీ చెప్పవచ్చే దేమంటే..

అనాడు రాత, నోటి సాహిత్యాలపై పండిత పరిశోధకుల దృష్టి పడింది. అచ్చయంత్రం ఉపయోగం పెరుగుతున్న కొద్ది కొత్త పుస్తకాలకు బదులు పాత గ్రంథాలను, రచనలను అచ్చొందించడం మొదలైంది. మత గ్రంథాల నుండి ప్రారంభమై ఆస్థాన సాహిత్యం ప్రచురణ వైపు దృష్టి మరలింది.

అచ్చు యంత్రాలు ఎక్కువగా ఏర్పాటు అవుతున్న కాలంలో పండితుల కోసం కాకుండా పామర పాఠకులకోసం గుజిలీ ప్రతులు అనబడే చిన్న పుస్తకాలు అచ్చువేయడం ప్రారంభమైంది. ఈ పుస్తకాలలో వినోద సంబంధమైన గేయాలు ఎక్కువ. లోగడ సేకరించబడిన గేయాలను అచ్చువేసేవారు. వీటిని గ్రామీణ ప్రాంతంలో జరిగే జాతరలు, సంతలలో ఈ పుస్తకాలను అమ్మేవారు. అర్థణ, అణాకి ఒక పుస్తకం చొప్పున ఇచ్చేవారు. అప్పుడప్పుడు బార్టర్ సిస్టంలా గుడ్లు, కూరగాయల, ధాన్యానికి కూడా పుస్తకాలు ఇచ్చేవారు. ఈ పుస్తకాలలో చాలావరకు జానపద జావళీలు, శృంగార పదాలు, వినోద గీతాల వంటివి ఎక్కువగా ఉండేవి.

రాసు రాసు గేయసాహిత్యంతో పాటు యక్షగానాలు, వీధి బాగోతాలు కూడా ప్రచురించారు. సాధారణ ప్రజల కోసం ప్రదర్శించారు.

పబడే కళారూపాలు కొన్నింటిని అచ్చువేశారు. వీటిని కొని చదివి ఆనందించే పామర వర్గ పాఠకులు ఎక్కువ మందే ఉండేవారు. ఈ పుస్తకాలతో ప్రచురణకర్తలు ఎంతోకొంత లాభం పొందేవారు. అందుకే అతిపెద్ద నిడివి కలిగిన పాత కళారూపాలను కాకుండా సంక్షిప్తీకరించిన యక్షగానాలను, వీరగాధలను, కరుణరసపూరిత స్త్రీల గాధలను కొత్తగా రాయించి అచ్చువేశారు. ప్రత్యేకించి ఇలాంటి సాహిత్యాన్ని చాలా మంది ప్రచురణకర్తలు తెలుగు మాట్లాడే ప్రాంతాలన్నిటా మార్కెట్ చేయడం మొదలైంది. ఒక్కో ప్రచురణ కర్త కొన్ని వందల పుస్తకాలు అచ్చువేయడం, అమ్మడం జరిగింది.

అంటే కళారూపాల ఆదరణ పుస్తకాల అచ్చుతో ఆరంభమైంది. ఇవ్వాలి అది పరిశోధన స్థాయి దాటి పరిరక్షణ ధ్యేయంగా కొనసాగుతోంది. కళలు పరిరక్షింపబడాలంటే డాక్యుమెంటేషన్ ముఖ్యం. పరిశోధకులు కొందరు, కొన్ని కళారూపాల పాఠ్యాన్ని కాపాడారు. కాని ప్రదర్శన విధానం, కౌశలం, కళాకారుల కళాత్మక ప్రతిభ కూడా నమోదు కావాలంటే దృశ్యమాధ్యమంలో డాక్యుమెంటేషన్ కావాలి. అంటే అత్యంత ప్రాచీన కాలంనాటి జానపద కళని, అత్యాధునిక సాంకేతిక మాధ్యమంలో నమోదు చేయాలి. నిజానికి కళారూపాల డాక్యుమెంటేషన్ సులభమే. కాని తగిన సాంకేతిక నిపుణులు, సాంకేతికత, డబ్బు ముఖ్యం. అలా కళారూపాలను శాస్త్రీయంగా డాక్యుమెంటేషన్ చేసి పెట్టడానికి ఏ సంస్థ ప్రత్యేకంగా లేదు. ప్రభుత్వం చేసే ప్రయత్నాలు చెదురుముదురుగా, నిర్దిష్ట ప్రణాళికతో లేకపోవడం గమనించాలి. ఏది ఏమైనా వివిధ జానపద కళారూపాలను కాపాడడంలో, దృశ్యీకరించడంలో ఎన్నో జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. వాటిని గురించి చూద్దాం.

తెలంగాణ జానపద కళలు - దృశ్యీకరణ జాగ్రత్తలు

జానపద కళ అంటే పాట, ప్రదర్శనే కాదు. అది ఒక ప్రాదేశిక ఉత్పవం. ఒక కులం పండగ. జాతరలో అంతర్ భాగం. గ్రామ దేవతారాధన, కుటుంబ సమారాధన, వీరాగాధాలాపన, చరిత్ర భాండాగారంలోకి ప్రవేశం వంటిది.

జానపదకళల్లో కర్మకాండ కూడా అతి ముఖ్యమైన భాగం. నిజానికి జానపదకళ అడవిలోని పులి వంటిది. దానిని 'జూ'లో బంధించి చూపెట్టడం సరికాదని జానపద శాస్త్రజ్ఞుల భావన.

బందీ అయిన పులి కళ్ళలో దీనత్వం ఉంటుంది. అలాగే నగరం వేదికల ముందున్న కళాప్రేక్షకులు స్పందనలేని బొమ్మల్లా ఉంటారు. అందుకే సహజ సిద్ధమైన వేగం, ఊపు, తూగు కళారూపాల్లో ఎక్కడా కనుపించదు.

ఐనా కళాకారులను నగరాలకి, మన వేదికలకు, లేదా కెమెరాల ముందుకు తీసుకురావాలని ఆశిస్తాం. ఐతే ఒక్కోసారి అలా చేయక తప్పదు.

నిజానికి గ్రామీణ ప్రాంతాలకే వెళ్ళి ఘాట్ చేయడం శాస్త్రీయ విధానం.

తప్పనిసరి అయితే మాత్రం ఆ కళారూపం గురించి ముందే పరిశోధన జరిపి లోగడ జరిగిన సారాన్ని అర్థం చేసుకున్నాకే దానిని

వేలాదివిళ్ళుగా ఎన్నో చారిత్రక సామాజిక సాంస్కృతిక సునామీలను తట్టుకుని నిలిచిన కళారూపాల చరిత్ర మరోసారి కనుమరుగు కాకూడదు. దానిని సాధించడమే నవ్యత, ఆధునికత. శాస్త్రీయ పరిరక్షణ. 2017లో ఓ కళారూపం గురించి మాట్లాడుతున్నాం అంటే వేల ఏళ్ళు నుండి నేటిదాక ఆ జానపద కళారూపం కొనసాగించిన జీవ ప్రయాణం గురించి మాట్లాడక తప్పదు.

డాక్యుమెంటేషన్ చేయడం సాధ్యం అవుతుంది.

రామప్పగుడిని కెమెరాలో బంధించగలం. కాని దాని చరిత్రని, చారిత్రక కాలాలలో దాని చుట్టూ ఆవరించుకుని ఉన్న చారిత్రక ఆధారాలతో అధెంటిక్ చిత్రం తీయలేం.

అలాగే -

ప్రతి జానపద కళ ఒక చారిత్రక డాక్యుమెంటే. దాని పుట్టుక, కొనసాగింపు చరిత్రకతల అనుసంధానం చాలా అవసరం. పలనాటి వీర చరిత్ర, కాటమరాజు కథ, జమిడికె కథలో చరిత్ర ప్రవహిస్తుంది. దానిని చెప్పకపోతే ఒక కళారూపం కేవలం ప్రదర్శన కళారూపమే అవుతుంది.. నిజానికి ఈ పరిధిని మించిన మహాన్నతమైన విస్త్రుతి దానిలో ఆవరించి ఉంటుంది.

వేలాదివిళ్ళుగా ఎన్నో చారిత్రక సామాజిక సాంస్కృతిక సునామీలను తట్టుకుని నిలిచిన కళారూపాల చరిత్ర మరోసారి కనుమరుగు కాకూడదు. దానిని సాధించడమే నవ్యత, ఆధునికత. శాస్త్రీయ పరిరక్షణ. 2017లో ఓ కళారూపం గురించి మాట్లాడుతున్నాం అంటే వేల ఏళ్ళు నుండి నేటిదాక ఆ జానపద కళారూపం కొనసాగించిన జీవ ప్రయాణం గురించి మాట్లాడక తప్పదు.

కాబట్టి ఈనాటి వరకు జరిగిన వివిధ, విభిన్న పరిశోధనలను క్రోడీకరించిన సమాచారం తయారు చేసుకోవాలి. కెమెరామన్ ఆన్ అండ్ ఆఫ్ లు ముఖ్యం కాదు. స్క్రిప్టులో అది ఒక శతాబ్దపు పరిణామాన్ని గుర్తించగలగాలి. వేలాది ఏళ్ళుగా పరిచయం ఉన్న కళారూపాల్ని తిరిగి మనం బుల్లితెరమీద చూపెడుతున్నాం. అంటే ఆయా కళారూపాల గురించి మన కన్నా చాలా ఎక్కువగా తెలిసిన ప్రేక్షకులకు చూపెడుతున్నామని గమనించాలి. అందుకే - ఎక్కడ ఎలాంటి తప్పుజారినా, అలవోకతనం కనుపించినా అది ఒక తప్పుగా పరిగణింపబడుతుంది. కాబట్టి ఒప్పులన్నీ (గొప్పలన్నీ) చూపలేక పోయినా తప్పుడు అవగాహనని మనం పరిహరించాలి. కాబట్టి ముందస్తు పరిశోధన లేదా అవగాహన, అధ్యయనం కోసం ప్రయత్నించడం సముచితం.

80% జానపదకళలు కులం, ఉపకులం పరిధిలోనే కాదు. భారతీయ కులవ్యవస్థలో, వర్ణ వ్యవస్థలో భాగం. అంటరానితనాలు అవీ అనుభవించాయి. దానిలోంచి అవి ఏమేరకు ప్రతిఘటించాయి అని వాస్తవికతా దృక్పథంతో చూడక తప్పదు. ఎంతో కాలంగా అవి నిలబడడానికి చేస్తున్న సంఘర్షణని సైతం గుర్తించి, సపోర్ట్

చేయడం అవసరం. అంతర్దీనంగా వాటి నిర్మాణంలో కనుపించాలి.

జానపద కళలు శిష్టకళలకి ఆక్సిజన్ సిలండర్లు. శిష్టకళలు బతికి బట్ట కట్టాలంటే ఈ కళల మనుగడ చాలా అవసరం. అలా భారతీయ శిష్ట కళలకి జానపద కళలు చేసిన దోహదం గురించి కూడా చెప్పడం కనీస బాధ్యత.

ఇకపోతే మరో ముఖ్యమైన విషయం కళాకారుల స్థితిగతులు, వారి జీవనవిధానం. అంతేకాదు ఫెర్ఫార్మన్స్ థియరీని ఎక్కడా విస్మరించరాదు. ప్రదర్శన సిద్ధాంతం అంటే కళారూపాన్ని ఎవరు, ఎలా, ఎంతదూరంలోంచి వివిధ ప్రేక్షక వర్గాలు చూస్తున్నాయనే పరిశీలన. ఇది భారతీయ సమాజంలో చాలా ముఖ్యమైన అంశం. స్టూడియోలో దానిని చిత్రీకరించడం సాధ్యం కాదు. కాని వాయి సోవల్లో చెప్పడం కష్టంకాదు.

కళారూపం ప్రారంభం ఎంత ముఖ్యమో, చివరన మంగళ హారతి అంతే ముఖ్యం. ఐతే అన్ని కళారూపాల ప్రదర్శనలలో వీటిని చూపాలని కాదు. కొన్ని ముఖ్యమైన కళారూపాల్ని చిత్రీకరించడంలో వీటిని గురించి తెలియచేయడం అవసరం. అప్పుడే కళా

రూపం సమగ్రరూపం ప్రేక్షక వర్గాలకి తెలుస్తుంది. ఇలాంటి ఎన్నో అద్భుతాలను చూపే వీలుంది. చాలా కళారూపాలు ప్రదర్శిస్తూ పట్టణాలు, కర్నూలు ముగ్గులు, డిజైనులు, ఇంద్రజాలం, కనికట్టు, దేవత సంప్రీతి, ప్రేక్షకుల విధులు, బాధ్యతలు వంటి ఎన్నో అదనపు అంశాల సమాహారం విస్మరించవద్దు. వీటిని విస్మరించడం వల్ల ప్రభుత్వం తీసే డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలు పేలవంగా ఉండడానికి కారణం.

తిరిగి అదే యాంత్రికతకి గురవకుండా ఇకముందు జాగ్రత్త పడాలని ఆశిస్తున్నాను.

కళారూపాల ప్రదర్శనలో సాంస్కృతిక హక్కులు, రాతప్రతులు, సనదులు, రాగిశాసనాలు, ఇత్తడి హక్కు బొమ్మలు, పటాలు, పట్టీ (కళాకారుడు ప్రదర్శించే 40 గ్రామాలు)ల వివరాలు తప్పక చెప్పాలి. ఈ సమాచారం కళారూపాల సమగ్రతకి కీలకమైనవి.

- జయధీర్ తిరుమలరావు

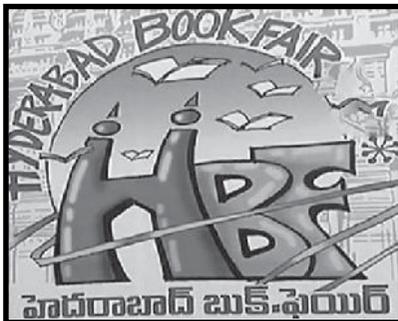
మొబైల్: 9951942242

ఇమెయిల్: jayadhir@gmail.com

రూపురేఖలు మాలిపోయాయి

రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత గత రెండేళ్లుగా హైదరాబాదు బుక్ ఫెయిర్ రూపురేఖల్ని మార్చివేశాం. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత ఇక్కడి పబ్లిషర్స్ కి నూతన ఉత్తేజాన్ని ఇచ్చిన సంగతేంటంటే.. తెలంగాణ చరిత్ర, సంస్కృతి, కళలు, సాహిత్యం, భౌగోళిక అంశాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు గత ఏడాది విస్తృతంగా అమ్ముడవడం. చరిత్రను విభిన్న కోణంలో రాయడం వల్ల, పోటీ పరీక్షల నేపథ్యంలో లక్షలాది పుస్తకాలు అమ్ముడుపోయాయి. వీటితో పాటు ఇతర సామాజిక అంశాలపై వేసిన పుస్తకాలు బాగా అమ్ముడు పోయాయి.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత ఎంతో మార్పు వచ్చింది. అన్ని వర్గాలవారు తమ పుస్తకాలు ఆవిష్కరించుకోవడానికి అవకాశం కల్పించాం. పుస్తకాల ఆవిష్కరణకు ప్రత్యేకమైన హాల్ ను ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. పెద్ద వేదికమీద సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నడుస్తూనే ఉంటాయి. దానికి సమాంతరంగా ప్రత్యేక హాల్ లో పుస్తకావిష్కరణలు జరుగుతాయి. ప్రచారంలో భాగంగా కాలేజీలు, స్కూల్స్ లోనికి చొచ్చుకు పోయి బుక్ ఫెయిర్ పై అవగాహన పెంచుతున్నాం.

- జూలూరు గౌరీశంకర్, అధ్యక్షులు, హైదరాబాదు బుక్ ఫెయిర్ సొసైటీ

నేను పుస్తకం చెక్కిన మనిషిని !

నాకు ఫ్రెండ్స్ లేరు. పుస్తకం నా ఫ్రెండ్, స్నేహితుడు చేయాల్సిన పని పుస్తకం చేసింది. బాధలు, కష్టాలు పున్నప్పుడు తోడుగా పుస్తకం పుస్తకం. దుఃఖంలో పున్నప్పుడు ధైర్యాన్ని ఇచ్చింది, ఉత్సాహంగా పున్నప్పుడు ప్రోత్సహించింది. పుస్తకమే నన్ను నడిపించింది. పుస్తకం నువ్వు ఎంపిక చేసుకునే దాని బట్టి వుంటుంది. నాతో తిలక్, చెగువేరా, డానియెల్ డెపో వుంటారు. అమితాబ్ ఘోష్, గాబ్రియెల్, శ్యామ్మూల్ బెకెట్ తో పరిచయం ఏర్పడింది. ఉపనిషత్తులు, వేదాలు తదుముతాను. కన్ఫ్యూషియస్ తో మాట్లాడతాను. గీతాంజలి చేతిలోకి తీసుకుంటాను. పుస్తకమే నా జీవితం. పుస్తకంతోనే సహయానం. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాత సంస్కృతి పున: నిర్మాణం, పునరుద్ధరణ చేసుకుంటున్న క్రమంలో, పరిధిని విస్తృతం చేస్తున్న తరుణంలో పుస్తకపరిధిని కూడా విస్తరింప చేసుకుంటున్నాం. కొత్త సాలు, తంగేడు వనం, తొలిపొద్దు, మట్టి ముద్ర కవితా సంకలనాలను ప్రచురించాం. ఈ నేపథ్యంలో హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ కు ప్రోత్సాహం, సహాయ సహకారాలు అందిస్తున్నాం. పుస్తక ప్రచురణలు చేయటం, హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ వంటి వాటికి సహకరించి, ప్రోత్సాహించటం వంటి చర్యల ద్వారా రెండంచెల వ్యూహంతో కృషి చేస్తున్నాం.

- మామిడి హరికృష్ణ, డైరెక్టర్,

తెలంగాణ భాషా, సాంస్కృతిక శాఖ

తెలంగాణ మనోగీతమై చైతన్యాన్ని రగిలించిన పాట

• సామాజిక విప్లవ నినాదమై దళిత బహుజనులకు దారి చూపిన పాట • అగ్గిరవ్వలై దునికెన అంబటి వెంకన్న పాట

కవిత్వం, కథ, పాట వంటి వివిధ సాహితీ ప్రక్రియల్లో తనకంటూ ఒక ప్రత్యేక స్థానాన్ని పదిలపరుచుకున్న సాహిత్య బాటసారి. వాద-వివాదాలకు, ప్రచార ఆర్భాటాలకు తావీయకుండ తెలంగాణ ఉద్యమంతో మమేకమై ధూం-ధాం చేసిన పోరాట పాటగాడు. 'తుంగు' తో తెలంగాణ జంగుకు సైరనూడించు. దిగులు మొకతో వేలాడిన మొగులును 'బద్దొద్దుల ఆనపాట' ను చేసింది. ఒడువని బతుకమ్మ పాటయ్యింది. 'జిల్లేడుపువ్వయ్ గోగుమల్లెల్లి' అల్లింది. మొత్తం తెలంగాణ మనోగీతమై పదాలల్లుకున్నాడు అంబటి వెంకన్న.

నల్లగొండ జిల్లా పట్టణ కేంద్రానికి పద్నాలుగు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న దోమలపల్లి గ్రామంలో అంబటి గురువయ్య - మణెమ్మ దంపతులకు 1974లో అంబటి వెంకన్న జన్మించింది. అంబటి వెంకన్న అసలు పేరు వెంకటనర్సింహ. ఈయన తర్వాత రమేష్, వేణు, పుష్పలతలు ఉన్నారు. చెరువు-చేపలే జీవనాధారంగ బతికిన నిరుపేద కుటుంబం నుంచి వచ్చిన అంబటి గురువయ్య అష్టకష్టాలు పడి 4వ తరగతి వరకు చదివి అటెండర్ ఉద్యోగాన్ని సంపాదించింది. ఉండి లేని వ్యవసాయంతో తన నలుగురి సంతానాన్ని పెంచి పెద్ద చేసింది.

అంబటి వెంకన్న చిన్నతనం నుంచే చేపలు పట్టడం, వ్యవసాయం చేయడంతో పాటు ఇంటి పనులలో తన తల్లికి సహాయం చేసేవాడు. దోమలపల్లి ప్రభుత్వ పాఠశాలలో 1-9వ తరగతి వరకు చదివి, 10వ తరగతి కోసం 1989లో నల్లగొండ పట్టణానికి వచ్చింది. ఇంటర్మీడియట్ నల్లగొండలోని ప్రభుత్వ బాలుర జూనియర్ కళాశాలలో పూర్తి చేసింది. రాఘవేంద్ర డిగ్రీ కళాశాలలో బి.ఎ. పూర్తి చేసింది. ఈ సమయం లోనే మార్క్సిజాన్ని అధ్యయనం చేసింది. పాటలు, ప్రసంగాల పట్ల ఆకర్షితుడై విద్యార్థి ఉద్యమంలో మునిగిపోయి సమసమాజ స్థాపన వైపు అడుగులేసింది. చదువుతో పాటు, ఇంటి పనులను నైతం పక్కనపెట్టి పోరాటబాట పట్టింది.

అదే సమయంలో ఒక ఉప్పెనలా వచ్చిన దళిత సాహిత్యం అంబటి వెంకన్నను ఎక్కువగా ప్రభావితం చేసింది. 1994లోనే దళితుల జీవితాన్ని కవిత్వీకరించింది. మొట్టమొదట అంబటి వెంకన్న రాసిన కవిత 1996లో వచ్చిన 'పదునెక్కినపాట' సంకలనంలో అచ్చయ్యింది. బహువచనం, మేమే, మొగి, చిత్రరువు, మత్తడి, వెనుకబడ్డ కులాలు వెంటాడే కలాలు వంటి అనేక కవితా సంకలనాలలో తన కవిత్వానికి చోటు దక్కింది. అంబటి వెంకన్న తన కవిత్వం ద్వారా తెలుగు దళితసాహిత్యంలో చెరగని ముద్ర వేసుకుంది. అంబటి వెంకన్న సాహిత్యం, రాజకీయం అంటూ తిరుగుతున్న

దశలో 1996, ఫిబ్రవరిలో నకిరెకల్ సమీపంలోని రామగిరికి చెందిన గొంగడి చంద్రయ్య బిన్నబిడ్డ సరోజను పెండ్లి చేసుకుండు. అయితే చంద్రయ్య ఉద్యోగరీత్యా నెల్లూరులో ఉండడంతో అంబటి వెంకన్న చాలాసార్లు నెల్లూరుకు పోవడం, రావడం ఎక్కువయ్యింది. దీనివల్ల అక్కడి యాస, భాషల్ని, పరిసరాల్ని, మనుషుల గుణగణాల్ని పరిశీలించే అవకాశం దొరికింది.

అంబటి వెంకన్నకు తన వైవాహిక జీవితంలో వెన్నెల, వేకువ అనే ఇద్దరు ఆడపిల్లలు కలిగింద్రు.

అమ్మలాంటి చెరువు, జిల్లేడుపువ్వ, వర్ణబద్రత లాంటి అద్భుతమైన కవిత్వం రాసిన అంబటి వెంకన్న కవితలు నాలుగు ఇంగ్లీష్ లోకి అనువాదం చేయబడినవి. ఆయన కవిత్వంలోకి వెళ్ళకుండా, ఆయన 2000 సంవత్సరం నుంచి రాస్తున్న పాటలను గుర్తు చేసుకుందాం. తెలంగాణ ఉద్యమంలో తనకంటూ ఒక ప్రత్యేక స్థానాన్ని సంపాదించుకున్న అంబటి వెంకన్న పాటల ప్రస్థానంలోకి తొంగి చూద్దాం.

గోరటి వెంకన్న రాసిన 'పల్లె కన్నీరు బెడుతుందో' పాట, నందిని సిధారెడ్డి రాసిన "నాగేటి సాల్లల నా తెలంగాణ" పాటల ప్రేరణతో అంబటి వెంకన్న తన పాటల ప్రస్థానాన్ని మొదలు బెట్టింది. తనలోని భావాన్ని మరింత విస్తృతం చేయడం కోసం పదాన్ని కైగట్టింది. అట్ల అంబటి వెంకన్న రాసిన మొట్టమొదటి పాట

"పల్లె ఓయమ్మా తెలంగాణ మాయమ్మా / జాదా లేదమ్మా నేనేడ జూడమ్మా
బుసిబోసే కంకులల్లో నువ్వు - పసిపోరల మనసులలో నువ్వు
మోట బాయి పాట నువ్వు - బాయిలని ఊట నువ్వు
అంటూ అందమైన తెలంగాణ పల్లె సమైక్యపాలనలో అగమైన తీరుని వలపోస్తడు. కనపడని ఆందెసాల్లని, ఎత్తుకపోయిన ఏనెగుండ్లని తల్చుకుంటడు. పల్లెల్లో పత్తివరుగుల గత్తరాలేపి, బానిస బతుకుల్ని చేసింద్రని బాధపడతడు. తెలంగాణ తండ్లాటని అక్షరీకరిస్తడు. అప్పటికే తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితిని స్థాపించిన కేసీఆర్, తన పార్టీ ఎన్నికల గుర్తుగా 'నాగలిబట్టిన రైతు' బొమ్మ ఉండేది. రైతు కూలీలను తెలంగాణ ఉద్యమంలోకి తీసుకొచ్చే విధంగ

"నాగలి బట్టిన రైతు ఓయన్న / మా దారినొస్తవా చెప్పు మాయన్న
పొట్ట చేతాబట్టి ఎట్టి బతుకు బతికే
ఎకరమైనా లేని వ్యవసాయదారుడా

అంటూ తెలంగాణ వస్తే తప్ప మననీళ్ళు, మన నిధులు మనకు దక్కవనే భావాన్ని బలాన్ని చూకూర్చుతాడు. అంబటి వెంకన్న తాను రాసిన నాలుగు పాటలను పొనుగోటి జనార్ధన్ రావు సహకారంతో రికార్డు చేయించాడు. ఆప్పటికింకా సి.డి.లు రాలేదు. కేవలం క్యాసెట్లు మాత్రమే. 'జై తెలంగాణ' పేరుతో రికార్డు చేసిన ఈ పాటల క్యాసెట్లను ఏప్రిల్ 27, 2002న టి.ఆర్.ఎన్ పార్టీ మొదటి ఆవిర్భావ సభలో కేసీఆర్ చేతుల మీదుగా విడుదల చేశారు.

గోరటి వెంకన్న చెప్పినట్లు అంబటి వెంకన్న పాటలకు ఒక ప్రత్యేకమైన శైలి ఉంటుంది. జానపద, విప్లవ బాణీలలో కాకుండా తనదైన శైలిలో పాటని అల్లుకుంటాడు. పదాల నిండా చిక్కని, లోతైన కవిత్వం నిండి ఉంటుంది. ఆర్తి ఆవేదన, దుఃఖం, ఆవేశం కలగల్గి అంబటి వెంకన్న గొంతులోంచి జాలువారిన పాటలు జనాన్ని పోరాటం వైపు నడిపించినయే. ఉద్యమాన్ని ఉరకకెత్తించినయే.

“తేట తెలుగు పదాలే నా పంచ ప్రాణము - తెలంగాణ తెలుగు భాష ఎంత జీవము

అమ్మపాల కమ్మదనం మన తెలుగు తీయదనం - ఊటలూరు మోటబాయి పాటలకై ప్రవాహం” అంటూ తన ఈ పాట ద్వారా తెలుగుభాష అతి ప్రాచీన కాలం నాటిదనే సత్యాన్ని తేటతెల్లం జేస్తాడు. కన్న తల్లిని బంధవిముక్తిని చేసేందుకు కదిలిపోదామని అంటుడు. ఇక్కడి ప్రతి ఉద్యమంలోను పాటే ప్రధాన భూమికను పోషిస్తుందన్న సత్యాన్ని గుర్తెరిగి వట్టికోట, సుద్దాల, కాళోజీలను తల్చుకుంటుడు. తెలంగాణ గొడవను రెట్టింపు చేస్తాడు.

“తెలంగాణ ఆటపాట పల్లెలు దరువేసెనంట

వట్టికోట గట్టిమాట సుద్దాల దండుబాట” అంటూ

రజాకార్లు, భూస్వాములు పీడించిన కాలంలో, వాళ్ళ ఆధిపత్యాన్ని నిరసించి పోరాడిన నేల ఇది. ఈ నేలకు ఉద్యమాలు కొత్తకాదని, నెత్తుటి పాదాల అడుగు జాడల్లో విప్లవశంఖం పూరించి తెలంగాణ సాధిద్దామనే ధృఢసంకల్పాన్ని చాటింపేస్తాడు. ఎక్కడతై ప్రజలు బాధించబడతరో, బానిసలుగా చూడబడతరో, అవమానించబడతరో అక్కడే పోరాటం పుడుతుందని అంటుడు. సీమాంధ్ర పాలకులు తెలంగాణ పట్ల విపక్ష చూపిస్తున్నారని, విభజించి పాలించడంలో వీళ్ళు ఆంగ్లేయులని మించిపోయిందని గొంతెత్తి గానం చేస్తాడు.

“కాలిగజ్జె గట్టుకోసి ఆటాడుదమా కమ్మని రాగాల గొంతెత్తుదమా బాధలేద ఉంటే ఆద పాటబుట్టునంటారా...

బానిసత్వమున్నకాన్నె పోరుబుట్టునంటారా

ఆంద్రోళ్ళు జూడు తమ్మి ఎట్లజేస్తుండ్రో...” అంటూ సమైక్య పాలకుల ఆగడాల మీద దుమ్మెత్తిపోస్తాడు. అంబటి వెంకన్న పాట ప్రతి ఒక్కరిని ఆలోచింప జేస్తది. కదనరంగంలో నిలబెట్టది.

“వందనాలు వందనాలు వందనాలమ్మో తెలంగాణ తల్లీ నీకు దందాలోయమ్మో

జింకపిల్లలో గంతులేసే కృష్ణ గోదారమ్మలున్నా - పీకతుమ్మలు బెరిగి బోళ్ళు గుట్టలతోని బీల్లువారుడేంది” అంటూ భాషా సౌకుమార్యంతో తెలంగాణ మట్టి తత్వాన్ని పట్టి సూపిస్తూ పాట. అంబటి వెంకన్న పాటల్లో కొత్తకొత్త తెలంగాణ పదాలు అలవోకగా ఒదిగిపోయి, భాషకు ఒక కొత్త డిక్షన్ దొరుకుతుంది.

అంబటి వెంకన్న మరో పాటలో, ఎవడు చేసిన మోసానికో ఇయ్యాల తెలంగాణ గోసదీస్తుందని ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తాడు.

“ఎవడు జేసిన మోసమో మనమెప్పుడు జేసిన పాపమో

సుక్కనీరు లేక ఒక్క పని దొరకకా తల్లి తెలంగాణ తల్లడిల్లుతుంది ఓరన్నా

కరువు కోరల్లోన అల్లాడుతున్నది మాయన్నా...” అంటూ ధృఢాన్ని దిగమింగి ఖచ్చితంగా ఇది పాలకవర్గాల పాపమేనని తేల్చేస్తాడు. ఈ ప్రాంతాన్ని ఎవరు పరిపాలించినా, ఏనాడు తిండికి, బట్టకు కరువు లేదనే విషయాన్ని చెబుతూ, పసిడి పంటలతో తులతూగిన నాటి వైభోగాన్ని గుర్తు చేసుకుంటుడు. సర్దార్ సర్వాయి పాపన్న కాలం నాటికే గోల్కండ సామ్రాజ్యంలోని తెలంగాణ ప్రాంతం సకల సంపదలతో అలరారుతుందని అంబటి వెంకన్న ఈ పాటలో కండ్లకు కట్టినట్లు వర్ణిస్తాడు.

“కలెదిరిగి సూడరనేల కాంతు లీను బంగరునేల

తెలుగు సీమ నేనెక్కడ బోయిన కాసరాడు బంజరునేల

గోల్కొండ ...బంగారు రంగుల కోట విలసిల్లే ఆసియాలో అందరినోట

ఎప్పుడైతే తెలంగాణను బలవంతంగా సీమాంధ్ర ప్రాంతంలో విలీనం చేసిందో నాటి నుంచే ఈ దుస్థితి కలిగిందని కన్పెర జేస్తాడు. ఏది ఏమైనా తెలంగాణ రావల్సిందేనని రాగమెత్తుకుంటుడు.

“రావాలె రావాలె ఓయమ్మా

తెలంగాణమ్మా - నువ్వు కావాలె కావాలె మాయమ్మా వస్తున్న పోతున్న ఓరామ చిలుకానీ - రాజేదంటే ఎనక ఉండానీ ఆశబెట్టి అగ్గిపాలు జేసేటి ఆంధ్రపాలనొద్దు మాయమ్మా మా బతుకులాగమాయె సూడమ్మా..” అంటూ తెలంగాణ వెతల్ని గానం చేస్తాడు. కన్నీటి కథల్ని కవిత్వీకరిస్తాడు. కవిగా, గాయకుడిగా ప్రజల హృదయాలలో చెరగని ముద్ర వేసుకున్న అంబటి వెంకన్న పాటల్లో అంతు చిక్కని వైశిష్ట్యం ఏదో ఉన్నది. ఎందుకంటే అనేక వైరుధ్యాలతో కూడిన ఎన్నో అంశాలను తన పాటల్లోకి వంపుకుంటుడు. తెలంగాణ కోసం ఏడు సంవత్సరాలుగా గోసీ గొంగడేసి ధూంధాం లంటూ తిరిగి కళాకారులు, కవులు, గాయకులు, ఉద్యమకారుల్లో కలిసి తిరుగుతున్న తన కొడుకుని దగ్గరికి తీసుకొని ఈ ఉద్యమాలు పోరాటాలు మనకొద్దు కొడుకా అంటూ తల్లిపదే వేదనను అర్థం చేసుకొని తగిన విధంగా తల్లిని సముదాయించి ఆఖరికి ఆ తల్లై కొడుకుని పోరాటంలో దూకమని, తెలంగాణకు అడ్డమొచ్చే దొంగల్ని వదిలిపెట్టద్దని ఉద్యమజెండాను అందించే సందర్భంలో తల్లై కొడుకుల సంవాదంతో సాగిపోయే పాట

బి.నర్సంగరావు, గోరటి వెంకన్నలతో....

“ఇంటినిడిసి పోయి కొడుకా ఏడేండ్ల పొద్దాయె కొడుకా తెలంగాణ అనుకుంటు దిరిగి ఇల్లుముంచి పోతవారా ఎందుకొచ్చిన ఉద్యమాలు... ఎవని సాలు దోలె నీకూ...

ఉన్నదో లేనిదో తినుకుంటు నీడకు - కండ్లముందుంటేనే నిమ్మలం గుంటదీ” అంటూ రాసిన పాటలో కొడుకు తాను తెలంగాణ పోరుకు పోతానంటూ దీనంగ తల్లిని అర్థిస్తాడు. తెలంగాణ వస్తేనే మన బతుకులు బాగుపడతాయని పోరాటబాటల్లో సాగిపోతాడు.

ఉవ్వెత్తున ఎగిసిపడుతున్న తెలంగాణ ఉద్యమ ఉద్యతిని తగ్గించడం కోసం కేంద్రపభుత్వం తెలంగాణ అంశాన్ని తేల్చేందుకు గాను శ్రీకృష్ణ కమిటీని నియమించింది. ఇది కుట్రపూరిత కమిటీ అని భావించిన తెలంగాణ వాదులు పెద్దఎత్తున నిరసన తెలుపుతున్న సమయంలో కమిటీకి, కాంగ్రెసు సర్కారుకు వ్యతిరేకంగా అంబటి వెంకన్న రాసిన పాట

“ఎంత మాయ సర్కారు - శ్రీ కృష్ణలీలల సర్కారు - ఎంత మాయ సర్కారు

కష్టమొచ్చిందయ్య రాజు అంటె - కాళ్ళతోని దన్నుతారు కూటికే లేదు సారు అంటె - నోటికాడిది గుంజుతారు అన్నిఉన్న వాళ్ళకేమో..... అడకుందనే అంత దోసి పెడతరు”

అంటూ సుతిమెత్తగా చురకలు వేస్తాడు.

పసిపిల్లవాని దగ్గరి నుంచి పండుముసలోల్ల దాక జై తెలంగాణ నినాదమే ఊపిరిగా బతికింది. పిడికిలి భిగించి కదిలింది.

“కదిలింది రగిలింది వీర తెలంగాణ - కన్నెర్రజేసింది పోరు తెలంగాణ

కొడుకు బాధలుజూసి గుండె దైర్ఘ్యంజెప్పి - కొండంత అండగా తానే దాపుంటు నడువమంటుంది”

అంటూ తెలంగాణ ఆవేశం అంతిమ దశకు చేరుకున్న సమయంలో సమైక్యపాలకులను తరిమికొట్ట వలసిందేనని సందేశమిస్తుంది. సహనానికి కూడ ఒక హద్దుంటుందని, ఓర్పు చేతగాని తనానికి నిదర్శనమనే సంతకాన్ని ఇవ్వక ముందే మన సత్తా చాటాలని పదాల గుత్తులందిస్తుంది. సమైక్యవాదుల్ని, తెలంగాణ ద్రోహుల్ని పొలిమెరదాక తరిమికొట్టడమే శరణ్యమంటుంది.

“గుత్తులే పట్టాలె ఎన్నీయల్లో గుంజికొట్టాలింక ఎన్నీయల్లో సమైక్యమంటోన్ని ఎన్నీయల్లో....సీమాంధ్ర దొంగల్ని ఎన్నీయల్లో”

అంటూ ఉద్యమ స్వభావాన్ని కండ్లకు కట్టినట్టు గానం చేస్తాడు. ఇలాంటి ఎన్నో పాటలతో ధాం-ధాం చేసిన అంబటి వెంకన్న పార్టీలకు, సంఘాలకు అతీతంగ ప్రత్యేక తెలంగాణ లక్ష్యంగా ఉద్యమంలో ప్రత్యేకపాయగా ప్రవహిస్తాడు. ప్రజాతెలంగాణను గానం చేస్తాడు.

“ప్రజా తెలంగాణమ నా ప్రాణమైన గానమా ప్రాణాలే త్యాగమ నా జమ్మిచెట్టు రూపమా”

అంటూ తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో ఆది నుంచి అంతిమ విజయం వరకు ఎడతెగని పోరాటం చేసిన కవి, గాయకుడు, ఉద్యమకారుడు. బతుకమ్మ పాటలు, బంబూరాజ్ఞం, సర్దార్ సర్కాయి పాపన్న పాటలు, కల్లు పాట, సాపల పాట, బెన్నోలు, సాకలోల్లు, జీవితం మీద పాటలు, గొల్లో

లు, మంగలోలు, ఒడ్డెరోల్ల వంటి సబ్బున్న జాతుల జీవితాల మీద అద్భుతమైన పాటల్ని రాసింది. తెలంగాణ దళిత, బహుజన పక్షపాతిగా నిరూపించు కుండు. అంబటి వెంకన్న వీటితో పాటు జానపదాలు, సామాజిక చైతన్య గీతాలు కూడ రాసి తెలంగాణ పాటకవులలో తనకంటూ ఒక ప్రత్యేకస్థానాన్ని పదిలపరుచుకుండు.

అంబటి వెంకన్న జీవితంలో అనేక ఆటుపోటులను ఎదుర్కున్నాడు. ఎన్ని కష్టాలొచ్చినా పాటే జీవనాధారంగా బతికింది. పనిపాట లేనోడు అన్న సామెతలో ‘నాకు పనిలేదు కాని పాట ఉందని’ ధీమాగా చెప్పుకుండు. అష్టకష్టాలు పడుతూ తిరిగితిరిగి లక్షరూపాయల రాజీవ్ యువశక్తి లోన్ సంపాదించింది. దాంతో హాయిగా ఉపాధి పొందాల్సిందిపోయి తాను 2002లో రాసిన బతుకమ్మ పాటల్ని 2004లో లోన్ డబ్బులు పెట్టి రికార్డు చేయించింది. బహుశా తెలంగాణ ఉద్యమ సమయంలో వచ్చిన మొట్టమొదటి బతుకమ్మపాటలు ఇవే కావచ్చు. ఎందుకంటే ఆరోజు నుంచి దాదాపు 2012 దాక అన్ని ప్రధాన టీవి ఛానెళ్ళలో ఈ బతుకమ్మ పాటనే ప్రోమోగా వాడుకున్నారు. ఇప్పటికీ, ఇన్నిపాటల నడుమ కూడ బతుకమ్మ పండుగల్లో అంబటి వెంకన్న పాటలు మార్కెట్లోనే ఉంటాయి.

ఈ పాటలు అంబటి వెంకన్న సుదీర్ఘ జానపద తత్వానికి నిదర్శనం. సాగసైన తెలంగాణ జీవభాషతో, వినసొంపైన నల్లగొండ మాండలిక పదాలతో అల్లుకుంటుంది. గ్రామీణ జీవితం పుష్కలంగా ఉన్న అంబటి వెంకన్న తనకు దూరమైన ప్రియు రాలిని, బాపు బొమ్మతోనో, బంగారు బొమ్మతోనో పోల్చుకుండ తెలంగాణ దృక్పథం ప్రతిధ్వనించే విధంగా ఏలే లక్ష్మణ్ బొమ్మతో పోల్చుకుంటుంది.

“చెంగు చెంగున దుంకె పిల్లా చెంగనాలు దోలె కన్నెపిల్ల అప్పుడే నన్నిడిసి ఎల్లిపోతున్నావా

ఏలే లక్ష్మను బొమ్మ నాముద్దు గంగమ్మ కలవల్లో ఏముంది పోవే నీ కండ్లల్లో శానుంది రావే కోయిల పాటల్లో ఏముంది పోవే నీ మాటల్లో మాయుంది లేవ సీకటే ఇల్లాయెనే గంగమ్మ నువు లేక ఎటుబోదునే” అంటూ ఎక్కిళ్ళుబెట్టి ఎదుస్తాడు. జానపదుల ప్రతిమాటలోను కవిత్వం ఉంటుంది. వాళ్ళ శృంగార చేష్టల్లో శిల్ప సౌందర్యం ఉంటుంది. అందుకే జానపద సాహిత్యంలో శృంగార ప్రధానమైన పాటలే మనకు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. వినిపిస్తాయి. తరువాత హాస్యరస ప్రధానమైనవి. హాస్యం, శృంగారం మేళవింపుతోను రాసిన పాటలు ఉంటాయి.

బెస్తల జీవితం చెరువులు - చేపలతోనే ముడిపడి ఉంటుంది. నిత్యం నీలల్ల దిరిగి సాపల్ని పట్టి ఒడ్డుమీదెయ్యాలంటే ఎంతో ఒడుపుండాలే. గొప్ప తెగింపు, సాహసం కావాలే. ఈ సమాజంలో ఆ లక్షణాలను పుణికి పుచ్చుకొని అనాదిగా చేపలే జీవనాధారంగా బతికినోళ్ళు బెస్తబోయులు. ఆ మధ్యతరగతి బెస్తజీవితం నుంచి వచ్చిన అంబటి వెంకన్న బెస్త వృత్తిదారుల మీద ఎన్నో పాటలు రాసింది.

“గంగమ్మతల్లికి కన్నబిడ్డలం-గంగపుత్రులం మేం బెస్తబోయులం ఆశ ఊషన్నకు అన్నదమ్ములం-గంగపుత్రులం మేం బెస్తబోయులం

ప్రజాగాయకుడు గద్దర్ తదితరులతో...

చెరువు నింతె గంగమ్మ పండుగే జేసినం-కట్టమైసమ్మ కాద యాటలే కోసినం” అంటూ చెరువు కుంటలు అలుగుబోస్తే అదే వాళ్ళ బతుకుల్లో పెద్ద పండుగని అంటడు. సమైక్య పాలనలో అమ్మలాంటి చెరువు కంప తుమ్మలు సుట్టుకొని కరువు కోరల్లో చిక్కి అల్లాడుతుందని పాడుకుంటడు.

అంబటి వెంకన్న బీసీ కులాల చైతన్యం కోసం పరితపిస్తుడు. బహుజన కులాలలో విశాల దృక్పథం పెరగాలని కోరుకుంటడు. నిచ్చినమెట్ల కులవ్యవస్థలో ఈర్వా ద్వేషాలతో పాచ్చు, తగ్గులను లెక్కగడుతూ ఏడాదికేదాది ఎనకకు పోవుడే తప్ప ఎదిగొచ్చింది లేదని మదనపడతడు. అంబటి వెంకన్న తన అంతర్మథనంలోంచి ఉప్పొంగిన భావమే ఇది

**“బీసీ సోదరా బరిగీసి నిలువరా
అరవయేండ్లు గడిచిన ఏ మార్పులేదురా
గళం విప్పురా జనబలం నీదిరా
సాహసంలో నినుమించిన వీరుడెవడురా ...
బీసీ సోదరా ఈ తరం నీదిరా
తరతరాల దోపిడినెదిరించ కదలిరా”**

అంటూ దళిత బహుజనులను పోరాటాలకు సిద్ధంజేస్తుడు. తన పాటలు పక్షులై ఖండాంతరాలు దాటి బతుకమ్మలాడినా తాను మాత్రం పెద్దగా పట్టించుకున్నట్టు కనపడదు. దాదాపు యాభై చరణాలకు పైబడిన పాటలు రాయడం అంబటి వెంకన్నకే చెల్లింది. సు దీర్ఘ తెలంగాణ గౌడ్ కల్లుపాట నిండా తెలంగాణ సామాజికతత్వం అల్లుకొని ఉంటది.

**“ముప్పొద్దులా గీత బెట్టా
అడవీతల్లికి పెద్దబిడ్డా
మోకువీసి కదిలెనమోకా
ముస్తాదులో మువ్వ బలుకా
పొద్దు పొద్దునలేసి పొద్దుతో
నజీసీ
ఆకలి దూప బాసి ఆకల్లు
వాడిసీ”**

అంటూ అలుపులేకుండా గానం చేస్తుడు.

అంబటి వెంకన్న మనువార వ్యవస్థని విడిచిపెట్టలేదు. మానవత్వాన్ని పెంపొందించాల్సిన మతాలు, మనుషుల మధ్య అంతరాలను పెంచుతున్నాయని, పోటీపడి మూఢనమ్మకాలను పెంచి పోషిస్తున్నాయనే ఆవేదనని వ్యక్తం చేస్తుడు. ఆధ్యాత్మిక చింతనకు బదులుగా సమాజం అంద విశ్వాసాలతో ఆగమైపోతున్న విషయాన్ని అంబటి వెంకన్న మునుంబెట్టి ప్రశ్నిస్తుడు. ఆర్యజాతి కుట్రల్ని ప్రశ్నిస్తుడు. నాగజాతి వారసులమని ప్రకటిస్తుడు.

మనిషి తన చరిత్ర కోసం మానవ మూలోల్లోకి వెళ్ళాలని, అవసరమైతే ఆదిమానవ గుహల్లోకి వెళ్ళాలని శాసిస్తుడు. మన ఆనవాళ్ళు ఎక్కడో తప్పకుండా ఉంటాయని అంటడు. ఏదో బలమైన ఆధారం లేకపోతే భూమి ఇంత భారాన్ని ఎట్ల మోస్తుందంటూ, మనిషిని పరిశోధకునిగా మార్చే ప్రయత్నం చేస్తుడు. మహాత్మ జ్యోతిరావు పూలే, డా॥ బి.ఆర్. అం బేద్కర్లు జీవితకాలం శ్రమించి ఈ సమాజానికి అందించిన జ్ఞానాన్ని అవగాహన చేసుకోకుండా గుడ్డెడ్డు శేండ్ల పడ్డట్టు దళిత బహుజనుల గమనం సాగుతుందని అంటడు. జీవనయానంలో ముందు వెనకల సంగతేమో గాని, దారిచూపే వాళ్ళు సరైన మార్గాన్ని ఎన్నుకోకపోతే ఎనకడగు తప్ప,

సమాజం అంగుళమంత కూడ ముందుకు జరగదనే సత్యవాక్కులతో తన పాటలకు పదును పెడతడు.

నేటికి అరవై సంవత్సరాల స్వతంత్ర భారతదేశంలో అవే లక్షణాలతో ప్రభుత్వాలు పనిచేయడం ఓటుబ్యాంకు రాజకీయాలతో ప్రభుత్వాలు పబ్బం గడుపుకోవడం వల్ల పేదలు పేదలుగానే మిగిలిపోతున్నారనే బాధను క్రైగడ తడు. సాకలోల్ల బతుకుబాధని మానవ జీవితపు లోతుల్ని గానం చేస్తుడు. సాకలోల్ల తల్లి శ్రమగీతమైతడు.

**“ఊరికంతా ఆడపిల్లమ్మా సాకాలి తల్లి
ఉత్తసేతుల బతుకు నీదమ్మా నా పల్లె తల్లి”** అంటూ దీనంగ అర్ధిస్తూనే పోరాటం వైపుకు మళ్లిస్తుడు.

రైతే ఈ రాజ్యానికి వెన్నెముక. మరి అట్లాంటి రైతును నిర్లక్ష్యం చేసే పాలకపక్షాలను నిలదీస్తుడు. తొమ్మిదేండ్ల తెలుగుదేశం పీఠ విరగడవ్యంధని సంబూరపడితే, రాజశేఖర్ రెడ్డి పాలనలో రైతు బతుకు మల్లా కష్టాల సుడిగుండం లోకే వెళ్ళిందనే ముగింపుతో అంబటి వెంకన్న మొత్తానికి రైతులు, కూలీలు, విద్యార్థులు, సకలజనుల బాగుకోసం తెలంగాణ సాధనే లక్ష్యంగా సాగిపోతడు. రైతుల పక్షాన నిలబడి రాగమందుకుంటడు.

**“ఎక్కెక్కి ఏడ్చేటి పంటసేలను జూసి
గుండె సెరువయ్యిందా రైతన్న
నీ గుండె సెరువయ్యింద రైతన్నా...
నువులేక రాజ్యానికి ఓరన్న నిండుదన మేడుందిరా మాయన్నా**

నువుబోతే దేశానికి ఓరన్న కూడేసే దిక్కేదిరా మాయన్న”

అంటూ కన్నీటి పర్యంతమైతడు. అనేక అద్భుతమైన పాటల్ని అందించిన అంబటి వెంకన్న తన వ్యక్తి గత జీవితం మీద ఏనాడు శ్రద్ధ వహించలేదు. డా॥ పసుసూరి రవీందర్ అన్నట్టు “అంబటి వెంకన్న తెలంగాణ కోసం దశాబ్ది కాలంగా కాలికి బలపం కట్టుకొని శ్రమిస్తున్న వాగ్గేయకారుడన్న”

రసమయి బాలకిషన్ తదితరులతో...

మాట అక్షర సత్యం. అంబటి వెంకన్న కులవృత్తి, వ్యవసాయం, చదువు, విద్యార్థి ఉద్యమాలు వెరసి మొత్తానికి అనేక పల్లీలతో డిగ్రీ పూర్తి చేసుకుంటడు. ఆ తర్వాత మహబూబ్ నగర్ జిల్లా తెల్లపల్లిలో సి.లక్ష్మారెడ్డి కాలేజీలో బి.ఎడ్ పూర్తి చేసిండు. ఆ సమయంలోనే ప్రజాకవి, వాగ్గేయకారుడు గోరటి వెంకన్నతో తనకుగల సాన్నిహిత్యం మరింత పెరిగింది.

ఉద్యోగం కోసం అంబటి వెంకన్న చేయని ప్రయత్నం లేదు. చదువు, సంసారం, ఉద్యమాలు, సాహిత్యం ఏకకాలంలో అన్నింటి మీద దృష్టిని కేంద్రీకరించినాడు.

హైద్రాబాద్ లోని తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో ఎం.ఎ. జానపద కళలు పూర్తి చేసిండు. మార్కులు తగిన పర్యంతంజీలో లేవనే కారణంతో పి.హెచ్.డి చేయలేకపోయిండు.

అదేవిధంగా ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ దూరవిద్య ద్వారా ఎం.ఎ. ఇంగ్లీష్ పూర్తిచేసిండు. అంబటి వెంకన్న ఎన్ని చేసినా పాటను మాత్రం విడువకుండా తిరిగిండు. పాటే జీవనాధారంగ.

-దక్కన్ న్యూస్

ఫోటోలో ప్రతిఫలించే మానవత్వం

అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి పొందిన రవీందర్ రెడ్డి

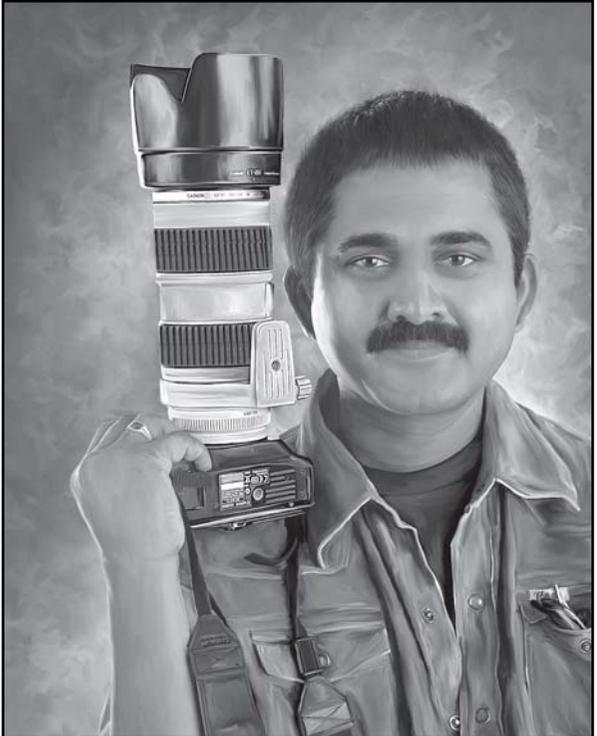
ఒక వార్త విలువను పసిగట్టి దానికి ఫోటో రూపం ఇవ్వడంలో పేరుగాంచిన వారిలో ఒకరు రవీందర్ రెడ్డి అంటే అతిశయోక్తి కాదు. ఆయన గురించి ఏమాత్రం తెలియని వారికి సైతం ఆయన తీసిన ఫోటోలు మాత్రం ఎంతో సుపరిచితం. అంతగా ఆ ఫోటోలు ప్రసిద్ధి చెందాయి. బాబ్రీ మసీదు కూల్చివేత, లాథూర్ భూకంపం... లాంటి వాటికి ఎవరైనా అత్యుత్తమ చిత్రాలను ఉపయోగించాలనుకుంటే, అందుకు ఉపకరించేవి ఆయన తీసిన చిత్రాలే. అంతగా అవి మీడియాలో చక్కర్లు కొడుతున్నాయి.

ఏ ఫోటో తీసినా కూడా అందులో 'న్యూస్' విలువ ఉంటుంది. అంతకు మించి మానవీయ దృక్పథం ఉంటుంది. ఫోటోలకు జీవాన్ని అందించేది ఈ దృక్పథమేనని ఆయన విశ్వసిస్తుంటారు. ఆ విశ్వాసమే ఆయనను లోకప్రసిద్ధుడిగా చేసింది.

ఆయన తీసిన ఫోటోలు ప్రతిష్టాత్మక వుస్తకం 'ది డెఫినీటివ్ ఇమేజెస్ - ప్రమ్ 1958 టు ది ప్రజెంట్'లో చోటు చేసుకున్నాయి. లండన్కు చెందిన డార్లింగ్ కిండర్ స్టే దీన్ని ప్రచురించింది. యావత్ ఆసియా ఖండానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ, ఆయన తీసిన చార్మినార్ గిగాపాస్ పనోరమా పిక్చర్ గిన్నిస్ బుక్ ఆఫ్ వరల్డ్ రికార్డ్స్ విన్నర్ గిగాంటిక్ బుక్ 'ఎర్త్ ప్లాటినం ఆట్లాస్' లో చోటు చేసుకుంది.

ఇప్పటి వరకూ ఆయన సొంతంగా ఆరు పిక్చోరియల్ కాఫీ-టీబుల్ బుక్స్ను ప్రచురించారు. 'ఇండియా - ఆంధ్రప్రదేశ్', 'హైదరాబాద్ - పోట్రాయెట్ ఆఫ్ ఎ సిటీ', 'వైఎస్ఆర్-మ్యాన్ ఆఫ్ ది పీపుల్', 'త్రెడ్స్ ఆఫ్ హెరాఫ్ - ది మేజిక్ ఆఫ్ వీప్స్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్', 'తిరుమల', 'ట్రెడిషనల్ క్రాఫ్ట్స్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ వీటిలో ఉన్నాయి.

గర్ల్ చైల్డ్, గ్రామీణాభివృద్ధి, నీళ్ళు & పారిశుధ్యం లాంటి ప్రాజెక్టులకు ఆయన పని చేశారు. ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్, వైజాగ్, నాగార్జున కొండ, తిరుమల, తిరుపతి, వరంగల్లకు పిక్చర్

ఫోస్ట్ కాల్స్ రూపొందించారు.

ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ మాజీ ముఖ్యమంత్రులు చంద్రబాబు నాయుడు, వైఎస్ఆర్లతో కలసి ఆయన విస్తృతంగా పర్యటించారు. వారితో కలసి అమెరికాలోనూ ఆయన పర్యటించడం విశేషం.

బాబ్రీమసీదు కూల్చివేత, లాథూర్ భూకంపం లాంటివాటిపై రవీందర్ రెడ్డి తీసిన ఫోటోలు జాతీయ, అంతర్జాతీయ మ్యాగజైన్లు అయిన టైమ్ ఇంటర్నేషనల్, ఇండియా టుడే, ది వీక్, పెంగ్విన్ బుక్స్, డార్లింగ్ కిండర్ స్టే ప్రచురణల్లో కవర్ పేజీలపై ముఖ చిత్రాలుగా వచ్చాయి.

రవీందర్ రెడ్డి 1990 నుంచి కూడా వివిధ ప్రతిష్టాత్మక సంస్థలకు తన సేవలను అందించారు. యునిసెఫ్, కేర్, అవేర్, పర్యాటక, సాంస్కృతిక విభాగం (ఏపీ), ఐ & పిఆర్ (ఏపీ), దేవాదాయ శాఖ (ఏపీ) దక్కన్ క్రానికల్, న్యూస్టైమ్, సాక్సి, ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్, ఇండియా టుడే, ది అవుట్ లుక్, సండే, తెహెల్తా, వాచ్, స్వాగత్, జెట్ వింగ్స్, టైమ్, స్పాన్, ది వీక్, పెంగ్విన్ బుక్స్, డార్లింగ్ కిండర్ స్టే, రాయిటర్స్, ఏఎఫ్పి, బజాజ్ గ్రూప్, ఫార్చ్యూన్ గ్రూప్, సాంఘీ గ్రూప్, ఖైతాన్ గ్రూప్, బందుర్ ఫ్యామిలీ, దాల్మియా

గ్రూప్, విజ్ క్రాఫ్ట్, ఇండీ భారత్ గ్రూప్, జీవీకే గ్రూప్, గాయత్రి గ్రూప్, డాక్టర్ రెడ్డి ల్యాబ్స్ వంటివి వీటిలో ఉన్నాయి.

సినీ పరిశ్రమలో ఆయన స్టిల్ ఫోటోగ్రాఫర్ గా కూడా సేవలందించారు. పబ్లిసిటీ ఫోస్టర్ల డిజైనింగ్ లో నూతన ధోరణులను ప్రవేశపెట్టారు.

వెడ్డింగ్ ఫోటోగ్రాఫర్ గా కూడా ప్రసిద్ధి చెందారు. వెడ్డింగ్ ఫోటోగ్రఫీలో జర్నలిస్టిక్ అప్రోచ్ ఆయనకు బాగా పేరు తెచ్చింది. దేశవిదేశాల్లో ప్రముఖ వాణిజ్య కుటుంబాలు ఆయన సేవలను వినియోగించుకుంటున్నాయి.

తన ఫోటో అసైన్ మెంట్ లపై అమెరికాతో పాటుగా జర్మనీ, యూకే, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలాండ్, దక్షిణాఫ్రికా, సింగపూర్ తదితర దేశాలను సందర్శించారు. అక్కడ కొన్ని ప్రదర్శనలను కూడా నిర్వహించారు.

అత్యాధునిక ఫోటో ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్స్ 'రవి స్టూడియో', 'రవి ప్రెస్ ఫోటో', 'రవి ఫ్రేమ్స్', 'రవి ఫోటో గ్యాలరీ' (సోమాజీగూడ, హైదరాబాద్) ఆయన సొంతం. అత్యాధునిక సాంకేతిక సదుపాయాలు ఇక్కడ లభ్యమవుతాయి. దేశంలోని అత్యుత్తమ స్టూడియోల్లో ఇవి కూడా ఉన్నాయి.

ఆయన సుమారు వంద మంది ఔత్సాహికలకు ఫోటోగ్రఫీలో శిక్షణ ఇచ్చారు. వారంతా కూడా వివిధ ఫోటోగ్రఫీ విభాగాల్లో నిలదొక్కుకున్నారు.

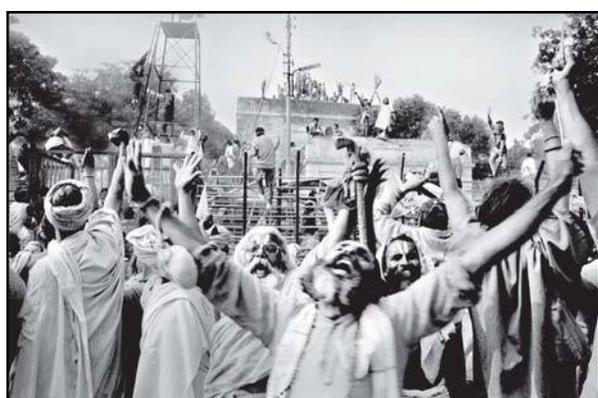
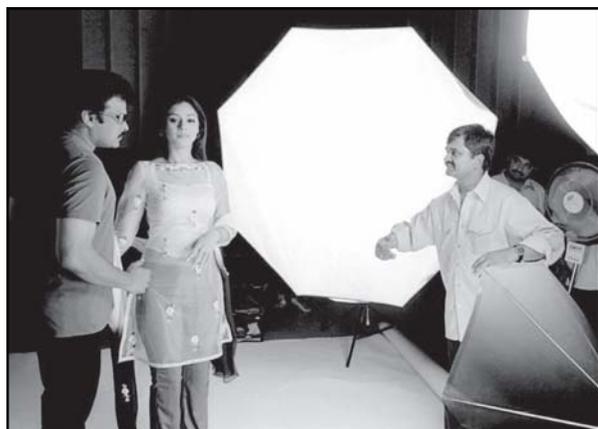
ప్రాఫైల్:

- ❖ పుట్టిన తేదీ: 13 సెప్టెంబర్ 1963
- ❖ చదువు: డిప్లొమా ఇన్ ఫోటోగ్రఫీ, జెఎన్ టియూ, హైదరాబాద్ (1987-90), ఎంఎ (ఇంగ్లీష్), బిఎస్సీ (వరంగల్, కాకతీయ యూనివర్సిటీ)
- ❖ ఫోటోగ్రఫీ కెరీర్ ప్రారంభం : 1988

బహుమతులు:

- 1991, సాకర్ షాట్ ఫోటో కాంటెస్ట్ ఆన్ ఒలింపిక్ ఫుట్ బాల్ (ప్రెస్ క్లబ్, హైదరాబాద్)
- 2002, బెస్ట్ న్యూస్ ఫోటో అవార్డు (ఐ & పిఆర్ డిపార్ట్ మెంట్)
- 2003, బెస్ట్ ఫోటోగ్రఫీ అవార్డు (ఏపీ ప్రభుత్వం)
- 2004, ఇన్ క్రెడిబుల్ ఇండియా అవార్డ్ (కాఫీ టేబుల్ బుక్ 'ఇండియా - ఆంధ్రప్రదేశ్')
- 2005, నేషనల్ టూరిజం అవార్డ్ (పిక్చోరియల్ కాఫీ టేబుల్ బుక్ 'ఇండియా - ఆంధ్రప్రదేశ్')
- 2011-12, నేషనల్ టూరిజం అవార్డ్ ('త్రెడ్స్ ఆఫ్ హోమ్ - ది మేజికల్ వీవ్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్')
- 2013, ఏపీ టూరిజం విభాగం నుంచి ఎక్స్ లెన్స్ ఇన్ ఫోటోగ్రఫీ అవార్డు
- **2014:** లివింగ్ లెజండ్ అవార్డ్ (శ్రీవేంకటేశ్వర కాలేజ్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్, హైదరాబాద్).

-దక్కన్ న్యూస్ **౬**

అలరించిన పుస్తక ప్రదర్శన

ఎన్నెన్నో అనుభవాలను అక్షరం రూపంలో నిక్షిప్తం చేసుకున్న జ్ఞాన భాండాగారం పుస్తకం.. ఎందరెందరి జీవితాల్లో ప్రభావితం చేసింది పుస్తకం.. అలాంటి లక్షలాది పుస్తకాలు ఒకేచోట మనకు ఆహ్వానం పలకడం ఓ అపూర్వ ఘట్టం. అలాంటి అపరూప సన్నివేశానికి పుస్తక ప్రదర్శన వేదికగా మారింది. ఈ ప్రదర్శన 12 రోజుల పాటు పుస్తక ప్రియుల్ని అలరించింది. ప్రతి ఏటా పది రోజుల పాటు బుక్ ఫెయిర్ నిర్వహించడం పరిపాటి. అయితే, ఈసారి మాత్రం పన్నెండు రోజుల పాటు బుక్ ఫెయిర్ నిర్వహించడం విశేషం. డిసెంబర్ 15 నుంచి 26 వరకు తెలంగాణ కళా భారతి ప్రాంగణంలో జరిగిన హైదరాబాద్ నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్ విజయవంతమైంది. ఇందులో వందలాది స్టాల్స్ కొలువుదీరాయి. వివిధ భాషలకు చెందిన లక్షలాది పుస్తకాలను ప్రదర్శించారు, విక్రయించారు. ఈ ఏడాది పెద్ద నోట్ల రద్దు, చిన్న నోట్ల కొరత కారణంగా పుస్తక విక్రయాలు 40%వరకు తగ్గినట్లు ప్రదర్శన నిర్వాహకులు తెలిపారు. సందర్శకులు సైతం కొంత మేరకు తగ్గారు. గతేడాది 12 లక్షల మంది సందర్శించగా.. ఈ ఏడాది 8 లక్షల మందే వచ్చారని అంచనా.

29 ఏళ్లుగా నిరాటంకంగా సాగుతున్న హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ ప్రారంభమైన రోజు నుండే జనాదరణ పెరిగింది. 'బుక్ ఫెయిర్'లో స్టాల్స్ అన్నీ కిటికీలలాడాయి. రాజకీయ, సంస్కృతి, సామాజిక అంశాలు, కవితలు, నవలలు, నవలలు, కథలు లకు సంబంధించిన పుస్తకాలెన్నో ఇందులో చోటు చేసుకున్నాయి. చిన్న పిల్లలకు, పెద్దలకు పనికొచ్చే పుస్తకాలెన్నింటినో ప్రదర్శించారు. కంప్యూటర్ పుస్తకాలు, వ్యక్తుల జీవిత చరిత్రలు, ప్రముఖుల ప్ర

సంగాలు, తెలంగాణ చరిత్ర పుస్తకాలు ఎక్కువ మందిని ఆకర్షించాయి. ప్రతి స్టాల్లో చిన్న పిల్లలు మొదలు పెద్దల వరకూ అంతా కనిపించడంతో ప్రదర్శన ప్రాంగణం అంతా ఒక సాహితీ వనంగా మారింది.

దేశవ్యాప్తంగా పేరు పొందిన పబ్లిషర్స్ ఈ పుస్తక ప్రదర్శనలో తమ స్టాల్స్ ఏర్పాటు చేశారు. ప్రముఖ సంపాదకులు, కవులు, రచయితల పుస్తకాలు ఆయా స్టాల్స్ లలో కొలువుదీరాయి. ప్రదర్శన ప్రారంభ రోజునుండే ప్రతి రోజు విద్యార్థిని విద్యార్థుల సందడి మొదలైంది. ప్రతి రోజు వేలాది మంది పుస్తక ప్రియులతో పాటు ప్రముఖులు, సాహితీ, రాజకీయ ప్రముఖులు సందడి చేయడంతో బుక్ ఫెయిర్ కళకళలాడింది. తొలి రోజు నుండే అమ్మకాలు భారీగా జరిగాయని కొందరు ప్రచురణకర్తలు పేర్కొన్నారు.

ఈ ఏడాది పుస్తక ప్రదర్శనలో మన భాష, సంస్కృతి, సాహిత్యం, ఉద్యమాల గొప్పతనాన్ని చాటే పుస్తకాలు ఈ ప్రదర్శనలో చోటుచేసుకున్నాయి.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత కొన్ని లక్షల మంది పోటీ పరిక్షలకు సిద్ధం అవుతున్నారు. ఈ క్రమంలో మారిన సిలబస్ కు అనుగుణంగా ఈ మధ్య వచ్చిన అనేక ప్రామాణిక పుస్తకాలను ఈ ప్రదర్శనలో విక్రయించారు. ఈసారి ఈ ప్రదర్శనకు మునుపెన్నడూ లేని రీతిగా ప్రభుత్వం నుంచి పూర్తి సహాయ సహకారాలు అందాయి. ప్రతిరోజు కొత్త పుస్తకాల ఆవిష్కరణలు జరిగాయి.

నిత్య జీవితంలో ఉపయోగపడే పుస్తకాలు సైతం అనేకం ఈ ప్రదర్శనలో చోటు చేసుకున్నాయి. ముఖ్యంగా వంట విషయంలో తోడ్పడే వంటల పుస్తకాలు అనేకం మహిళలకు ప్రత్యేక ఆకర్ష

జ్యోతి ప్రజ్వలనతో పుస్తక ప్రదర్శనను ప్రారంభిస్తున్న మంత్రి ఈటెల రాజేందర్

ణగా నిలిచాయి. 'తోపుడు బండి' పుస్తకాల స్టాల్ ఇక్కడ కనువిందు చేసింది. అందరికీ అందుబాటులో సాహిత్యం ఉండాలన్న చిన్న ఆలోచనతో మొదలైన 'తోపుడు బండి' ఈ పుస్తక ప్రదర్శనలో సాహితీవేత్తలతో, విద్యార్థులతో కళకళలాడింది.

గొప్పవ్యక్తులను ఎవరిని కదిలించినా... తమకు స్ఫూర్తినిచ్చిన ఏదో ఒక పుస్తకం పేరు చెబుతారు. అలా మీలో స్ఫూర్తిని నింపేది.. జీవితానికో దిశనిర్దేశాన్ని చేసేది పుస్తకం. అందుకే 'మంచి పుస్తకం... మంచి స్నేహితుడి కంటే గొప్పదని' పెద్దలంటారు. అలాంటి స్నేహితులను అందించే పుస్తకాల పండుగ వన్నెండు రోజుల పాటు సందడి చేసింది. వాట్సాప్, ఫేస్ బుక్ కలంలోనూ పుస్తకం తన స్థానాన్ని సుస్థిరం చేసుకుంటోంది. బుక్ ఫెయిర్ కు వెల్లువలా తరలి వచ్చిన పాఠకులే ఇందుకు నిదర్శనం. పుస్తకాలు కొనేందుకు వచ్చిన వారిలో యువతీ యువకులే ఎక్కువ సంఖ్యలో ఉండడం గమనార్హం. శని, ఆదివారాలు ప్రదర్శన పరిసరాలు కిక్కిరిసాయి. సాహిత్యంతో

పాటు పోటీ పరీక్షల పుస్తకాలు కూడా లభ్యమవుతుండడంతో విద్యార్థులు పెద్దసంఖ్యలో కొనుగోలు చేశారు. పెద్దనోట్ల రద్దు ప్రభావం ఉంటుందేమోనని భయపడ్డ అమ్మకందారులు జన సందోహాన్ని చూసి సంతోషపడ్డారు. వేలాది మంది పుస్తక ప్రియులు కుటుంబసమేతంగా తరలివచ్చారు. పుస్తకాల అన్నేషణలో తమ సాయంత్రం సమయాలను, డబ్బులనూ ఖర్చు చేశారు. ఇట్టమైనవి ఏరి కోరి కొనుక్కున్నారు. చిన్నారులు కామిక్స్ బుక్స్ పై ఆసక్తి చూపారు. మరోవైపు సాహితీ సమావేశాలు, పుస్తకావిష్కరణలతో కోలాహలం నెలకొంది.

నవలలకు, కథా సంకలనాలకు మంచి ఆదరణ కనిపిస్తుందని అనేకమంది ప్రచురణకర్తలు అంటున్నారు. ఇప్పుడు కనిపిస్తున్న ట్రెండ్స్ లో ముఖ్యమైనది పాత క్లాసిక్స్ కు పెరిగిపోతున్న ఆదరణ. నిజానికి కొన్ని పుస్తకాలు కాలాన్ని జయించాయి. అవి పాఠకుల మానసిక అవసరాలను తీర్చడంలో వర్తమాన, భవిష్యత్తు కాలాల్లోనూ అద్భుతమైన పాత్ర పోషిస్తున్నాయి. అటువంటివే క్లాసిక్స్ గా నిలుస్తున్నాయి. ఈ క్లాసిక్స్ ఎన్ని సార్లు మార్కెట్లోకి వచ్చినా మంచి ఆదరణ లభిస్తోంది.

ఇంకో ఆసక్తికరమైన అంశం కథలకు రోజు రోజుకు డిమాండ్ పెరగడం. నవలల కన్నా పాఠకులు కథల పుస్తకాలపైవే మొగ్గు చూపుతున్నారు. ఈ మధ్య ఈ ట్రెండ్ మరీ ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. కథాసంకలనాలకు ఆదరణ పెరిగిందని నవచేతన, ఎమెస్కో, నవ తెలంగాణ వంటి ప్రచురణ సంస్థలు అంటున్నాయి.

ఎమోషనల్ నీడ్స్ ను తీర్చే పుస్తకాలను కూడా బాగా కొంటున్నారు. రాష్ట్ర విభజనకు సంబంధించి 'విభజన కథ' బాగా అమ్ముడయింది. బయోగ్రఫీ బాగా కొంటున్నారు. ఎక్కువగా గ్లోబలైజేషన్, సోషల్ సైన్సెస్ కు సంబంధించిన అనేక పుస్తకాలను వేరేభాషలనుంచి అనువదించి ప్రచురించడం ఇప్పుడు బాగా ఊపందుకుంది. సర్దార్ పటేల్, రాధాకృష్ణన్, రాజగోపాలాచారి, మహాత్మాగాంధీ వంటి పుస్తకాలు ఇంకా ఆదరణ పొందుతూనే ఉన్నాయి.

తెలంగాణ ఉద్యమం ప్రచురణకర్తలకు చేసిన అతి ముఖ్యమైన మంచి ఏమిటంటే.. చాలా పెద్ద ఎత్తున చరిత్ర పుస్తకాలు కొనేలా చేయడం. తెలుగువారి మేజర్, మైనర్ డైనాస్టీలు అన్నింటిపైనా పుస్తకాలు బాగా కొన్నారు.

మరో ఆసక్తికరమైన అంశం పాతతరం డిటెక్టివ్ నవలలు హాట్ కేకుల్లా అమ్ముడు పోవడం. ఉదాహరణకు కొమ్మూరి సాంబశివ రావు 'యుగంధర్' క్యారెక్టర్ ని సృష్టించి రాసిన 90 నవలల్ని ఎమెస్కో

మొదటిస్థానంలో హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్

హైదరాబాద్ నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్ ను నాలుగో స్థానం నుంచి దేశంలో మొదటి స్థానానికి తీసుకురావాలి, అందుకోసం ప్రభుత్వ తోడ్పాటు పూర్తిగా అందిస్తుందని రాష్ట్ర డిప్యూటీ సీఎం, విద్యాశాఖ మంత్రి కడియం శ్రీహరి బుక్ ఫెయిర్ నిర్వాహకులకు హామీ ఇచ్చారు. బుక్ ఫెయిర్ ముగింపు ఉత్సవాలకు ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన మంత్రి బుక్ స్టాల్స్ ను, ఫోటో ఎగ్జిబిషన్ ను సందర్శించారు. విద్యారంగంలో స్పెషలైజేషన్ వచ్చిన తర్వాత ఇతర సబ్జెక్టులను పట్టించుకోవడం తగ్గిందని, తద్వారా పుస్తక పఠనం కూడా తక్కువైందన్నారు.

గత పాలకులు ప్రభుత్వ విద్యావ్యవస్థను తీవ్ర నిర్లక్ష్యం చేశారని, ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో కనీసం మౌలిక వసతులు కూడా లేకుండా చేశారని విమర్శించారు. గత 20 ఏళ్లుగా నిర్విర్యమైన ఈ విద్యా వ్యవస్థను ఒకటి, రెండేళ్లలో గాడిన పెట్టడం అంత సులభం కాదని, అయినా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రభుత్వ పాఠశాలలు, కళాశాలలను పటిష్టం చేసే కార్యక్రమాన్ని చేస్తోందన్నారు. ప్రధానంగా మౌలిక వసతులపై దృష్టి సారించిందన్నారు. ఇప్పుడున్న విద్యార్థులు సాహిత్య పుస్తకాలకంటే సబ్జెక్టు పుస్తకాలనే ఎక్కువగా కోరుతున్నారని, ముఖ్యంగా పుస్తకాలంటే కూడా కంప్యూటర్లు, ఇంటర్నెట్ వసతి కావాలంటున్నారని చెప్పారు.

పుస్తక ప్రదర్శనను ప్రారంభిస్తున్న మంత్రి ఈటెల రాజేందర్. చిత్రంలో బి.ఎన్. రాములు, జూలూరి గౌరీ శంకర్, ఎమ్మెల్సీ నారదాసు లక్ష్మణ్. చిత్రంలో బుర్రా వెంకటేశం, ప్రొ. ఎస్వీ సత్యనారాయణ తదితరులు. కార్యక్రమంలో మాట్లాడుతున్న ఎంపీ వినోద్ కుమార్. చిత్రంలో యం. వేణుకృష్ణ

'తెలంగాణ సినిమా - చిత్రకళ' సాహిత్య సమాలోచనలో మాట్లాడుతున్న ప్రముఖ దర్శకుడు బి. నరసిం గారావు. చిత్రంలో (పక్కన) పుస్తక ప్రదర్శనలో వివిధ పుస్తకాలను ఆవిష్కరిస్తున్న ప్రెస్ అకాడమీ చైర్మన్ అల్లం నారాయణ, నవీన్

'అలుగు' పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న బి.ఎన్.రాములు. చిత్రంలో డా. రఘు, సంగీశెట్టి శ్రీనివాస్, డా. సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి. (పక్కన) సాహిత్యంలో హైదరాబాద్ (పక్కన) కావ్య త్రయం పుస్తకావిష్కరణలో జూకంటి జగన్నాధం, డా. గోపి, ఎండ్లూరి సుధాకర్, నాలేశ్వరం శంకరం, జి. లక్ష్మీనరసన్

డా. బి.జి.పి. రావు అధ్యక్షుడు ఎమ్మెల్యే లక్ష్మణ్ తదితరులు. (వక్కాణ) ప్రారంభ సభలో ప్రసంగిస్తున్న ప్రభుత్వ సలహాదారు కె.వి.రమణాచారి. వేదకుమార్, జూలూరి గౌరీశంకర్. (చివర్లో) ముగింపు కార్యక్రమంలో మంత్రి కడియం శ్రీహరి, చుక్కా రామయ్య, వకుళాభరణం కృష్ణమోహన్

డా. హాకీం రమేష్ బాబు, ఏలే లక్ష్మణ్, పత్తిపాక మోహన్, మామిడి హరికృష్ణ, కార్టూనిస్టు పి.శంకర్, దర్శకురాలు వనజ, తెలంగాణ ఎడిటర్ వీరయ్య, డా. ముదిగంటి సుజాత, గుడిపాటి, యాకూబ్, చంద్రమోహన్ తదితరులు

డా. బాబ్ - పర్యావరణం స్పృహ అంశంపై మాట్లాడుతున్న యం. వేదకుమార్. చిత్రంలో సీతారాం, పత్తిపాక మోహన్, పాశం యాదగిరి, ఏనుగు నర్సింహారెడ్డి, వీరయ్య, జాపాక సుభద్ర, కేంద్ర సాహిత్య పురస్కార అవార్డు గ్రహీత పింగళి చైతన్యలకు జ్ఞాపికను అందిస్తున్న జూలూరి గౌరీశంకర్

వారు ఇటీవల పబ్లిష్ చేస్తే అనూహ్యంగా స్పందించారు పాఠకులు. మొత్తం 90 పుస్తకాల సెట్ కొన్నవారే రెండువేలమంది ఉంటారని పబ్లిషర్స్ అంటున్నారు.

‘జీతం కోసం చదువుతున్నారే కాని జీవితం కోసం చదివే పాఠకులు తగ్గారని ప్రగతి పబ్లిషర్స్ అధినేత పి.రాజేశ్వరరావు అంటున్నారు. అంటే కెరీర్ ఓరియంటెడ్ పుస్తకాలు, పోటీ పరీక్షల పుస్తకాల వైపే నేటి తరం మొగ్గుతుందనేది ఆయన భావం. ఇదే విషయాన్ని అచ్చంగా కాంపిటీటివ్ బుక్స్ వేసే ధనలక్ష్మి బుక్ హౌస్ వారూ చెప్పారు.

మొత్తం మీద పుస్తక పఠనం ఏమాత్రం తగ్గలేదు. మంచి పుస్తకానికి ఎప్పుడూ ఆదరణ ఉంటుందని పాఠకులు నిరూపిస్తున్నారు.

బుక్ ఫెయిర్లో 80శాతం మంది ఆంధ్రాపబ్లిషర్స్ ఉన్నా. 80శాతం మంది తెలంగాణ సాహితీవేత్తలే ఉంటారని రాష్ట్ర ఉప ముఖ్యమంత్రి, విద్యాశాఖ మంత్రి కడియం శ్రీహరి అన్నారు. ముఖ్యంగా ఉద్యమ సమయంలో తెలంగాణ నుంచి అద్భుతమైన సాహిత్యం బయటకు వచ్చిందన్నారు. ఈ సాహిత్యాన్ని అంతా పదిల పర్చి భవిష్యత్ తరాలకు అందించేందుకు దీనిని పుస్తక రూపంలో తీసుకురావాలని తాను తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం అధికారులకు సూచించానని చెప్పారు. పుస్తక ప్రదర్శనను కూడా 12 రోజుల పాటు మరింత వినూత్నంగా నిర్వహించాలని, రోజుకొక సబ్జెక్టుపై సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేసి, నిష్ణాతులను పిలవాలని సూచించారు. తెలంగాణకు సంబంధించిన లైబ్రరీ పుస్తకాలను బుక్ ఫెయిర్ నుంచి కొనుగోలు చేయాలని గత ఏడాదే ఆదేశాలు జారీ చేసినట్లు చెప్పారు. ఈ పుస్తక ప్రదర్శనను దేశంలో నెంబర్ వన్ స్థానానికి తీసుకురావాలని కోరారు.

సమావేశంలో విద్యావేత్త చుక్క రామయ్య మాట్లాడుతూ.. తెలంగాణ వచ్చిన తర్వాత బుక్ ఫెయిర్ అంటే కేవలం పుస్తకాలు అమ్ముకునే వేదిక కాకుండా..పుస్తకాల పట్ల జిజ్ఞాస పెంచే వేదికగా మార్చారని తెలిపారు. పిల్లలను పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం చేయకుండా...సాహిత్య పుస్తకాలు కూడా చదివే విధంగా విద్యావిధానం తీసుకురావాలన్నారు. ప్రతి పాఠశాలలో సజీవ లైబ్రరీలను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్ర ఉప ముఖ్యమంత్రి, విద్యాశాఖ మంత్రి కడియం శ్రీహరిని కోరారు.

ఈ బుక్ ఫెయిర్ ముగింపు సమావేశానికి అధ్యక్షుడిగా జూలూరి గౌరీశంకర్ వ్యవహరించారు. సాంస్కృతిక శాఖ సంచాలకులు మామిడి హరికృష్ణ, విద్యాశాఖ రీజనల్ జాయింట్ డైరెక్టర్ సత్యనారాయణ, కవి, రచయిత సుద్దాల అశోక్ తేజ, చిత్రకారుడు కూరెళ్ల శ్రీనివాస్, బుక్ ఫెయిర్ వ్యవస్థాపకులు, పబ్లిషర్లు, ఇతర రచయితలు హాజరయ్యారు.

మహా యజ్ఞంలా పుస్తక పుష్కరం

హైదరాబాద్ నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్ను విజయవంతం చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు డాక్టర్ కె.వి.రమణాచారి కోరారు. సచివాలయంలో హైదరాబాద్ నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్ పోస్టరును ఆవిష్కరించిన అనంతరం మీడియాతో మాట్లాడారు. బుక్ ఫెయిర్ నిర్వహణకు రాష్ట్రప్రభుత్వం పూర్తిస్థాయి సహాయ సహకారాలు అందిస్తుందని, పుస్తకప్రియులు ఈ సదవకాశాన్ని వినియోగించుకొని తమ అభిరుచులకు అనుగుణంగా పుస్తకాలు కొనుగోలు చేయాలన్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడ్డాక ఎంతో ఉత్సాహంతో నిర్వహిస్తున్న ఈ బుక్ ఫెయిర్లో గతంలో కంటే ఎక్కువ మంది పాల్గొంటారని ఆశిస్తున్నామని వివిధ దేశాలు, వివిధ రాష్ట్రాలు, వివిధ భాషలకు సంబంధించిన పుస్తకాలను పాఠక ప్రియులు కొనుగోలు చేసుకోవచ్చన్నారు. నోట్లరద్దు ప్రభావం లేకుండా నగదురహితంగా పుస్తకాలు కొనుగోలు చేసేలా నిర్వాహకులు ఏర్పాట్లు చేయాలన్నారు. 12రోజుల పాటు జరిగే ఈ పుస్తక పుష్కరాలను మహా యజ్ఞంలా నిర్వహించాలని కోరారు. ఫేస్ బుక్, ట్విట్టర్, బ్లాగులు వచ్చినప్పటికీ నేటికీ పుస్తకాలను ప్రేమించే వారు ఉన్నారని వివిధ దేశాలు, విభిన్న విషయాలకు సంబంధించిన వివరాలను పుస్తకం చదవటం ద్వారా తెలుసుకోవచ్చని రమణాచారి అన్నారు. బి.సి కమీషన్ చైర్మన్ బి.యస్. రాములు మాట్లాడుతూ బుక్ ఫెయిర్ జ్ఞానానికి కేంద్రమని, వివిధ భాషలు. అనేక రంగాలకు సంబంధించిన జ్ఞానాన్ని ఒకే చోట పొందవచ్చని అన్నారు. పుస్తక ప్రియులు ఈ సదవకాశాన్ని వినియోగించుకొని, పుస్తకాలు కొనుగోలు చేసి తమ గృహాలను గ్రంథాలయాలుగా మార్చు చేసుకోవచ్చని, విశేష అనుభవాల సంపుటి పుస్తకం అని అన్నారు.

పర్యాటక శాఖ కార్యదర్శి బి. వెంకటేశం మాట్లాడుతూ హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ను పెద్ద ఎత్తున నిర్వహించడానికి నిర్వాహకులు అన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారన్నారు. బుక్ ఫెయిర్లో లిటరరీ ఫెస్టివల్ను నిర్వహించి సాహిత్యంపై చర్చించాలని, ఈ వేదికను సద్వినియోగం చేసుకోవాలన్నారు.

పోటెన్షియల్ పుస్తక ప్రియులు

సందర్భాలతో ప్రదర్శన ప్రాంగణం జనసంద్రమైంది. డిసెంబర్ 18 ఆదివారం సెలవు దినం కావడంతో పుస్తక ప్రియులు పోటెత్తారు. శివారు, పొరుగు జిల్లాల నుంచి భారీగా పుస్తక ప్రియులు, సాహితీవేత్తలు, కవులు, కళాకారులు, రచయితలు, విద్యార్థులు తరలివచ్చారు. ప్రాంగణం లోని 290 స్టాళ్లు కిటికీలటాడాయి. బాలసాహిత్యం నుంచి ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, వేదాలు, విమర్శకుల వాదనలు, విశ్లేషణ, ఆధ్యాత్మికత, మహిళా, దళితవాద తదితర పుస్తకాలకు బాగా ఆ దరణ లభించింది. మంత్రి జగదీశ్వర్ రెడ్డి బుక్ ఫెయిర్ విశిష్ట అతిథిగా హాజరై స్టాళ్లను సందర్శించారు.

దక్కన్ ల్యాండ్

బుక్ డొనేషన్ బాక్స్ ఏర్పాటు

రక్తనిధి కంటే పుస్తక నిధి గొప్పదని ప్రొఫెసర్ జయధీర్ తిరుమల రావు పేర్కొన్నారు. బుక్ ఫెయిర్లో భాగంగా ప్రాంగణం లో ఏర్పాటు చేసిన బుక్ డొనేషన్ బాక్స్ను ఆయన ముఖ్యఅతిథిగా హాజరై ప్రారంభించారు. భావ వ్యాప్తి పెరగాలని, అది పుస్తకాలతోనే సాధ్యమని అన్నారు. చదవిన పుస్తకాన్ని ఇతరులకు విరాళంగా ఇవ్వడం ద్వారా విజ్ఞానాన్ని పంచిన వారమవుతామని అన్నారు. ఎవరైనా తమ వద్ద పాత పుస్తకాలు, వృధాగా ఉన్న, చదవిన పుస్తకాలను ఇతరులకు చేర్చడానికి ఈ బుక్ డొనేషన్ బాక్స్ ఎంతగానో దోహదపడుతుందని చెప్పారు. సేకరించిన పుస్తకాలను గ్రంథాలయాల, హాస్పిట్లు, అనాథ శరణాలయాలకు ఇస్తారని తెలిపారు. డోనర్స్ బాక్సులో అనేకమంది దాతలు వందల కొద్దీ పుస్తకాలను వేశారు. రచయిత్రి భానుమతి, రామారావు దంపతులు వందలాది పుస్తకాలను ఈ బాక్సులో వేశారు.

ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు: బుక్ ఫెయిర్ సొసైటీ కార్యదర్శి చంద్ర మోహన్ మాట్లాడుతూ, పుస్తక పఠనం పట్ల విద్యార్థుల్లో అవగాహన కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు నిర్వహించినట్లు తెలిపారు. గుర్తింపు కార్డు గల విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులకు బుక్ ఫెయిర్లో ఉచిత ప్రవేశం కల్పించామన్నారు. విద్యార్థుల కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు, స్టోరీ టెల్లింగ్, పెయింటింగ్తో పాటు సాహిత్య సదస్సులను కూడా ఏర్పాటు చేసినట్లు చెప్పారు. డిసెంబర్ 18న ఆదివారం ఉదయం 11 గంటలకు సిరి ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పెయింటింగ్ ఆధ్వర్యంలో చిన్నారులకు పెయింటింగ్ పోటీలను నిర్వహించారు. మధ్యాహ్నం స్టోరీ టెల్లింగ్ కార్యక్రమానికి విద్యావేత్త చుక్కా రామయ్య హాజరై ప్రసంగించారు. బాలసాహిత్యం 'నిన్ను-నేడు-రేపు' అంశంపై భూపాల్, విఆర్ శర్మ నిర్వహణలో జరిగిన కార్యక్రమంలో ప్రముఖులు పత్తిపాక మోహన్, చొక్కాపు వెంకటరమణ, తిరునగరి సూరి, సురేష్ కుమార్, ఆకెళ్ల సుబ్బలక్ష్మి, స్వాతి శ్రీపాద ప్రసంగించారు.

పుస్తకావిష్కరణలు
పుస్తక ప్రదర్శనలో భాగంగా పలు పుస్తకాలను ఆవిష్కరించారు. అక్షర దీపాలు, భువనైక సౌందర్యం భువనగిరి పర్యాటకం తదితర పుస్తకాలు వీటిలో ఉన్నాయి. బుక్ ఫెయిర్లో భాగంగా రచయిత కదిలిండి రచించిన 'అక్షరదీపాలు' పుస్తకావిష్కరణ మగ్గుం మొహినుద్దీన్ ప్రాంగణంలో జరిగింది. యాకూబ్ అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశంలో గోరటి వెంకన్న, సౌభాగ్య, మువ్వ శ్రీనివాస రావు,

ప్రసాద మూర్తి, కోయి వెంకటేశ్వర రావు, బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్షుడు జూలూరు గౌరీశంకర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

దక్కన్ ల్యాండ్ బుక్ స్టాల్: హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్లో 'దక్కన్ ల్యాండ్' మాసపత్రిక పాలుపంచుకుంది. తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ (టీఆర్సీ) తరపున నిర్వహించిన స్టాల్ అమిత ప్రజాదరణ పొందింది. టీఆర్సీ ప్రచురణలు, దక్కన్ ల్యాండ్ కొత్త, పాత సంచికలు ఈ స్టాల్లో విక్రయించారు. పలువురు ప్రముఖులు స్టాల్ను సందర్శించారు. దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రికపై తమ అభిప్రాయాలను పంచుకున్నారు. పత్రికను మరింత మెరుగ్గా తీసుకువచ్చే విషయంలో తమ సలహాలను, సూచనలను అందించారు. కొత్తగా వందలాది మంది చందాదారులుగా చేరారు. నెగడు, మనిషి సం కలనాలతో పాటుగా టీఆర్సీ పదుల సంఖ్యలో వెలువరించిన పుస్తకాలను ఈ స్టాల్లో పుస్తకప్రియులకు అందుబాటులో ఉంచారు.

సాహిత్య సమాలోచన: కాలం జీవితం కవిత్వం అవుతుందని, ఉద్యమానికి పాటకు సంబంధం జీవితం లాంటిదని ప్రముఖ కవి, రచయిత డా.నందిని సిధారెడ్డి అన్నారు. బుక్ ఫెయిర్లో భాగంగా ప్రాంగణంలో ఏర్పాటు చేసిన ప్రతీ రోజు సాహిత్య సమాలోచనలో భాగంగా ఉద్యమాలు-పాట అంశంపై చర్చ జరిగింది. కోటేశ్వర రావు సభాధ్యక్షతన జరిగిన కార్యక్రమంలో ముఖ్యఅతిథిగా హాజరై ప్రసంగిస్తూ తెలంగాణ కళాకారుల గొంతు కష్టం వల్లే ఉద్యమం సాకారం అయిందని అన్నారు. కార్యక్రమంలో గోరటి వెంకన్న, కాశిం, జూలూరు గౌరీశంకర్ పాల్గొన్నారు. సాహిత్య సమాలోచనలో భాగంగా అస్తిత్వ ఉద్యమాలు-రచయితల పాత్ర అనే అంశంపై చర్చ జరిగింది. సుంకిరెడ్డి

ఉపముఖ్యమంత్రి కడియం శ్రీహరి, చుక్కారామయ్యలకు సన్మానం. చిత్రంలో జూలూరు గౌరీశంకర్, బి.సీ కమిషన్ సభ్యుడు మకుళాభరణం కృష్ణమోహన్ తదితరులు

నారాయణరెడ్డి మాట్లాడుతూ మనిషి వ్యక్తిత్వాన్ని నిలపడం కోసం అస్తిత్వ వాదం పుట్టినదన్నారు. సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్, సమస్వయంకర్త కాంచన పల్లి, హైదరాబాద్ నేషనల్ బుక్ ఫెయిర్ లిటరరీ కన్సిస్టర్ డాక్టర్ ఎన్. రఘు, డాక్టర్ జిలకర శ్రీనివాస్ పాల్గొన్నారు.

సాహిత్యంలో హైదరాబాద్ - పర్యావరణ స్పృహ అనే అంశంపై జరిగిన సమావేశంలో ఫోరమ్ ఫర్ ఎ బెటర్ హైదరాబాద్ అధ్యక్షుడు యం.వేదకుమార్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా వేదకుమార్ మాట్లాడుతూ, నగరంలో నానాటికీ పెరిగి పోతున్న కాలుష్యాన్ని తగ్గించుకోవాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. సాహితీ మిత్రులు ఈ అంశాన్ని కూడా మరింత విస్తృతంగా తీసుకోవాలని సూచించారు. ఈ కార్యక్రమంలో డా. రఘు, సీతారాం, పాశం యాదగిరి, పత్తిపాక మోహన్, ఏనుగు నర్సింహారెడ్డి, కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి, జలజం సత్యనారాయణ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

- దక్కన్ న్యూస్

ఇది కోటి పుస్తకాల ఉత్సవం

ఇది కోటి పుస్తకాల మహోత్సవం. ఇందులో పాల్గొనడం చాలా సంతోషాన్నిచ్చింది. ఒక్క పుస్తకం వందల మంది ఉపాధ్యాయులతో సమానం. పుస్తకం ఎంతో గొప్పగా ప్రబోధిస్తుంది.

- సుద్దాల అశోక్ తేజ, కవి, రచయిత, గాయకుడు

కాలపరీక్షకు నిలబడిన పుస్తకాలు

సచ్చిదానంద శాస్త్రి, వేదం వెంకటరాయశాస్త్రి, అడివి బాపి రాజు, గురజాడ రచనలు పబ్లిష్ చేశాం. దేవరకొండ బాలగంగాధర్ తిలక్, కాళీపట్నం రామారావు పుస్తకాలు పబ్లిష్ చేశాం. ఇవన్నీ బాగానే పోతున్నాయి. చెళ్లపల్లివారి కథలు గాధలు, కథాసరిత్యాగరం, ఆముక్తమాల్యద వంటి పుస్తకాలు వేశాం. కాల పరీక్షకు నిలబడిన ఇటువంటి పుస్తకాలను ఇప్పుడూ కొంటున్నారు.

- ఎమెస్కో పబ్లిషర్స్ అధినేత విజయకుమార్

అక్షరం అడుగు వర్గాలకు చేరాలి

పుస్తకం అంటే మానవ సమాజాలు వాటి చరిత్రలు, సంస్కృతి, నాగరికతలు, సమాచారాలు, సంఘర్షణలు, శాస్త్ర సాంకేతికా పరిధులు.. మానవ సమాజాల్లోని చారిత్రక, భౌతిక పర్యావరణ నిక్షిప్తాలే పుస్తకాలు. మన దేశంలో పుస్తకాల్లేదే న దువని సమాజాల కన్నా.. పుస్తకం అంటే తెలియని సమాజాలే ఎక్కువ. అక్షరాస్యత ఒక మాధ్యమమైతే... వాటితో కూడిన పనిముట్టే పుస్తకం. పుస్తకం, అక్షరం అడుగు సమాహాలకు జెండర్లకు చేరినాడే నిజమైన అభివృద్ధి. నిర్వాహకులు దళిత, అడివాసీ రచయిత్రుల పుస్తకాలకు కూడా ప్రత్యేక శ్రద్ధ, ప్రోత్సాహం కల్పించడం చేస్తే సామాజిక బాధ్యతను సక్రమంగా నిర్వర్తించినట్టే.

- జూపాక సుభద్ర

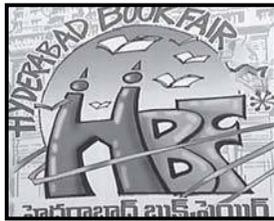
ప్రజాకోణంలో పుస్తకాలు రావాలి

మంచి పుస్తకం మనిషి ప్రస్థానానికి టార్చిలైట్ వంటిది. పుస్తక పఠనమంటే జీవితాన్ని సమీక్షించుకోవడమే. పరిపూర్ణమైన మనిషి జీవితావిష్కరణకు పునాది నిరంతర అధ్యయనం. అందుకు దోహద పడేది పుస్తకమే. నిత్యం మనిషిని ప్రభావితం చేస్తూ తన చుట్టూ తిరుగాడే ఆర్థిక, రాజకీయ, సామాజిక అంశాల పరిశీలన సాధనమే పుస్తకం. మానవ సమాజాల పురోగమనానికీ ప్రయాణ సాధనంగా పుస్తకం ఉండాలి. 'శ్రమ-సామాజిక ఉత్పత్తి-మానవ సమాజ మనుగడ' పునాది అంశంగా పుస్తకాలు వెలువడినప్పుడే ఇది సాధ్యమవుతుంది.

- ఎం. శ్రీనివాస్, ఐఎఫ్టీయూ రాష్ట్రకార్యదర్శి

ఆ పుస్తకం చదివి జాబ్ కి రిజైన్ చేశా!

ఓ పుస్తకం నా జీవితాన్ని మార్చేసింది. అనేక పుస్తకాలు నా అవగాహన అభివృద్ధి చెందడానికి ఉపయోగపడ్డాయి. నేనెప్పుడూ ఎకడమిక్ బుక్స్ అయినా, నాస్ ఎకడమిక్ బుక్స్ అయినా ఇష్టంతోనే చదివాను. కేవలం మార్కులకోసం చదవలేదు. బిల్ట్ పిలానిలో చదువు పూర్తిచేసుకుని మంచి ఐటి కంపెనీలో జాబ్ చేస్తున్న నాకు ఆరు నెలల్లోనే ఆ జీవితం పట్ల విసుగొచ్చేసింది. ఈ నేపథ్యంలోనే నేను పాలోకోయిలో రాసిన 'ఆల్కెమిస్ట్' (పరుసవేది) పుస్తకం చదివాను. ఓ చిన్నపిల్లవాడు తన కలను ఎట్లా సాకారం చేసుకున్నాడో వివరించే పుస్తకం అది. అది

చదివిన తరువాత నాలో సంఘర్షణ ప్రారంభమయింది. కేవలం డబ్బు సంపాదనే జీవిత పరమావధా అని ప్రశ్నించుకున్నా. అంతే ఐటి జాబ్ వదిలేసి ప్రజలకు సేవ చేయగల గవర్నమెంట్ సర్వీస్ లో చేరాలని నిర్ణయించుకున్నా. అం దుకు సివిల్ సర్వీస్ ఒక్కటే మార్గం అనిపించింది. జాబ్ కి రిజైన్ చేసి సివిల్స్ కి ప్రీపేర్ కావడం ప్రారంభించా. ఇంతలో హైదరాబాదు జలమండలిలో ఐటి విభాగంలో మేనేజర్ పోస్టులకు టిఎస్పిఎస్ సి ప్రకటన ఇచ్చింది. దానికి అప్లైచేసి ఉద్యోగం పొందాను. ఎంత పని వత్తిడి ఉన్నా సివిల్ ప్రీపరేషన్ విషయంలో రాజీపడటంలేదు.

- మానవ రెడ్డి బీ ఒఎస్డి, హైదరాబాదు జలమండలి ఐటి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్

పుస్తకం ఆకర్షణ కోల్పోయిందా!

మాతరం డిజిటల్ విప్లవాన్ని చూస్తోంది. డిజిటల్ మీడియా ఇచ్చే సౌకర్యాన్ని అనుభవిస్తూ రకరకాల పుస్తకాల రివ్యూలు, పుస్తకాలు, చర్చలు చదువుతున్నాం. ఈ యుగంలోనూ బుక్ ఫెయిర్ కి వెళ్లడమంటే అదో సరదాయే! అదో జాతరే! పుస్తక ప్రేమికులతో నచ్చిన పుస్తకంపై ప్రత్యక్షంగా చర్చిస్తూ బుక్ స్టాల్స్ తిరుగుతూ, వేలాది

పుస్తకాలను చూస్తుంటే కలిగే ఆనందం నిజంగా అద్భుతం. డిజిటల్ విప్లవంతో పుస్తకం తన ఆకర్షణను కోల్పోయిందని అనగలమా? జెఫ్రీ ఆర్చర్ క్రైం స్టోరీ చదివినప్పుడో లేక ఫారెన్ హిట్ 451 వంటివి చదివి నవ్వుడో... కాదూ కూడదు అంటే మార్క్ ట్వెన్, డిక్సెన్, జేన్ ఆస్టిన్ క్లాసిక్స్ చదువుతుంటేనో కలిగే ఆనందం. ఒక్కసారి గుర్తుకు తెచ్చుకుంటుంటే పుస్తకం ఆకర్షణ కోల్పోయిందనిపిస్తుందా!

- రమ్య, తాడేపల్లి, ఎమ్ఎస్ విద్యార్థిని (అమెరికా)

గీతలతో జీవం కార్టూనిస్ట్ శంకర్

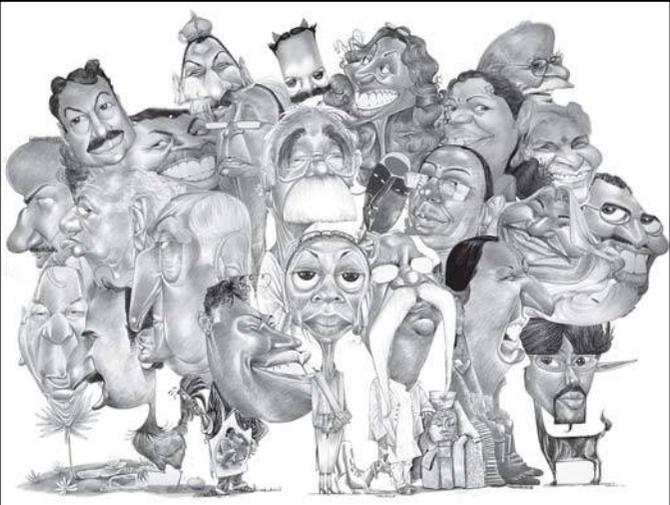
మామూల పల్లెలో పుట్టిన ఓ వ్యక్తి కార్టూనిస్ట్ రంగంలో ఆధునికతను అందిపుచ్చుకోవడం మామూలు విషయం కాదు. అలాంటి అసాధారణ వ్యక్తి శంకర్ పమతి. నల్గొండ జిల్లా మారుమూల గ్రామంలో ఆయన జన్మించారు. అకడమిక్ గా ఆర్ట్స్ ను అభ్యసించకపోయినప్పటికీ, చిన్నతనం నుంచీ ఫైన్ ఆర్ట్స్ ను ఆరాధించారు. పదేళ్ళ వయస్సులో ఆయన గీతలతో ఆడుకోవడం ఆరంభించారు. గ్రాడ్యుయేషన్ పూర్తయిన తరువాత డ్రాయింగ్ టీచర్ గా కెరీర్ ప్రారంభించారు. జర్నలిస్టు / పొలిటికల్ కార్టూనిస్ట్ గా మీడియాలో తన కెరీర్ ఆరంభించేందుకు 28 ఏళ్ళ వయస్సులో రాజధాని నగరం చేరుకున్నారు. వార్త దినపత్రికలో చేరారు. ఆ తరువాత ఆంధ్రజ్యోతిలో పని చేశారు. ప్రస్తుతం ఆయన సాక్షి దినపత్రికలో పని చేస్తున్నారు.

శంకర్ పదే తపన కూడా ఈ చిత్రాల్లో వ్యక్తమవుతుంది. నిజానికి ఆ తపననే ఆ చిత్రాలకు వన్నె తీసుకువస్తుంది.

నల్గొండ జిల్లా నాగిరెడ్డి పల్లెలో జన్మించిన శంకర్ హుజూర్ నగర్, మిర్యాలగూడ, నల్గొండలో విద్యాభ్యాసం చేశారు. తల్లి రాజ్యం, తండ్రి నర్సింహులు.

కళాకారులు, జర్నలిస్టులు, మీడియా మిత్రులతో సహవాసం ఆయన మేధస్సు, వ్యక్తిత్వాలకు పదునుబెట్టింది. తన లోని కళాశృష్టను తీర్చుకునేందుకు ఆయన ఆర్ట్ షోలను సందర్శించే వారు. ఆర్టిస్టుల స్టూడియోలకు, క్యాంపెలకు వెళ్ళేవారు. మొదటిసారి ఆయన ప్రముఖ చిత్రకారులు తోటవైకుంఠం తో కలిసి తన వర్క్స్ ను ప్రదర్శించారు. ఆయన కార్టూనిస్టు, చిత్రాలకు చక్కటి ఆదరణ లభించింది. ఆర్ట్ లవర్స్ వాటిని ఎంతగానో ప్రశంసించారు. సమకాలీన చిత్రకళతో అపూర్వ రీతిలో ఆయన మమేకం అయిన తీరు ఆయనకు 100 ఏళ్ళ తెలంగాణ సమకాలీన చిత్రకళ చరిత్రాత్మక డాక్యుమెంటేషన్ లో భాగం కల్పించింది.

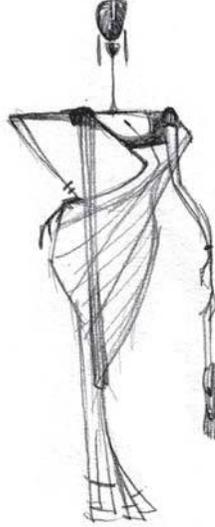

శంకర్ తనకంటూ సొంతశైలిని ఏర్పరచుకున్నారు. ఆయన ఏదైనా బొమ్మ గీస్తే అందులో ఆ వ్యక్తి ఆత్మ దర్శన మిస్తుంది. మదర్ థెరెసా, ఎం.ఎస్ సుబ్బలక్ష్మి, చార్లీ చాప్లిన్... ఎవరైనా సరే వారి రూపురేఖలతో పాటు మేనరిజం కూడా అందులో కానవస్తుంది. వారి చిత్రాలను చూడగానే వారి జీవిత చరిత్ర అంతా ఒక్కసారి కళ్ళముందు మెదలుతుంది. ప్రముఖుల చిత్రాలు చూస్తుంటే మన సమాజంతో, సంస్కృతితో వారికి గల అనుబంధం గుర్తుకవస్తుంది.

ఒక చిత్రాన్ని మనకు అందించేందుకు అంతర్ముఖంగా శం

ఆయన తన చిత్రాలకు దేశవిదేశాల్లో పలు ప్రశంసలు పొందారు. 1999, 2000 సంవత్సరాల్లో ఆయన హిందుస్థాన్ టైమ్స్ అవార్డును పొందారు. అంతర్జాతీయ పురస్కారాన్ని పొందిన మొదటి భారతీయ కేరికేచరిస్ట్ శంకర్ కావడం విశేషం. 2008లో ఆయన ఈ పురస్కారాన్ని పొందారు. ప్రముఖ తెలుగు చిత్రకారులు బాపూ, మోహన్, మారియో మిరందా తదితరులు ఆయన వర్క్స్ ను అభినందించిన వారే. శంకర్

- భార్య లక్ష్మి. వారికి ఇద్దరు కుమారులు.
- సాధించిన విజయాలు:**
- హిందుస్థాన్ టైమ్స్ కేరికేచర్ కాంటెస్ట్ (2000 ఇండియా)లో 3వ బహుమతి
 - శ్రీ కార్టూన్ వెబ్ ఇంటర్నేషనల్ కార్టూన్ ఫెస్టివల్ 2005 (చైనా)లో రజత పతకం
 - స్పెషల్ హానర్ 3వ ఎల్.ఎం. ఇంటర్నేషనల్ కార్టూన్ కాంటెస్ట్ (చైనా)

- మొదటి ఇండియన్ ఇంటర్నేషనల్ కార్టూన్ మరియు కేరికేచర్ కాంటెస్ట్ 2005 (ఇండియా)లో స్పెషల్ ప్రైజ్
- తాబ్రిజ్ ఇంటర్నేషనల్ కార్టూన్ కాంటెస్ట్ 2005 (ఇరాన్)లో మొదటి బహుమతి
- బ్రెజిల్ ఇంటర్నేషనల్ కార్టూన్ అండ్ కేరికేచర్ కాంటెస్ట్ 2008 లో మొదటి బహుమతి
- బెస్ట్ పొలిటికల్ కార్టూనిస్ట్ అవార్డు (2007, ఏపీ)
- 2008లో పొలిటికల్ కార్టూనింగ్లో ఉత్కృష్టతకు గాను మాయా కామత్ మెమోరియల్ అవార్డులో 3వ బహుమతి
- వరల్డ్ ప్రెస్ కార్టూన్ కాంటెస్ట్ 2009 (పోర్చుగల్)
- ఊమెన్ చాందీ కేరికేచర్ కాంటెస్ట్ కేరళ - 2012లో మొదటి బహుమతి
- బ్రెజిల్ ఇంటర్నేషనల్ కేరికేచర్ కాంటెస్ట్ 2013లో మొదటి బహుమతి
- చైనా కార్టూన్ కాంటెస్ట్ 2013లో సిల్వర్ మెడల్
- ఫస్ట్ ఇంటర్నేషనల్ కేరికేచర్ ఆర్ట్ కాంపిటీషన్ 2013 (చైనా)లో ప్రత్యేక బహుమతి
- ఇరాన్ ఇంటర్నేషనల్ కేరికేచర్ కాంటెస్ట్ 2014కు ప్రత్యేక

- జ్యూరీ సభ్యుడిగా ఎంపిక
- వరల్డ్ ప్రెస్ కార్టూన్ 2014 గ్రాండ్ పిక్స్ అవార్డు పోర్చుగల్ 2014
- చైనాలో 2వ ఇంటర్నేషనల్ కేరికేచర్ ఆర్ట్ కాంపిటీషన్లో సిల్వర్ మెడల్
- మూడో ఇంటర్నేషనల్ ఆర్ట్ ఫెస్టివల్ ఆఫ్ రెసిడెన్స్ ఇరాన్ - 2015లో మొదటి బహుమతి
- హ్యూమర్ ఫెస్టివల్ (బ్రెజిల్)లో మొదటి బహుమతి
- 43వ సాలో ఇంటర్నేషనల్ డి హ్యూమర్ డి పిరాసికాబా, బ్రెజిల్ -2016 విజేత
- రెండో ఇంటర్నేషనల్ హాలోకాస్ట్ కార్టూన్ అండ్ కేరికేచర్ కాంటెస్ట్ ఇరాన్ 2016 థర్డ్ విన్నర్

చిరునామా:

శంకర్, కార్టూనిస్ట్, కోదండరామ్ నగర్, పి & టి కాలనీ, దిల్సుక్ నగర్, హైదరాబాద్ - 60 తెలంగాణ
email: shankartoons@gmail.com.
Ph: 98492 52986

విద్యార్థుల్లో వెల్లువెత్తిన సాహిత్య సృజన

చిన్నారుల సాహిత్య సృజన ఎంత అద్భుతంగా ఉంటుందో తెలియజేసే ఒక అపూర్వ ఘట్టం డిసెంబర్ 3న ఆక్స్ ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ (హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్)లో ఆవిష్కృతమైంది. విద్యార్థులు తమలోని సాహితీ సృజనను వెలికితీస్తూ వివిధ అంశాల పై ప్రత్యేక స్టాల్స్ నెలకొల్పారు.

తెలుగు భాషా సాహిత్య సమితి, మెహిఫిల్-ఇ-ముషాయిరా, కవి సమ్మేళనం, పోయెట్రీ పాటర్, వరల్డ్ ఆఫ్ కామిక్, స్పీకింగ్ ట్రీ, క్యారెక్టర్ కాపర్స్ లాంటివి వీటిలో ఉన్నాయి. వీటికి తోడుగా వివిధ పుస్తకాలను విక్రయిస్తున్నట్లుగా రూపొందించిన 'తోపుడు బండి', రోజూ ఇళ్ళలో పేపర్ వేసే 'పేపర్ బాయ్ సైకిల్', పుస్తకాలను విక్రయించే బస్సు (పాతకాలం) లాంటివి విద్యార్థులను, సందర్శకులను ఆకట్టుకున్నాయి.

'కవి సమ్మేళనం' పేరిట ఏర్పాటు చేసిన స్టాల్ లో చిన్నారులు తాము సొంతంగా రాసిన కవితలను వినిపించారు.

యువజర్నలిస్టుల స్టాల్ లో జర్నలిజం, జర్నలిస్టులు కావడం ఎలా, జర్నలిస్టులకు టీప్స్, చక్కటి జర్నలిస్ట్ కావడం ఎలా లాంటి అంశాలను విద్యార్థులు ప్రదర్శించారు. యువజర్నలిస్టులుగా విద్యార్థులు వార్తలను, ప్రత్యేక కథనాలను అందించారు.

'మాట్లాడే వృక్షం' (స్పీకింగ్ ట్రీ) స్టాల్ లో ఆధ్యాత్మిక స్ఫూర్తి, పురాణ సంబంధిత ప్రవచనాలు మొదలైన అంశాలను ప్రదర్శించారు.

ప్రధాన స్టేజీను 'కింగ్ డమ్ ఆఫ్ విలియం షేక్స్పియర్' పేరిట రూపొందించారు. స్టేజీకు ఒక పక్కన 'షేక్స్పియర్ ప్రముఖ కొటేషన్లను అలంకరించారు. మరో వైపున 'ది మర్చంట్ ఆఫ్ వెనిస్', 'యాజ్ యు లైక్ ఇట్', 'టెవ్లెట్ నైట్', 'హాష్లాట్' వంటి షేక్స్పియర్ ప్రఖ్యాత రచనల కవరీషేజ్ లను ఏర్పాటు చేశారు.

అంతరించినా తమ భాషలపై, లిపి పరిణామక్రమంపై ప్రత్యేకంగా ఒక స్టాల్ నెలకొల్పారు. ప్రాచీన శాసనాలు, పురాతన లిపి

సమూహాలు లాంటివాటిని ఇందులో ఉంచారు.

వరల్డ్ ఆఫ్ బయోగ్రఫీస్ స్టాల్ లో ఆయా ప్రముఖుల జీవిత చరిత్రలపై వచ్చిన రచనలను ఉంచారు. అబ్దుల్ కలాం, ఐన్ స్టీన్, బిల్ గేట్స్, ఒబామా లాంటి ప్రముఖులపై వచ్చిన జీవిత చరిత్రలను పుస్తకాలను ఇందులో ఉంచారు.

బజార్స్ ఆఫ్ హైదరాబాద్ పేరిట ఒకనాటి నగర వీధులను గుర్తుకు తెచ్చేలా వివిధ కట్టడాల నమూనాలను, ఫోటోలను ఉంచారు.

ప్రముఖుల లేఖల స్టాల్ లో ఆయా ప్రముఖులు రాసిన లేఖలను ప్రదర్శించారు.

వందలాది విద్యార్థులు ఈ లిటరరీ ఫెస్టివల్ లో పాల్గొని తమ లోని సాహితీ సృజనను లోకానికి చాటి చెప్పారు.

పిల్లల్లో సాహిత్యంపై మక్కువ పెరిగేందుకు, పుస్తకపఠనం హాబీగా అలవడేందుకు ఈ కార్యక్రమం తోడ్పడగలదని సందర్శకులు పేర్కొన్నారు.

లిటరరీ ఫెస్టివల్ ప్రారంభోత్సవానికి ప్రముఖ పుస్తక రచయితలు సాధన రామచందర్, హ్యూమా రిఫాత్ కిద్వాయ్, ప్రముఖ జర్నలిస్టు సతీశ్ చందర్, ప్రొఫెసర్ ప్రకాశ్ రెడ్డి (ఇఫ్లా), విజయ్ కుమార్ ముఖ్యఅతిథులుగా హాజరయ్యారు. ఆక్స్ ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ వైస్ చైర్ పర్సన్ ఎం. ప్రార్థన, కరస్పాండెంట్ సయ్యద్ సాబీర్, ప్రిన్సిపల్స్ రామాంజుల, ఫమీదా తదితరులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. ఇదే సందర్భంగా ఆక్స్ ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్ వార్షిక సంచిక 'మాట్లాడే చెట్టు'ను కూడా ఆవిష్కరించారు.

ప్రముఖ రచయిత్రి సాధన రామచందర్ ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ, కథలు, కవితలు రాయడంలో ఉన్న ఆనందం చెప్పలేనిదన్నారు. ప్రతి ఒక్కరిలోనూ ఇతరులకు చెప్పేందుకు, వారితో పంచుకునేందుకు ఏదో ఒక విషయం ఉంటుందని, తమ అనుభవా

లు, అనుభూతులను రాసేందుకు ప్రతీ ఒక్కరూ ప్రయత్నించాలని సూచించారు. నేడు సోషల్ మీడియా, పలు వెబ్సైట్స్ ఈ విధమైన రచనలకు అవకాశం కల్పిస్తున్నాయని, ప్రపంచంతో తమ రచనలు పంచుకునేందుకు వీలు కల్పిస్తున్నాయని అన్నారు. ఈ సందర్భంగా రచనా ప్రపంచంలో తన అనుభవాలను ఆమె వివరించారు. తన పిల్లలు ఎదుగుతున్న క్రమంలో వారికి కథలు చెబుతూ క్రమంగా తానే కథలు రాయడం మొదలెట్టినట్లు తెలిపారు. చిన్న పిల్లలు ఆ టోలో స్కూల్ కు వెళ్ళడం, ఆటోడ్రైవర్ తో అనుబంధంపై, అదే విధంగా చెట్లతో అనుబంధం, వాటిని కాపాడుకోవాల్సిన అవసరం పై, హైదరాబాద్ నగర ఖ్యాతిపై పుస్తకాలు రాసినట్లుగా తెలిపారు.

ప్రముఖ రచయిత్రి హ్యూమా రిఫత్ కిద్దాయ్ మాట్లాడుతూ, జీవితంలో విలువలను పాటించడం అన్నింటికంటే ముఖ్యమైందని అన్నారు. కోరికలు నెరవేర్చుకోవాలని, అదే సమయంలో విలువలతో రాజీ పడకూడదని సూచించారు. తోటివారి అవినీతిని అడ్డుకోలేకపోయిన ఆవేదనతో తాను ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసిన అంశాన్ని ఈ సందర్భంగా తెలియజేశారు. చదువు అంటే పాఠ్యపుస్తకాలు, మార్కులు మాత్రమే కాదని, సరైన ఎంపికలు చేసుకోవడాన్ని నేర్చుకోవడం అని ఆమె అన్నారు. ప్రపంచంలో వైవిధ్యాన్ని గౌరవించాలని సూచించారు. వివిధ అంశాలపై మనతో విభేదించే వాక్కు ఇతరులకు ఉందని గుర్తించాలన్నారు. ఎంతమంది ప్రకృతితో మమేకమవుతున్నారని, ప్రకృతి అందాలను చూడగలుగుతున్నారని ప్రశ్నించారు. విద్యార్థుల్లో చిత్రలేఖనం, సాహిత్యం వంటి సృజనాత్మకతలను ప్రోత్సహించాలన్నారు.

ప్రముఖ జర్నలిస్ట్ సతీశ్చందర్ మాట్లాడుతూ, ఆక్స్ఫర్డ్

గ్రామర్ స్కూల్ పూర్వవిద్యార్థులెందరో నేడు సమాజంలో ఉన్నత స్థానాల్లో ఉన్నారున్నారు. విద్యార్థుల్లో దాగి ఉన్న వివిధ రకాల ప్రతిభా పాటవాలను వెలికితీసేందుకు ఇక్కడి ఉపాధ్యాయులు, యాజమాన్యం చేస్తున్న కృషిని అభినందించారు.

కవులు, రచయితలు సాహిత్యంలోనే జీవనోపాధి పొందగలరా అనేది ఓ పెద్ద ప్రశ్నగా ఉందన్నారు. కత్తి కంటే కలం గొప్పదన్నారు. తమ కలంతో ఎంతో మంది జర్నలిస్టులు ఎన్నోవిధాలైన సానుకూల మార్పులకు కారకులుగా మారారని అన్నారు. చిన్నారుల్లో ఉండే సాహితీపరమైన సృజనాత్మకతను గుర్తించడమెలానో వివరించారు. మబ్బుల్లో వివిధ రూపాలను చూసి ఆ ప్రేరణతో చిత్రకారుడిగా మారిన ఎం.ఎఫ్ హుసేన్ గురించి తెలిపారు. చేతన్ భగత్ ఇండియన్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ మేనేజ్మెంట్ లో చదువుకొని కూడా రచయితగా రాణించడాన్ని ప్రస్తావించారు. పిల్లల్లో విజువల్ అజ్జెషన్ ఉందని గుర్తిస్తే, దాన్ని ప్రోత్సహించాలని సూచించారు.

ఇప్పుడు ప్రొఫెసర్ ప్రకాష్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ నేడు సమాజంలో మార్కులపైనే ప్రధానంగా దృష్టి పెడుతున్నారని, అదే సమయంలో వారిలో ఉండే సృజనాత్మకతను వెలికితీసేందుకు కూడా కృషి చేయాలన్నారు. ఆయా కళారంగాల్లో తాము రాణించగలమన్న విశ్వాసాన్ని విద్యార్థుల్లో నెలకొల్పాలని సూచించారు. ఇతర పాఠశాలల విద్యార్థులు, తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు, మేధావులు, రచయితలు, కళాకారులు, జర్నలిస్టులు, పరిసర ప్రాంతాల ప్రజలు ఈ ఫెస్టివల్ లో పాల్గొన్నారు.

-రాజ్ కుమార్, అడ్మిన్, ఆక్స్ఫర్డ్ గ్రామర్ స్కూల్, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్

డాక్టర్ పసునూరి రవీందర్

'యువ' పురస్కార తొలి తెలంగాణీయుడు

తెలుగు సాహిత్యంలో తెలంగాణది దగాపడ్డ అస్తిత్వం. తెలంగాణలో దళితుల, బహుజనులది మరింత దగాపడ్డ అస్తిత్వం. అందుకే బాధిత సమూహాల నుండి వచ్చే ప్రశ్నలు, నిలదీతలు చాలా పదునుగా ఉంటాయి. ఆ పదునైన సాహిత్య చైతన్యానికి ఒక అసలైన ప్రతినిధి డాక్టర్ పసునూరి రవీందర్. తెలంగాణలో సాహిత్య

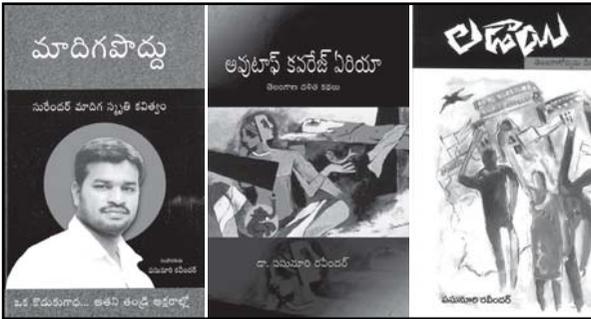
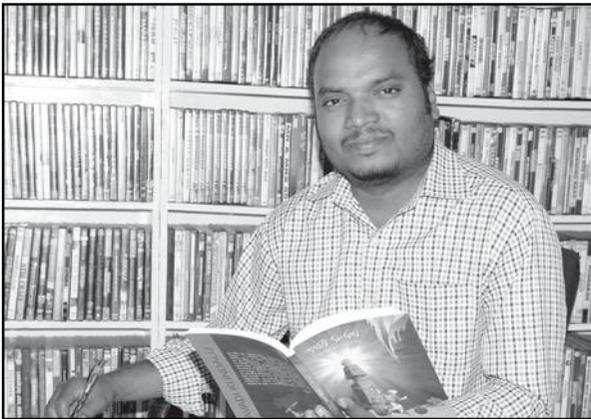
కారుడు, ఉద్యమకారుడు వేరువేరుగా ఉండడు అనడానికి పసునూరి ఒక నిలువెత్తు నిదర్శనం. రాయడం ఎంత అవసరంగా భావిస్తాడో, ఉద్యమించడం కూడా అంతే బాధ్యతగా భావించే సాహిత్యోదమకారుడు పసునూరి రవీందర్. తెలంగాణకు జరిగిన అన్యాయమే తెలంగాణ కథకు కూడా జరిగింది. తెలంగాణ కథకు శిల్పం లేదని, తెలంగాణ భాష భాషే కాదన్న వాళ్ల కళ్లు తెరిపించాడు పసునూరి. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో తొలి కథా సంపుటి పసునూరి రవీందర్ వెలువరించిన "అవుటాఫ్ కవరేజ్ ఏరియా". ఈ సంపుటితో "కేంద్ర సాహిత్య అకాడెమి యువ పురస్కారం" సాధించి తెలంగాణ కథకు జాతీయ స్థాయి గుర్తింపును తీసుకొచ్చాడు. తెలంగాణ రాష్ట్రం నుండి తొలిసారి ఈ గౌరవాన్ని అందుకున్న రచయిత పసునూరి రవీందర్. ఈ పురస్కారం ఇప్పటి వరకు ఆంధ్రా రాయలసీమ యువ సాహిత్య కారులకు మాత్రమే దక్కింది.

సామాజిక అంతస్తుల పునాది మీద నిర్మితమైన దేశంలో, కింది కులాలకు న్యాయంగా దక్కాల్సిన ప్రతీ హక్కు కోసం ఉద్యమించక తప్పని పరిస్థితి. ఉద్యమించినా సరే, అవరోధాలు తొలిగి పోతాయనే గ్యారెంటీ లేదు. అలాంటి పరిస్థితులకు నెలవుగా మారింది కేంద్ర సాహిత్య అకాడెమి. జాషువా, బోయి భీమన్నల తర్వాత మళ్లీ ఏ దళిత రచయితకు కేంద్ర సాహిత్య అకాడెమి అవార్డు రాకుండా అనేక శత్రులు అడ్డుపడ్డాయి. నిజానికి పంతొమ్మిదివందల

ఎనభైల నుండి విస్తృతంగా దళిత సాహిత్యం వెలువడుతూనే ఉంది. జాషువాకు సమానంగా నల్లగొండ ప్రాంతం నుండి దైవవేముల పల్లి దేవేందర్ 'తొండం' కావ్యాన్ని రచించాడు. అలాగే కొలకలూరి ఇనాక్, ఎండ్లూరి సుధాకర్, శిఖామణి, వేముల ఎల్లయ్య, నాగప్పగారి సుందరరాజు, కలేకూరి ప్రసాద్, మద్దూరి నగేష్ బాబు వంటి

ఎందరో అమూల్యమైన రచనలు చేశారు. అయినా వారికి రావాల్సిన గుర్తింపు రాలేదు. ఇలాంటి సంక్షుభిత కాలంలో ఈ తరానికి ప్రతి నిధిగా దూసుకొచ్చిన వేగుచుక్క పసునూరి రవీందర్. ఆధునిక దళిత జీవితాన్ని కథల్లోకి జాగ్రత్తగా ఒంపాడు. గ్లోబల్ కాలంలో కూడా కులరక్తసి దెబ్బకు విలవిలలాడుతున్న జాడల్ని పట్టుకున్నాడు. అలా దళిత సాహిత్య కొనసాగింపుగా పసునూరి బరిలో నిలిచాడు. పట్టణ ప్రాంతాల్లో, కార్పొరేట్ వర్క్ స్పేస్ లో కులం పోషిస్తున్న అమానవీయ పాత్రను బట్టబయలు చేశాడు. తన పుస్తకానికి మాడరన్ గా "అవుటాఫ్ కవరేజ్ ఏరియా" అని పేరు పెట్టడం లోనే తాను సక్సెస్ అయ్యాడు. జాషువా, బోయి భీమన్నల తర్వాత నలభై ఏళ్లకు సాహిత్య అకాడెమి చేత ఈ గుర్తింపును అందుకున్న తొలి తెలంగాణ రచయిత రవీందర్.

పసునూరి కేవలం కథకుడు మాత్రమే కాదు. హైదరాబాద్ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీలో పీహెచ్డీ చేసిన పరిశోధకుడు కూడా. ఆచార్య పిల్లలమర్రి రాములు పర్యవేక్షణలో "ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలుగు సాహిత్య విమర్శ" అనే అంశంపై ఎంఫిల్, "తెలంగాణ ఉద్యమ పాట"పై పీహెచ్డీ పూర్తి చేశాడు. తెలంగాణ సాహిత్య పునర్నిర్మాణ దశలో వివిధ సాహిత్య ప్రక్రియలపై పలు విశ్వవిద్యాలయాల్లో పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి. అలా ఉస్మానియా, కాకతీయ యూనివర్సిటీల్లో తెలంగాణ పాట మీద పరిశోధనలు కొనసాగుతున్నాయి. కానీ వారందరి కంటే ముందే తెలంగాణ సాయుధ పోరా

సిహెచ్. హనుమంతరావు నుండి పట్టా అందుకుంటున్న పసునూరి రవీందర్

కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ 'యువ' పురస్కారాన్ని అందుకుంటున్న డాక్టర్ పసునూరి...

టంలో పాట పోషించిన పాత్ర నుండి మొదలు మలిదశ తెలంగాణ ఉద్యమ పాట వరకు పసునూరి విస్తృత అధ్యయనం చేశాడు. అందుకే ఆ పరిశోధనకు తెలంగాణ ఎన్నారై అసోసియేషన్, తెలంగాణ పునరుజ్జీవన గౌరవ పురస్కారాల్లో ఉత్తమ పరిశోధనగా 'సురవరం ప్రతాపరెడ్డి అవార్డు' లభించింది. ప్రస్తుతం సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ లోనే పీహెచ్డీ అనంతర పరిశోధన (పీడీఎఫ్)లో భాగంగా అస్తిత్వవాదాల సాహిత్య విమర్శ మీద రీసెర్చర్గా పనిచేస్తున్నాడు.

ఇక కవిగా రెండు దశాబ్దాలుగా పలు ఉద్యమ సందర్భాలకు, సంఘటనలకు మద్దతుగా కవిత్వ సృజన చేస్తున్నాడు. తన కవిత్వం కంటే ముందే వాస్తవిక వర్గీకరణ కోసం అశువులు బాసిన సురేందర్ మాదిగ యాదిలో తొలి దళిత స్మృతికావ్యం 'మాదిగపొద్దు' పుస్తకాన్ని ప్రచురించాడు.

ఆ తరువాత తెలంగాణ ఉద్యమంలో సింగిడి తెలంగాణ రచయితల సంఘం కన్వీనర్గా ఉన్న కాలంలో చారిత్రక కవితా సంకలనాలైన "జాగో జగావో", "దిమ్మిస", "క్విట్ తెలంగాణ"లకు సంపాదకునిగా పనిచేశాడు. రెండువందల మంది కవులతో తెలుగు యూనివర్సిటీ ఆడిటోరియంలో కవి సమ్మేళనం నిర్వహించి, కవులు, సాహిత్యకారులను ఒక్కటి చేసి ఉద్యమబాట పట్టించాడు. తెలంగాణ ఉద్యమ కాలంలో ప్రతీ పోరాట ఘట్టానికి పసునూరి కవిగా స్పందించాడు. పసునూరి రవీందర్ కవితలు ఆంధ్ర జ్యోతి, నమస్తే తెలంగాణ, సూర్య, నవ తెలంగాణ, వార్త తదితర దినపత్రికల్లో అచ్చయ్యాయి. అలాగే పసునూరి పలు కవితలు, హిందీ, ఇంగ్లీషు భాషల్లోకి అనువాదం అయ్యాయి. తెలంగాణ ఉద్యమం ఉవ్వెత్తన ఎగసిన 2009లో 'లడాాయి' అనే దీర్ఘకవితను రచించి ప్రచురించాడు. తెలంగాణ నేల పౌరు షాన్ని ఈ కావ్యం ఆత్మ గౌరవంతో ఎలుగెత్తింది.

తెలంగాణకు పత్రిక, ప్రచార సాధనాల, మీడియా కొరత ఎప్పటి నుండో ఉంది. ముఖ్యంగా ఉద్యమ కాలంలో తెలంగాణ

ఉద్యమ వాయిస్‌ను వినిపించేందుకు పసునూరి జర్నలిస్టుగా విశేష కృషిచేశాడు.

మరుగున పడిన తెలంగాణ చరిత్రను, వలసాంధ్ర ఆధిపత్యాల క్రింద నలిగిపోతున్న తెలంగాణ సంస్కృతిని, ఆత్మగౌరవం, స్వయం పాలన కోసం కొట్లాడుతున్న నాలుగుకోట్ల మంది ఆర్షిని పలికిస్తూ పసునూరి అనేక కథనాలు వెలువరించాడు. అలా తెలంగాణ భావజాల వ్యాప్తికి తనవంతుగా పాటుపడ్డాడు. ఈ కృషికి గుర్తింపుగా తెలంగాణ తొలి అవతరణ వేడుకల్లో 'ఉత్తమ ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా జర్నలిస్టు'గా సీఎం కేసీయార్ చేతుల మీదుగా సన్మానించబడ్డాడు.

జాషువా 120వ జయంతి సందర్భంగా ది యునైటెడ్ ఫోరం వారి ఆధ్వర్యంలో వర్తమాన సాహిత్యకారుల కృషికి గుర్తింపుగా ఇచ్చే 'నవయుగ కవి చక్రవర్తి గుర్రం జాషువా' అవార్డును అందుకున్నాడు.

అక్షరాలను అంటుకోవడన్న సమాజంలో దళితులు తలెత్తుకొని జీవించడం అంత సులభమేం కాదు. శక్తివంతా కూడ దీసుకొని, ఫినిక్స్ పక్షిలా మళ్ళీ మళ్ళీ సంఘర్షించాల్సిందే. అలాంటి సంఘర్షణను నిత్య కృత్యం చేసుకున్న పసునూరి రవీందర్, దళిత సాహిత్యానికే కాదు, యావత్ తెలంగాణ సాహిత్యానికీ తలెత్తుకుంటున్న కాలానికి అంది వచ్చిన అంబేద్కర్ వారసుడు. స్పష్టమైన బహుజన దృక్పథం, తనను నమ్మిన జాతికోసం అంకిత భావం పసునూరిని నడిపిస్తున్న లక్షణాలు.

యువతరానికి సాహిత్య, సామాజిక రంగాల్లో స్ఫూర్తిగా నిలబడుతున్న ఈ వరంగల్ బిడ్డని అభినందిద్దాం.

నూతన తెలంగాణ రాష్ట్ర సాహిత్య సామాజిక రంగాల్లో ప్రజాస్వామిక ఒరవడిని కొనసాగించేందుకు చేయూతనిద్దాం.

-చిర్ర రాజేష్ ఖన్నా,

మొబైల్: 8523009427

అనుబంధ టవర్ కంపెనీ

ఏర్పాటు వద్దు

బీఎస్ఎన్ఎల్ నుంచి 65 వేల టవర్లను విడగొట్టి అనుబంధ టవర్ కంపెనీని ఏర్పాటుచేసి ప్రైవేటు వ్యక్తులకు అప్పగించే ప్రతిపాదనను తక్షణమే విరమించుకోవాలని బీఎస్ఎన్ఎల్ అధికారులు, ఉద్యోగుల ఫోరం డిమాండ్ చేసింది. ప్రభుత్వం స్పందించకుంటే నిరవధిక సమ్మెకు పూనుకుంటామని హెచ్చరించింది. అనుబంధ టవర్ కంపెనీ ఏర్పాటు యోచనను నిరసిస్తూ ఫోరం ఆధ్వర్యంలో చేపట్టిన దేశవ్యాప్త సమ్మెలో భాగంగా ఆబిడ్స్ స్టేషన్ రోడ్డులోని దూర్ సంచార్ భవన్ లో బీఎస్ఎన్ఎల్ ఉద్యోగులు, అధికారులు నిరసన కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. పలు బీఎస్ఎన్ఎల్ సంఘాల నేతలు ఈ సందర్భంగా మాట్లాడారు. బీఎస్ఎన్ఎల్ కు టవర్ల నుంచి అత్యధిక ఆదాయం వస్తుందని, వీటిని విడగొడితే సంస్థ ఉనికికి ప్రశ్నార్థకమవుతుందని తెలియజేశారు. టవర్ల విలువ రూ. 20 వేల కోట్లు ఉండగా... కేంద్ర ప్రభుత్వం మాత్రం రూ. 2200 కోట్లు విలువ చూపెట్టి ప్రైవేటు వ్యక్తులకు అప్పజెప్పే కుట్ర పన్నుతోందని మండిపడ్డారు. ఈ ప్రతిపాదనను తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నట్లు వెల్లడించారు. ప్రభుత్వం ఈ యోచనను విడనాడకుంటే ఆందోళన కార్యక్రమాలను ఉద్ధృతం చేస్తామని హెచ్చరించారు.

రు. కేంద్రం నల్లకుబేరుల జాబితా బహిరగ్రతం చేయలేదన్నారు. యువతకు ఉపాధి అవకాశాలు బాగా తగ్గిపోయాయని వాపోయారు. కార్యక్రమంలో సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్ష, ప్రధాన కార్యదర్శులు శ్రీ రాములు, ఎంఎస్ రెడ్డి, నేతలు కుమార్, రమేష్, సత్యనారాయణ, శ్రీనివాస్, పుల్లయ్య, కృష్ణమాచారి పాల్గొన్నారు.

'ఉబెర్ ద్విచక్ర వాహనం ప్రవేశపెట్టాడు'

ఉబెర్ సంస్థ నగరంలో రెండు చక్రాల వాహనాల్ని అందుబాటులోకి తేవాలనే నిర్ణయాన్ని వెనక్కు తీసుకోవాలని తెలంగాణ క్యాబ్స్ అండ్ ఓనర్స్ అసోసియేషన్ డిమాండ్ చేసింది. ఇప్పటికే క్యాబ్లకు సరైన గిరాకీ లేక తాము ఆర్థిక ఇబ్బందులు పడుతున్నామని, ఆ సమస్య పరిష్కారంపై దృష్టి పెట్టకుండా ద్విచక్ర వాహనాలు తేవడం తమ ఉపాధిని మరింత దెబ్బతీయడమేనని పేర్కొంది. విలేకరుల సమావేశంలో సంఘం ప్రతినిధులు మాట్లాడారు. తమ ఇబ్బందుల విషయమై అనేక పర్యాయాలు మంత్రులు, అధికారులకు తెలిపామన్నారు. అసలే బుకింగ్ లు లేక రోజుకు 18 గంటలు పనిచేయాల్సి వస్తోందని, ఇలాంటి సమయంలో ద్విచక్ర వాహనాలను తెస్తే 80 వేల కుటుంబాలు రోడ్డున పడే పరిస్థితి ఏర్పడనుందన్నారు. ఉబెర్ వెనక్కు తగ్గకపోతే తమ కార్యచరణను ప్రకటిస్తామని హెచ్చరించారు.

కాంట్రాక్టు లెక్కరల్లను క్రమబద్ధీకరించాలి

రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ డిగ్రీ, జూనియర్ కళాశాలల్లో పని చేస్తున్న కాంట్రాక్టు లెక్కరల్ల క్రమబద్ధీకరణ ప్రక్రియను వేగవంతం చేయాలని తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ కాంట్రాక్టు లెక్కరల్ల సంఘాల ఐకాస డిమాండ్ చేసింది. ఈలోపు పదో పీఆర్సీ అనుసరించి జీఓ-3 ప్రకారం బేసిక్ పే, డీఏ చెల్లించాలని కోరింది. విలేకరుల సమావేశంలో జేపీసీ సీర్డింగ్ కమిటీ సభ్యులు జి.రమణారెడ్డి, గాదె వెంకన్న, కె.సురేశ్, వై.కుమారస్వామి, ఎండీ రహీం మాట్లాడారు.

'గ్యాస్ సరఫరా సిబ్బందికి కనీస వేతనం ఇవ్వాలి'

వంటగ్యాస్ ను ఇళ్లకు చేరవేసే సిబ్బందికి కనీస వేతన చట్టం అమలు చేయాలని 'తెలంగాణ కుకింగ్ గ్యాస్ డెలివరీ వర్కర్స్ యూనియన్' కోరింది. యూనియన్ గౌరవ అధ్యక్షుడు పల్లె రవి విలేకరులతో మాట్లాడుతూ రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పలు సంస్థల గ్యాస్ డిస్ట్రిబ్యూటర్ల వద్ద దాదాపు 20 వేల మంది కార్మికులు పని చేస్తున్నారని, వారంతా ఉద్యోగ భద్రత లేకపోవడంతో దినదిన గండంగా బతుకు వెళ్లడంపై దాడి వేస్తున్నారని, కేంద్ర కార్మిక శాఖ, రాష్ట్ర పౌర సరఫరాల శాఖ స్పందించి ఈఎస్ఐ, పీఎఫ్లతో పాటు కనీస వేతన చట్టం అమలు చేయాలని ఆయన కోరారు. స్పందించని పక్షంలో తదుపరి ఒక రోజు బంద్ చేయాలని యోచిస్తున్నామన్నారు. యూనియన్ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు ఎన్.శ్రీనివాసగౌడ్, ఉపాధ్యక్షుడు పి.బాలయ్య, కార్యదర్శులు ఎంఎస్ రాజు, చంద్రయ్యగౌడ్, గ్రేటర్ అధ్యక్షుడు వై.నర్సింగ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

విశ్రాంత సిబ్బందికి సదుపాయాలు కల్పించాలి

సింగరేణి విభాగాల్లో పని చేసిన విశ్రాంత ఉద్యోగులు, కార్మికులకు రక్షణ కరువైందని, వారికి ప్రభుత్వపరంగా రావాల్సిన సదుపాయాలు కల్పించాలని తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆల్ పెన్షనర్స్ అండ్ రిటైర్డ్ పర్సన్స్ అసోసియేషన్ డిమాండ్ చేసింది. సంస్థ తృతీయ డ్వైవార్షిక రెండో రోజు మహాసభలో ఆచార్య కోదండరాం మాట్లాడుతూ పింఛనుదారులు సమష్టిగా తమ హక్కుల కోసం పోరాటం చేయాలని సూచించారు. తెలంగాణ ఉద్యమంలో విశ్రాంత ఉద్యోగులు, కార్మికులు కీలక పాత్రను పోషించారని, వారి సమస్యలను ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో పరిష్కరించాలన్నారు. పెద్ద నోట్ల రద్దు మంచిదే అయినా ఆచరణలో సక్రమంగా అమలు కావడం లేదన్నా

డీఎస్సీ క్వాలిఫైడ్ అభ్యర్థులకు న్యాయం చేయండి

తమకు న్యాయం చేయాలని 1998 డీఎస్సీలో ఉద్యోగానికి అర్హత సాధించిన అభ్యర్థులు (క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు) తెలంగాణ భవన్ వద్ద ఎమ్మెల్సీ శ్రీనివాస్ రెడ్డికి వినతిపత్రం సమర్పించారు. అప్పటి ప్రభుత్వ నిర్వాకం వల్ల తాము నిరుద్యోగులుగానే ఉన్నామని ఆవేదన

వెలిబుచ్చారు. ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ దృష్టికి సమస్య తీసుకెళ్లి పరిష్కారానికి కృషి చేస్తానని ఎమ్మెల్యే శ్రీనివాసరెడ్డి హామీ ఇచ్చారు. కార్యక్రమంలో క్వాలిఫైడ్ టీచర్ల నేతలు బి.చంద్రశేఖర్ రెడ్డి, పి.నర్సింహారెడ్డి, కె.గోపాల్ గాడ్, ఎం.శ్రీనివాస్, త్రివిక్రమ్ రావు, శ్రీపతిరావు, కె.ప్రభాకర్ వర్మన్, అంజయ్య ఆచారీ పాల్గొన్నారు.

సామాజిక తెలంగాణ సాధించుకోవాలి

రైతుల ఆత్మహత్యలు లేని సామాజిక తెలంగాణ కోసం రాష్ట్రం సాధించుకున్నామని తెలంగాణ ఉద్యమ వేదిక అధ్యక్షుడు చెరుకు సుధాకర్ అన్నారు. రాష్ట్రంలో రాజకీయ పునరేకీకరణ జరగాలని అభిప్రాయ పడ్డారు. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ఆర్ట్స్ కళాశాల ఆవరణలో తెలంగాణ స్టూడెంట్స్ యూనియన్ (టీఎస్ యూ) ఆధ్వర్యంలో ‘సామాజిక తెలంగాణకై నిరుద్యోగ విద్యార్థి సమరభేరి’ పేరిట సభ నిర్వహించారు. టీఎస్ యూ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు సందీప్ చామర్ అధ్యక్షతన జరిగిన కార్యక్రమంలో సుధాకర్ మాట్లాడుతూ కనీసం పాఠశాలల్లో విద్యార్థినులకు మరుగుదొడ్ల సౌకర్యం కూడా లేదని ఆవేదన వ్యక్తంచేశారు. సీపీఐ రాష్ట్ర కార్యవర్గ నాయకుడు చాడా వెంకటరెడ్డి మాట్లాడుతూ రాష్ట్రంలో దాదాపు రెండు లక్షల ఉద్యోగాలు ఖాళీగా ఉంటే వేయి ఉద్యోగాలకు ప్రకటనలు విడుదల చేయడం విద్వారం గా ఉందన్నారు. బీసీ సంక్షేమ సంఘం జాతీయ అధ్యక్షుడు ఆర్. కృష్ణయ్య, ఎమ్మెల్యే రాజగోపాల్ రెడ్డి, యెన్నం శ్రీనివాస్, విమలక్క, ఏపూరి సోమ్యన, మాజీ ఎంపీ రవీందర్ నాయక్, టీఎస్ యూ నాయకులు కృష్ణ మాదిగ తదితరులు మాట్లాడుతూ సామాజిక తెలంగాణ సాధన కోసం విద్యార్థులు పోరాటం చేయాలన్నారు. తక్షణమే భారీస్థాయిలో ఉద్యోగ ప్రకటన విడుదల చేయాలని, ఉప ప్రణాళిక నిధులను సక్రమంగా ఖర్చు చేయాలని, రాజ్యాంగం ప్రకారం ఎస్టీ రిజర్వేషన్లను పదిశాతం పెంచాలని, ప్రైవేటు విశ్వవిద్యాలయాల బిల్లును ఉపసంహరించాలని డిమాండ్ చేశారు.

మాకు వేతనాలు ఇప్పించండి

నగదు రహిత విధానం నుంచి బీడీ పరిశ్రమకు వెసులుబాటు కల్పించి బ్యాంకులకు బదులు యజమాని ద్వారా కూలీ వేతనాలను

మతోన్నాధ శక్తులను

నిరోధించాలి: వరవరరావు

మతోన్నాధ శక్తులను నిరోధించాలని విప్లవ రచయితల సంఘం నాయకుడు వరవరరావు అన్నారు. బాబ్రీమజిద్ ను కూల్చివేసిన చోటనే తిరిగి నిర్మించాలని డిమాండ్ చేస్తూ ఇందిరాపార్కు వద్ద మహా ధర్నా నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నిరంకుశంగా వ్యవహరిస్తున్నాయన్నారు. సీపీఐ (ఎంఎల్) న్యూడెమోక్రసీ రాష్ట్ర నాయకుడు గోవర్ధన్ మాట్లాడుతూ భిన్నమైన సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు కలిగిన దేశంలో ఒకరి విశ్వాసాలను మరొకరు అడ్డుకోవడం సరికాదన్నారు. ధర్నాలో పీఠ డబ్బూ అధ్యక్షురాలు సంద్య, టీపీఎఫ్ అధ్యక్షుడు నలమాస కృష్ణ, సనాఉల్లాఖాన్, మాలానా తారీఖ్ ఖాద్రి, మాస్టర్ షహీద్, హఫీజ్ మతిన్, హమీద్ మహ్మద్ ఖాన్, మునీరుద్దీన్, నసీరుద్దీన్ పాల్గొన్నారు.

చెల్లించాలని కార్మికులు డిమాండ్ చేశారు. ఈ సందర్భంగా కార్మిక సంఘం నాయకులు మాట్లాడారు. ఉమ్మడి కరీంనగర్ జిల్లాలో 2 లక్షల మంది మహిళలు బీడీ కార్మికులుగా పని చేస్తూ కుటుంబాలను పోషిస్తున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం పాత నోట్ల రద్దుకు తీసుకున్న నిర్ణయంతో రెండు నెలలుగా బీడీ కార్మికులకు వేతనాల పంపిణీ నిలిచిపోయిందన్నారు. నిత్యావసర సరకులు కొనలేక, పిల్లలకు బడి ఫీజులు, అద్దె చెల్లించలేక అనేక అవస్థలు పడాల్సి వస్తోందన్నారు. బ్యాంకుల ద్వారా కాకుండా కంపెనీ కమిషన్ ఏజెంట్ల ద్వారా పంపిణీ చేసే విధంగా చర్యలు తీసుకుని బీడీ కార్మికులను ఆదుకోవాలన్నారు. జీఓ నం.727ను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉపసంహరించుకోవాలని డిమాండ్ చేశారు. సబ్ కలెక్టర్ కార్యాలయం డివిజన్ రాజేందర్ కు వినతి పత్రం అందజేశారు. కార్యక్రమంలో బీడీ కార్మిక సంఘం జిల్లా అధ్యక్షుడు ఎండీ మాలానా, నాయకులు సుతారి రాములు, ముక్రం, ఎండీ అలీ, నారె సాయన్న, భూమయ్య, గంగు బాయి, భూమేశ్వర్, దేవేందర్, సుదర్శన్ పాల్గొన్నారు. **ఓ**

చందదారులుగా చేరండి! **దక్కన్ ల్యాండ్** చందదారులను చేర్పించండి!

‘తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్’ ఆధ్వర్యంలో యం.వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో ప్రజాఉద్యమాల వేదికగా ఆరంభమైన ‘దక్కన్ ల్యాండ్’ తెలుగు సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక అనతికాలంలోనే అన్ని వర్గాల ఆదరణ పొందింది. ఈ పత్రిక మరిన్ని వర్గాలకు చేరడంలో ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ, మేధావుల అమ్మాయి సహకారాన్ని కోరుతున్నాం. చందదారులుగా చేరడంతోపాటు తమకు తెలిసినవారిని చందదారులుగా చేర్పించాల్సిందిగా అభ్యర్థిస్తున్నాం.

మా చిరునామా	చందా వివరాలు:
DECCAN LAND	వార్షిక చందా : రూ. 200
"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar	2 సం లకు : రూ. 400
Hyderabad - 500 029. Mob: 9030626288	
mail: deccanlandindia@gmail.com, www.deccanland.com	‘దక్కన్ ల్యాండ్’ పేరిట ఎంఓ, మనీయార్డర్, చెక్ లేదా నగదు రూపంలో చందామొత్తం చెల్లించవచ్చు.

ఒక చిన్న ఎలుక బయట ప్రపంచం ఎలా ఉంటుందో ఒక సారి చూసివద్దామని సరదాగా బయటికి వెళ్ళి తిరిగి తిరిగి తన తల్లి దగ్గరికి వచ్చి సంతోషంగా తను చూసిన విశేషాలు చెప్పడం ప్రారంభించింది.

‘అమ్మా! అమ్మా! ఈ ప్రపంచం ఎంత సుందరంగా ఉందో’ అంది ఆనందంగా చప్పుట్లు చరుస్తూ.

బిడ్డ ఆనందానికి తల్లి ఎలుక సంతోషిస్తూ - ‘ఇంతకీ ఏమేం చూశావ్’ అంది. ‘మరేమో, నేను రెండు జంతువుల్ని చూశాను. అందులో ఒకటి భయంకరంగా ఉంది.. రెండోదేమో చాలా చక్కగా ఉంది’ అంది.

‘ఇంతకీ అవి ఎలా ఉన్నాయో చెప్పు’ అంది తల్లి ఎలుక.

‘ఒకదానికి నల్లని కాళ్ళు, తలపై ఎర్రటి కుచ్చు, వాడి ముక్కు ఉన్నాయి. శరీరమంతా ఈకలతో నిండిఉంది. నేను దగ్గరికి వెళ్ళగానే గట్టిగా అరిచింది. నాకు భయమేసి పరుగెత్తుకొచ్చా’ అంది.

‘అది కోడిపుంజు. దాన్నిచూసి భయపడనవసరం లేదు. మరి రెండవది ఎలా ఉంది?’ అని ప్రశ్నించింది తల్లి.

‘రెండో జంతువుకి తెల్లమెడ, మెత్తని పాదాలు ఉన్నాయి. శరీరమంతా దూదిలా ఉంది.

ముక్కుపైన మీసాల్లాంటి

వెంట్రుకలున్నాయి. అది నావైపే తేరిపార చూసింది. అబ్బా అది ఎంత బాగుందో’ అని చెప్పింది.

అదివిని వెంటనే తల్లి ఎలుక కంగారు పడుతూ -

‘ఓసి వెర్రెదానా! అది పిల్లి. అదే మన శత్రువు. ఎప్పుడైనా ఆకారాన్ని బట్టి మంచిది, చెడ్డది అని నిర్ణయించుకోవద్దు తెలిసిందా. ఇంకానయం అది నిన్ను తినలేదు’ అంటూ అక్కణ్ చేర్చుకుంది అమాయకపు చిట్టి ఎలుకను.

- లియో టాల్స్టాయ్ కథ

(బాలచెలిమి డిసెంబర్ 1990)

జీనవదం

కత్తులు, బల్లెలు పోయి బాంబులు తుపాకులు పదునెక్కిన చాకుల వలె వున్నవిపుడు ఆకులు!

రాజ్యకాంక్షతోటి జరిపి క్రూర దండయాత్రలు రక్తంతో నింపారోయ్ మన చరిత్ర పాత్రలు!

క్లాసు వుస్తకాల్లో కాదు కళ్ళముందే దారుణం జరుగుతుంది చూడండోయి “ఇరాకు”లోయ మరణం!

(నేటి పరిస్థితికి అద్దం పడుతున్న ఈ కవిత బాలచెలిమి డిసెంబర్ 1990లో ప్రచురితమైంది. పత్రిక సంపాదకు వేదకుమార్ అభ్యర్థన మేరకు కవి ప్రపంచశాంతిని వస్తువుగా తీసుకొని ఈ కవిత రాశారు. కవి వాక్కు నేటికీ అక్షర సత్యం.)

యుద్ధంలో నశించేది పేదలు, సామాన్యులు పదిలంగా వుండగలరు ధనవంతులు - ధన్యులు!

మానవజాతికి పట్టిన యుద్ధజ్వరం తగ్గి చల్లారితే మంచిదోయ్ ఈ పెట్రోల్ అగ్గి!

ప్రపంచాన యెక్కడైన పసిమొగ్గలె పిల్లలు లోకశాంతి కోరుకోండి మరచిపోయి ఎల్లలు!

-దేవిప్రియ అంకుల్

నివాస భవనాల్లో.. వాణిజ్య సముదాయాలా?

గ్రేటర్ హైదరాబాద్ కార్పొరేషన్ పరిధిలో నివాస భవనాలను వాణిజ్య సముదాయాలుగా మార్చడంపై వివరణ ఇవ్వాలని గ్రేటర్ హైదరాబాద్ కార్పొరేషన్ ను హైదరాబాద్ హైకోర్టు ఆదేశించింది. నివాస భవనాలను నిబంధనలకు విరుద్ధంగా వాణిజ్య సముదాయాలుగా మార్చడాన్ని సవాలు చేస్తూ..సికింద్రాబాద్ కు చెందిన పి.సంతోష్ కుమార్ ప్రజాప్రయోజన వ్యాజ్యం దాఖలు చేశారు. ఈ పిటిషన్ పై తాత్కాలిక ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ రమేశ్ రంగనాథన్, జస్టిస్ ఎ.శంకరనారాయణలతో కూడిన ధర్మాసనం విచారణ చేపట్టింది. బాగ్ లింగంపల్లి హౌసింగ్ బోర్డు నిర్మాణాలను పలువురు వాణిజ్య అవసరాల నిమిత్తం వినియోగిస్తున్నారని పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది చెప్పారు. రహదారులు ఆక్రమిస్తున్నా.. అక్రమ నిర్మాణాలు చేపడుతున్నా అధికార యంత్రాంగం పట్టించుకోవడం లేదన్నారు. వాదనలను విన్న ధర్మాసనం గ్రేటర్ హైదరాబాద్ కార్పొరేషన్ కు తాఫీదులు జారీ చేస్తూ.. కౌంటరు దాఖలు చేయాలని ఆదేశించింది. తదుపరి విచారణను మూడు వారాలకు వాయిదా వేసింది.

షరియా కోర్టులపై నిషేధం

తమిళనాడులో మశీదు ప్రాంగణాల్లో ఉన్న షరియా కోర్టులను మద్రాస్ హైకోర్టు నిషేధించింది. మతపరమైన ప్రదేశాలు, ప్రార్థనలు చేయడానికి ఉపయోగించే ప్రదేశాలు కేవలం మతపరమైన ప్రయోజనాల కోసమేనని స్పష్టం చేసింది. ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్

సంజయ్ కిషన్ కౌల్, జస్టిస్ ఎం సుందర్ ధర్మాసనం ఈ తీర్పు నిచ్చింది. షరియా కోర్టులు కార్యకలాపాలు నిర్వహించకుండా

చర్యలు తీసుకోవాలని తమిళనాడు ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించింది. అంతేకాకుండా వీటిపై నెలలోగా యధార్థ పరిస్థితులను వివరిస్తూ నివేదికను సమర్పించాలని పేర్కొంది.

ప్రవాస భారతీయుడు అబ్దుల్ రహమాన్ దాఖలు చేసిన పిల్ పై మద్రాస్ హైకోర్టు ఈ తీర్పు నిచ్చింది. చెన్నైలోని ఓ మశీదు నుంచి షరియా కోర్టు రెగ్యులర్ కోర్టు మాదిరిగానే పని చేస్తోందని, వివాదాలకు సంబంధించిన కక్షిదారులకు సమన్లు జారీ చేస్తోందని, విడాకులు మంజూరు చేస్తోందని పిటిషనర్ హైకోర్టు దృష్టికి తీసు కెళ్ళారు. పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది ఏ సిరాజుద్దీన్ తన వాదన లు విని పిస్తూ అనేకమంది అమాయక ముస్లింల ప్రయోజనాలను కాపాడేందుకే ఈ పిల్ ను దాఖలు చేసినట్లు తెలిపారు. మక్కా మశీదు షరియా కౌన్సిల్, రాష్ట్రంలో ఉన్న ఈ తరహా ఫోరంల వల్ల ముస్లింలు మౌనంగా ఆవేదనను అనుభవిస్తున్నారని పేర్కొన్నారు. వందలాది ముస్లిం కుటుంబాలు ఈ వ్యవస్థ వల్ల ప్రభావితమవుతున్నాయని తెలిపారు. తమ కోర్టు షరియా చట్టం ప్రకారం కార్యకలాపాలు నిర్వహిస్తోందని, దాని ఆదేశాలు, తీర్పులు మత పరంగా ముస్లింలను కట్టుబడి ఉండేలా, విధేయత చూపేలా చేయ గలుగుతాయనే ముద్రను ఈ షరియా కోర్టులు ముస్లింలలో ఏర్పరుస్తున్నాయని చెప్పారు. తాను కూడా బాధితుడిగా మారిపోయానన్నారు. తన భార్యతో తిరిగి కలవడానికి తాను ప్రయత్నించానని, షరియా కోర్టు బలవంతంగా తనవే విడాకుల లేఖపై సంతకం చేయించి, విడాకులు మంజూరైనట్లు ప్రకటించిందని వివరించారు. (D)

ఆ విరాళాలపై నిషేధం విధించాలి

రాజకీయ పార్టీలకు వచ్చే గుర్తు తెలియని విరాళాలపై నిషేధం విధించాలని, అన్ని పార్టీలకూ ఆదాయ పన్ను మినహాయింపులు ఇవ్వరాదని కేంద్ర ఎన్నికల సంఘం ప్రతిపాదించింది. రూ. 2000 కు మించి ఇచ్చే రహస్య విరాళాలను అరికట్టేలా చట్టాన్ని సవరించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. ఎన్నికల్లో నల్లధనం ప్రభావం లేకుండా చూసేందుకు పలు సూచనలు చేస్తూ కేంద్ర న్యాయశాఖకు లేఖ రాసింది. గుర్తుతెలియని వ్యక్తుల నుంచి పార్టీలు విరాళాలు తీసుకోకుండా ప్రస్తుతానికేతే రాజ్యాంగం, చట్టపరంగా ఎలాంటి ఆంక్షలు లేవు. ప్రజాప్రాతినిధ్య చట్టం-1951లోని 29సీ సెక్షన్ ప్రకారం పరోక్ష, పాక్షిక నిషేధం మాత్రమే ఉంది. గుర్తు తెలియని వారు రూ. 20,000కు మించి విరాళం ఇస్తేనే ఆ వివరాలను పార్టీలు వెల్లడించాల్సి ఉంది. ఎన్నికల సంస్కరణలో భాగంగా ఈ పరిమితిని రూ. 2వేలుకే పరిమితం చేయాలని ప్రతిపాదించింది.

ప్రస్తుతం అన్ని పార్టీల నిధులకూ ఆదాయ పన్ను నుంచి

మినహాయింపు ఉండగా, దాన్ని లోక్ సభ/ అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో పోటీ చేసి సీట్లు సంపాదించే పార్టీలకే పరిమితం చేయాలని సిఫార్సు చేసింది. ఆదాయ పన్ను చట్టం-1961 సెక్షన్ 13ఏ ప్రకారం రాజకీయ పార్టీలకు ఇళ్లు, స్వచ్ఛంద విరాళాలు, మూలధన లాభాలు, ఇతర మార్గాల ద్వారా వచ్చిన ఆదాయంపై ఎటువంటి పన్ను లేదు. జీతాలు, వృత్తి వ్యాపార పరంగా వచ్చే ఆదాయంపై మాత్రం పన్ను చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. పన్నుల ఎగవేత కోసమే కొందరు పార్టీలను స్థాపిస్తున్నందువల్ల ఈ మినహాయింపులను రద్దు చేయాలని సూచించింది.

విరాళాలు ఇచ్చే వారి జాబితాలు నిర్వహించేలా పార్టీలకు సూచనలు చేయాలని కోరింది. కూపన్ల పేరుతో సేకరించే నిధుల సమాచారాన్ని బహిర్గతపరిచేలా చర్యలు తీసుకోవాలని సూచించింది. ప్రస్తుత నిబంధనల ప్రకారం, తక్కువ విలువ కూపన్లు కొనుగోలు చేసిన వారి వివరాలు వెల్లడించాల్సిన అవసరం కూడా లేదు. చూడడానికి ఇవి చిన్న మొత్తాల్లా కనిపిస్తున్నా చివరకు భారీగానే పోగవుతుంది. అందువల్ల వీటి లెక్కలు కూడా చెప్పేలా నిబంధనలు సవరించాలని కోరింది. (D)

వడిసి పట్టిన వాన నీటితో సాగు

తరచూ కరువుల బారిన పడి పంటలు నష్టపోతున్న రైతులు, తాగటానికి గుక్కెడు నీళ్ళు లేక కిలోమీటర్ల దూరం నడిచి నీళ్ళు నెత్తిన మోసుకొని వచ్చే మహిళలు ప్రతి ఎండాకాలం మనం చూస్తుంటాం. అదేసమయంలో వర్షాలు పడినప్పుడు పంటచేలు మునిగి పోయి పంట నష్టపోవటమూ చూస్తున్నాం. వాన కోసం రుతుపవనాల మీద ఆధారపడిన మన లాంటి దేశంలో వాన పడినప్పుడు నీటిని జాగ్రత్తగా సేకరించి దాచుకొని అవసరం అయినప్పుడు వాడుకునే పద్ధతులు చాలా అవసరం. ఎన్నో వందల సంవత్సరాలుగా మనదేశంలో చెరువులు, కుంటలు లాంటివి ఇందుకోసం ఏర్పాటు చేసుకొని సమర్థవంతంగా నడుపుకొంటున్న అనుభవాలు వున్నాయి. అయితే కాలక్రమేపి బోరుబావులు, ఆనకట్టలు తద్వారా కాల్వల ద్వారా నీళ్ళకు అలవాటు పడటంతో ఇవన్నీ కూడా పనికి రాకుండా పోయాయి.

ప్రస్తుత పరిస్థితులకు అనుగుణంగా వీటిని మరల పునరుద్ధరణ చేయాల్సిన అవసరం వుంది. ప్రతి 1 మీ. మీ. వర్షపాతానికి హెక్టారుకి సుమారుగా 10,000 లీటర్ల నీరు చేరుతుంది. అంటే 500 మీ.మీ. వర్షం పడే ప్రాంతాలలో కూడా హెక్టారుకి 50 లక్షల లీటర్ల (ఎకరానికి 20 లక్షల లీటర్ల) నీరు చేరుతుంది. ఇందులో భూమిలోకి ఇంకిన భాగం కాక మిగిలింది బయటికి పారి మురికిగుంటలలో కలవటమో, ఆవిరి కావటమో జరుగుతోంది. ఇందులో మూడొంతులు కాపాడుకోగలిగితే ఒక పంట చాలా సులభంగా పండించుకోవచ్చు.

భూమి గట్టి పడిపోవటంతో భూమిలోకి నీరు ఇంకటం తగ్గిపోతుంది. ఇందుకు ప్రధాన కారణాలు

1. భూమిలో సేంద్రియ పదార్థం తగ్గిపోవటం,
2. తరచూ ట్రాక్టర్ తో దున్నటం వలన అడుగున గట్టి పొర (hard పాస్) ఏర్పడటం
3. పంట కోత యంత్రాల బరువుతో నేల గట్టిపడటం,
4. రసాయనిక ఎరువుల అధిక వినియోగంతో, వాటిలోని ఫిలైర్ మెటీరియల్ తో భూమిలోని సూక్ష్మ రంధ్రాలు, దారులు మూసుకుపోవటం.

వ్యవసాయంలో రసాయనిక ఎరువుల వినియోగం, భారీ యంత్రాల వినియోగం తగ్గించుకోవటం, సేంద్రియ పదార్థాల వినియోగం పెంచుకోవటంతో నీరు ఇంకే గుణం పెంచుకోవచ్చు.

అలాగే, ఆధునిక వ్యవసాయంతో పంటల సరళిలో వచ్చిన మార్పుతో ఎక్కడ నీటి వినియోగం వుండే పంటల వైపు, పద్ధతుల వైపు రైతులు మళ్లుతున్నారు. ఉదాహరణకి ప్రస్తుత పద్ధతిలో వరి, పత్తి, చెరుకు లాంటి పంటల ఉత్పత్తికి ఎకరానికి సుమారు 60 లక్షల లీటర్ల నీరు ఖర్చు అవుతుంది. ఈ లెక్కన సంవత్సరానికి సుమారుగా 500 మీ.మీ. వర్షం పడే ప్రాంతాలలో ఎకరానికి 20 లక్షల లీటర్ల నీరు సంవత్సరానికి వర్షం ద్వారా వస్తుంది అనుకుంటే అందుకు మూడు రెట్లు ఒక పంట కాలంలో ఖర్చు చేస్తున్నాం. అంటే ఒక ఎకరం వరి పండించటానికి ఆ ఎకరం పొలంలో గత మూడు సంవత్సరాల వర్షాన్ని ఒకే పంట కాలంలో వాడుకుంటు

న్నాం, లేక పోతే ఈ మూడు ఎకరాలలో పడిన వాన నీటిని ఒక ఎకరంలో పంట పండించుకోవటానికి వాడుకుంటున్నాం. ఇలా ఇదు సంవత్సరాలు రెండు పంటల చొప్పున తీసుకుంటే ముప్పై సంవత్సరాల వర్షం వాడేసినట్టే, లేక పోతే చుట్టుపక్కల ముప్పై ఎకరాల వర్షం వాడేసినట్టే. అందుకే పంటల ప్రణాళికను, పండించే పద్ధతులను ఎప్పుడు స్థానిక వర్షపాతం, భూమి

తత్వం, వాన నీటి సంరక్షణాల ఆధారంగానే చేసుకోవాలి. దీనినే 'వాటర్ బడ్జెట్' అంటారు.

ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాలలో సగటు వర్షపాతం తీసుకుంటే కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 1,094 మీ.మీ. తెలంగాణా జిల్లాలలో 961 మీ. మీ. అలాగే రాయలసీమ ప్రాంతంలో 680 మీ. మీ. ఇందులో చాలా భాగం ప్రతి పొలంలో మనం సంరక్షించుకోవచ్చు.

ఎక్కడ పడిన వర్షం అక్కడే ఇంకటానికి వీలుగా పొలంలో బోదెలకు చిన్న అడ్డుకట్టలు వేసుకోవటం చేయాలి. భూమిలో సేంద్రియ పదార్థం పెంచుకోవటం కోసం ఎకరానికి కనీసం 4 టన్నుల జీవ పదార్థాలు వేసుకోవటం చేయాలి. ఈదురు గాలులు, వేడి గాలులలో పెరిగే నీటి ఆవిరిని తగ్గించుకోవటం కోసం పొలంలో గట్ల మీద చెట్లు నాటుకోవటం చేయాలి.

పారే నీటిని ఆపుకొని సంరక్షించుకోవటం కోసం అడ్డుకట్టలు (bunds, checkdams) కట్టుకోవటం

సగం నీరు భూమిలో ఇంకుతుంది అనుకుంటే బయటకు పారే నీటిని సంరక్షించుకోవటానికి చిన్న నీటి కుంటలను (ఫారం పాండ్) లను తవ్వకోవటం.

వాలుకు అడ్డంగా దున్నుకోవటం, గట్టు వేసుకోవటం, పక్కనే ట్రెంచ్లు చేసుకోవటం

పొలంలో పల్లం వున్న ప్రాంతంలో సుమారు అడుగు వెడల్పు, ఐదు అడుగుల పొడుగు ఒక అడుగు లోతు ట్రెంచ్లు చేసుకోవటం.

- జి.వి. రామాంజనేయులు, రవి కన్నెగంటి, సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం, తార్నాక, హైదరాబాద్

ది మంకీ కింగ్స్ ఆఫ్ ఒగ్గు కథ

ప్లానెట్ జి అద్భుత కళా ప్రదర్శన

భారతదేశం, చైనా...రెండూ కూడా అద్భుత ప్రాచీన నాగరికతలను, సంస్కృతులను, కళారూపాలను కలిగి ఉన్నాయి. ఇరు దేశాల ప్రజానీకం మరింత మెరుగైన రీతిలో వీటిపై అవగాహన పెంచుకుంటూ, స్నేహ సంబంధాలను, విశ్వసనీయతను విస్తృతం చేసుకుంటూ సామరస్యతను పెంచుకునే రీతిలో మెలిగేందుకు వీలు కల్పించేందుకు నాటకం మాధ్యమాన్ని వినియోగించుకోవడం ఆశయంగా 'మంకీ కింగ్స్ ఆఫ్ ఒగ్గు కథ' రూపుదిద్దుకుంది.

భారత్, చైనాల మధ్య రెండు వేల సంవత్సరాల క్రితం నుంచి కూడా స్నేహసంబంధాలు కొనసాగుతున్నాయి. ఈ కాలంలో వివిధ స్థాయిల్లో, మార్గాల్లో, రూపాల్లో రెండు దేశాలమధ్య సాంస్కృతిక మార్పిడులు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. రాజకీయ, దౌత్యపరమైన సంబంధాలు నెలకొన్నాయి. భూ, సముద్ర మార్గాల ద్వారా ప్రజల రాకపోకలు, ఎగుమతులు, దిగుమతులు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఆధ్యాత్మిక మార్పిడి కూడా కొనసాగుతూనే ఉంది. సాంస్కృతిక మార్పిడి చరిత్రలోనే ఇది ఒక విశిష్ట ఉదాహరణగా నిలిచింది. ఈ సాంస్కృతిక ప్రయాణాన్ని విశ్వవ్యాప్తం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా భారత్, చైనా సంబంధాల విషయంలో గణనీయ ప్రగతి చోటు చేసుకుంది. సాంస్కృతిక రంగంలో సహకారానికి ఉన్న అవకాశాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం పెరిగిపోయింది. ప్రజల మధ్య సంబంధాలను ఏర్పరచడం ద్వారా దేశాల మధ్య సంబంధాలను నెలకొల్పుకోవడంలో ఉన్న అడ్డంకులను అధిగమించే శక్తి సంస్కృతికి ఉంది. అంతేగాకుండా, రాజకీయ సంబంధాలతో నిమిత్తం లేకుండా, వాటికి సమాంతరంగా కూడా చర్చలకు ఇది వీలు కల్పిస్తుంది. ఈ రంగంలో సహకారానికి నూతన యంత్రాంగాలను రూపొందించుకోవడం, వాటిని ద్వైపాక్షిక సంబంధాల

విధాన చట్రం లోకి తీసుకురావడం ద్వారా సంస్కృతికి గల ఈ వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్య ప్రయోజనాన్ని పొందాలని ఇటీవలి కాలంలో భారతదేశం, చైనాలు నిర్ణయించుకున్నాయి. హైదరాబాద్, సియింగ్ దావోల మధ్య సిస్టర్ సిటీస్ ఒప్పందం కూడా ఉంది. అందుకే అటు మంకీ కింగ్సు, ఇటు హనుమంతుడిని ఒక్కచోటుకు తీసుకు రావడం ద్వారా మన ఉమ్మడి సాంస్కృతిక వారసత్వాలపై అవగాహన నిర్మించడం లక్ష్యంగా 'ది మంకీ కింగ్స్ ఆఫ్ ఒగ్గుకథ' నాటకం రూపుదిద్దుకుంది. భారతీయ నాటక రంగ దృక్పథంలో ఈ తరహాలో ఇదే మొదటిది.

ప్రదర్శన సారాంశం..

'జర్నీ టు ది వెస్ట్' అనే చైనా నవలలో సున్ ఉకాంగ్ మంకీ కింగ్. భారతీయ పౌరాణికమైన రామాయణంలో వానర దైవం హనుమంతుడు.

'జర్నీ టు ది వెస్ట్' అనేది బౌద్ధ సూత్రాలను వెలికితీసేందుకు జువాన్జాంగ్ చేసిన భారత పర్యటన ఆధారంగా రచించబడింది. దేవతలు, రాక్షసులతో కూడిన దీర్ఘ నవల. చైనాకు చెందిన నాలుగు గొప్ప ప్రాచీన పుస్తకాల్లో ఇది ఒకటి. ఇందులో 100 అధ్యాయాలున్నాయి. ఉ చెంజెన్ (కామన్ ఎరా 1506-1582) దీన్ని రచించారు. ప్రమాదకరమైన అవరోధాలు, మాన్స్టర్స్ నుంచి రక్షణకు గాను జువాన్జాంగ్ కు తోడుగా బుద్ధుడు సున్ ఉకాంగ్ (ది మంకీ కింగ్)ను పంపిస్తాడు.

ఇక రామాయణం, అందులో హనుమంతుడి పాత్ర గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. మనందరికీ తెలిసిందే. భారత్, చైనాలకు చెందిన ఈ రెండు గాఢల ఆధారంగా రూపుదిద్దుకున్న ఈ నాటకం హనుమంతుడు, మంకీ కింగ్ల మధ్య ఉన్న ఒకే రకమైన గుణాల గురించి, వారి జీవితాశయాల గురించి

మనకు అవగాహన కల్పించేందుకు తోడ్పడుతుంది. ఇటు రాముడు, అటు బుద్ధుడు కూడా హనుమంతుడు, మంకీ కింగ్ ల జీవితాల్లో ప్రధాన పాత్ర పోషించారు. ఈ నాటకంలో వీరిద్దరూ కలుసుకొని, ఒకరి గురించి ఒకరు తెలియజేసుకొని, అర్థం చేసుకొని, రెండు వైపులా శాంతిసాధనలో దుష్టశక్తులపై పోరాటానికి ఒక్కటవుతారు.

ఈ నాటకాన్ని అర్థం చేసుకోవాలనుకుంటే, జర్నీ టు ది వెస్ట్, రామాయణాల కచ్చితమైన కాలాలను ప్రామాణికంగా తీసుకోకూడదు. ఈ ప్రయోగం చేసేందుకు కాలరేఖలను మేము అధిగమించాం.

భారతదేశంలో మంకీ కింగ్, హనుమాన్ ఒకరికొకరు తారస పడినప్పుడు ఏం జరిగిందో చూద్దాం. హనుమంతుడు, సున్ ఉకాంగ్ ఇద్దరూ ఒకరేనని కొందరు చెబుతారు. హనుమంతుడు చిరంజీవి. రాముడి వద్ద తన విధులు నిర్వహించిన తరువాత ఆయన సుదీర్ఘ తపస్సు చేసేందుకు హిమాలయాలకు వెళ్ళి, మరింత శక్తివంతుడై, మంకీ కింగ్ గా మారుతాడు.

హనుమంతుడే చైనాలో సున్ ఉకాంగ్ అని ప్రఖ్యాత చైనా మేధావి జి జియాన్ లిలో విశ్వసిస్తారు. అంటే సున్ ఉకాంగ్ భారత దేశం లోనే తన మూలాలను కలిగి ఉన్నాడు.

మరి ఒక్క కథ ఎందుకు? దాని ప్రాధాన్యం ఏమిటి?

ఒక్క కథ అనేది తెలంగాణకు చెందిన, ఎంతో ప్రజాదరణ పొందిన ప్రాచీన నాటక కళారూపం. నాటకపరమైన అంశాలెన్నో ఇందులో ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు-నటన-నృత్యం- కథ చెప్పడం -సంగీతం -వేషధారణ-మేకప్ లాంటివి.

అందుకే ఇద్దరు వానర రాజుల కథను చెప్పేందుకు వైవిధ్య భరిత ప్రదర్శనారీతిలో చెప్పేందుకు ఒక్క కథను ఎంచుకున్నాం.

రవీంద్రభారతి మొయిన్ హాల్ లో డిసెంబర్ 25న సాయంత్రం 6.45 గంటలకు ఈ ప్రదర్శన జరిగింది.

ఇందులో హనుమంతుడిగా శివ్ రామ్ రెడ్డి, మంకీ కింగ్ గా శ్రీనివాస్, జూరా కారాగా గౌతి రాజు, చెంచిత-లంకిణిగా లావణ్య, దుష్టశక్తులుగా రాజశేఖర్ మిట్ట, సుశాంత్, శ్రీనివాస్ ఎంఎస్ వాసు, అనామక దయ్యంగా ప్రవీణ్, హోస్టాగా సఫి ఖాద్రి నటించారు.

ఒక్క కథ బృందం:

శ్రీ కొమురవెల్లి దేవస్థాన ఆస్థాన ఒక్కకథ పూజారుల బృందం - ప్రధాన కథకుడు రాజ్ కుమార్ సింగారపు, సహాయ కథకుడు బాల్యం గంగయ్య, డోలు - సింగారపు భూములు, లెంకల విక్రమ్, తాళం - సాయిల్ల సంతోష్

తెర వెనుక:

కొరియోగ్రఫీ - అమ్మ ధర్మరాజు, డాన్స్ సపోర్ట్ - గౌతమి, బృందం, డాన్సర్లు - అమ్మ డాన్స్ గ్రూప్, సాయి చందు, వెంకటేశ్, శరత్ మున్నా, ప్రణయ్, శ్రీను, సాండ్ ఆపరేషన్ - డాక్టర్ జి. కుమార స్వామి, లైవ్ మ్యూజిక్ సపోర్ట్ - దివ్యనాథన్, లైటింగ్ - కిశోర్, అనిల్ కుమార్.ఎ., మేకప్ - మల్లాది గోపాల కృష్ణ, అనిల్ కుమార్. ఎ, పబ్లిసిటీ - ప్రవీణ్ కుమార్, స్టేజ్ మేనేజర్ - బాల్ రాజ్, అసిస్టెంట్ స్టేజ్ మేనేజర్లు - ధర్మ, రాజశేఖర్, సుశాంత్, ప్రవీణ్, సాయి, ఎం.ఎ హాది, డివైజ్ : డాక్టర్ జోలై పుతుస్సెరి, నిర్మాణ సారథ్యం & దర్శకత్వ పర్యవేక్షణ: డాక్టర్ జి.కుమార స్వామి, స్క్రిప్ట్ & దర్శకత్వం: చిరంజీవి కె.

ఈ ప్రదర్శన కార్యక్రమానికి డామియన్ చువాంగ్, లియు నాన్ కింగ్, సినీ దర్శకులు బి.నర్సింగరావు, మామిడి హరికృష్ణ (సాంస్కృతిక శాఖ), కోట్ల హనుమంతరావు (థియేటర్ ఆర్ట్స్ విభాగాధిపతి, తెలుగు యూనివర్సిటీ), యం. వేదకుమార్ (చైర్మన్, టీఆర్ఎస్), విజయ్ కుమార్ యాదవ్ (చైనా-తెలంగాణ ఫ్రెండ్ షిప్ అసోసియేషన్), లోహిత్ కుమార్ (ఫిల్మ్ అండ్ టీవీ యాక్టర్), బిరగోని శ్రీనివాస్ గౌడ్ (ఆఫ్రికన్ స్టూడెంట్స్ అసోసియేషన్) అతిథులుగా హాజరయ్యారు.

ప్లానెట్ జి ఇప్పుడు తెలంగాణలో నూతన తరహా నాటక ప్రదర్శన దిశగా వెళ్తున్నదని, పర్ఫార్మింగ్ ఆర్ట్స్ లో తెలంగాణను అంతర్జాతీయ స్థాయి తీసుకెళ్తున్నదని చెప్పేందుకు ఈ గ్రూప్ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడిగా, ప్రస్తుత ముఖ్యసలహాదారుగా నేనెంతో సంతోషిస్తున్నాను.

- డాక్టర్ జి.కుమారస్వామి, మొబైల్: 9948035372
kumariasiantheatre14@gmail.com

“ఆదర్శం”

తెలంగాణ నిర్మాతల తొలి సినిమా

మూగ సినిమాల నిర్మాణం ఆగిపోయి టాకీలు వచ్చాక హైదరాబాదులో నిర్మాణమైన సినిమా “మా యింటి మహాలక్ష్మి” (1959) అని, ఈ సినిమాతోనే హైదరాబాదులో సినిమాల షూటింగ్లు మొదలైనవని, దీనితో బాటు తెలంగాణ వారు నిర్మాతలుగా 1960లో “చివరికి మిగిలేది” సినిమా తీశారని ఇప్పటిదాకా సినిమా చరిత్రకారులు చెబుతూ, రాస్తూ ప్రచారం చేస్తూ వచ్చారు. అంతా కూడా ఇవే నిజమని నమ్ముతూ వచ్చాం కూడా. అయితే హైదరాబాదు స్టేటుగా ఉన్న కాలంలోనే మద్రాసు వెళ్లి 1952లోనే తెలుగు సినిమా తీసిన తెలంగాణ నిర్మాతల గురించి చాలా తక్కువ మందికి తెలుసు. ఆ సినిమానే ‘ఆదర్శం’ (1952). ఈ చిత్రాన్ని తీసిన నిర్మాతలు తల్లగొండ జిల్లా హుజూర్ నగర్ తాలూకా కందిబండ, గణపవరం గ్రామాలకు చెందిన దేశ్ ముఖ్ లు. ఈ సినిమా సంగతులు తెలుసుకునాలంటే 1952కు మరో అయిదేళ్లు వెనక్కు వెళ్లి ముందుకు రావాలి.

1947 ఆగస్టు 15 భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత అప్పటిదాకా స్వతంత్ర రాజ్యంగా ఉన్న నిజాం స్టేట్స్ ని ఇండియాలో విలీనం చేయడానికి నిజాం అంగీకరించలేదు. దీంతో నిజాం వ్యతిరేక పోరాటం మరింత ఉధృతమైంది. ప్రజలపై అణచివేతకు, దాష్టీకాలకు పాల్పడుతున్న రజకార్ల దాడులను తప్పించుకునేందుకు ఉద్యమకారులు, ప్రజలు ఇతర ప్రాంతాలకు తరలివెళ్లారు. ఆ పరిస్థితుల్లో నల్గొండ జిల్లా హుజూర్ నగర్ ప్రాంతాల్లోని కందిబండ గ్రామ దేశ్ ముఖ్ లైన నారపరాజు కుటుంబం జగ్గయ్య పేటకి వెళ్లింది. వీరి వెంబడి గణపవరానికి చెందిన బంధువులు కూడా జగ్గయ్య పేటకు వెళ్లారు.

జగ్గయ్య పేటలో ఉన్నప్పుడే వారికి విజయవాడలో పలు నాటక ప్రదర్శనలు, సినిమాలు చూసే అవకాశం కలిగింది. సినిమారంగానికి చెందిన వారితో పరిచయాలు ఏర్పడినవి. ఆ కాలంలో ఆత్రేయ ‘ఈనాడు’ నాటకం రాశారు. ఈ ప్రదర్శన విజయవాడలో జరిగింది. ఇందులో ఆయన ఒక ప్రధాన పాత్రను పోషించారు. హిందూ ముస్లిం సమైక్యతను ప్రబోధించే ఈ నాటకంలో ఆత్రేయ

హిందువు వేషం వేశారు. 1948 జనవరిలో మహాత్మాగాంధీ హత్యానంతరం దేశ పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని రాసిన నాటకం అది. ఆ నాటకం మన నారపరాజు జానకి రామారావు, తమ్మరవేంకటేశ్వరరావు గార్లకు బాగా నచ్చింది. ఆత్రేయ వారికి అభిమాన రచయితయ్యారు. ఆ రోజుల్లోనే భవిష్యత్తులో వీలైతే ఆత్రేయను రచయితగా తీసుకుని సినిమా తీయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. 1948 సెప్టెంబర్ పోలీసు యాక్షన్ తరువాత జగ్గయ్య పేటకు వెళ్లిన మన వాళ్లంతా కోదాడ ప్రాంతాలకు తిరిగి వచ్చి మళ్లీ తమ వ్యవహారాల్లో మునిగిపోయారు.

ఆ తరువాత రెండేళ్లకు వో రోజు మద్రాసు సినిమా రంగంతో పరిచయం ఉన్న జగ్గయ్య పేటకు చెందిన గౌరవం వెంకటరామయ్య నారపరాజు గారి దగ్గరకు వచ్చి “మేమంతా వందమంది షేర్ హోల్డర్స్ గా ఏర్పడి సినిమా తీస్తున్నాం. మీరేమైనా కలుస్తారా?” అనిడిగారు. ఎందుకో గానీ “వందమందితో కలిసి ఏం సినిమా తీస్తాం. లేదు మేమే సొంతంగా తీస్తాం” అని సున్నితంగానే తిరస్కరించారు. జానకిరామారావు, ఆ తరువాత కంది

బండ, గణపవరంలో ఉన్న తన బంధువులతో కలిసి పది మంది భాగస్వాములై సినిమా తీయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఇది జరిగింది 1951 జనవరి ప్రాంతంలో.

“శుభోదయం ఫిలింస్ ప్రై.లిమిటెడ్” బ్యానర్ పై తమ సినిమా ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. మొదటి నుండి ఆత్రేయ తమ అభిమాన రచయిత గనుక ఆయననే సినిమాకు రచయితగా ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. కథ, మాటల, పాటలు ఆయనే రాశారు. దర్శకుడెవరనే ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు హెచ్.ఎం.రెడ్డి గారితే తారలను, బడ్జెట్ ను అదుపుతో ఉంచి సినిమా తీస్తాడని వెంకట్రామయ్య వెళ్లి ఆయన్ను కలిశారు. అప్పుడాయన “తాను బిజీగా ఉన్నాను. మీకు మంచి దర్శకుడిని సూచిస్తానని” హెచ్.వి.బాబును పరిచయం చేశారు. ఆయననే దర్శకుడిగా నిర్ణయం చేశారు. ఈ హెచ్.వి.బాబు పూర్తి పేరు హనుమంతప్ప విశ్వనాథ్ బాబు. ఈయన తొలి తరం

సినీ దర్శకులలో వొకరు. “ద్రౌపదీ వస్త్రాపరణం” 1936, ‘కనక తార’ (1937), “భోజకాళిదాసు” (1940), “కృష్ణప్రేమ” (1943), ‘ధర్మాగంద’ (1949) అప్పటిదాక తీసిన సినిమాలు. వీటిలో “ధర్మాగంద” కరీంనగర్ కు చెందిన ధర్మపురి పుణ్యక్షేత్రంలో ప్రచారంలో ఉన్న జానపదగాథ. ఈ విషయాలను వేరొక సందర్భంలో ముచ్చటించుకుందాం.

నటీనటుల సంగతికి వస్తే ప్రధానపాత్రధారులు అంతా అప్పుడప్పుడే సినిమా రంగంలోకి వచ్చి స్థిరపడుతున్నవారే. హీరోలు కొంగర జగ్గయ్య, రామశర్మలు కాగా, నాయికలుగా షావుకారు జానకి, సావిత్రి నటించారు. ఇతర పాత్రలను గౌరీనాథశాస్త్రి, వంగర, రామశాస్త్రి, శ్రీవత్స, టి.కృష్ణ, ఇందిరాచారి, రేవతి, సరస్వతమ్మ తదితరులు నటించారు.

చిత్ర రచయితగా పని చేసిన ఆత్రేయ ఒక ప్రధాన పాత్రలో నటించడం ఈ సినిమా ప్రత్యేకత. ఆయన తెరపై కనిపించిన తొలి చిత్రం ఇదే కాగా ఆ తరువాత “కోడెనాగు” మరో రెండు చిత్రాలలో నటించారాయన.

సాంకేతిక నిపుణులుగా సి. హెచ్.యు. ప్రసాద్ (కళాదర్శకత్వం), అన్నయ్య (ఛాయాగ్రహణం), అశ్వత్థామ (సంగీత దర్శకత్వం), ఎం.వి.రాజన్ (ఎడిటింగ్) తదితరులు పని చేశారు. సినిమా ముగింపుకు వచ్చే సరికి హెచ్.వి.బాబు తప్పుకోవడంతో మిగిలిన దృశ్యాలను ఎం.వి.రాజన్, టి.కృష్ణలు డైరెక్ట్ చేశారు. టైటిల్స్ తో దర్శక నిర్మాతలుగా శుభోదయ ఫిలింస్ అని వేశారు.

ఇక నిర్మాతలుగా పది మంది సంయుక్తంగా కలిసి శుభోదయ

వతాకంపై నిర్మించారని ముందుగానే చెప్పుకున్నాం. వారంతా వరుసగా నారపరాజు జానకి రామారావు, తమ్మర వెంకటేశ్వరరావు (వీరువురు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్లు), కోదాటి వెంకట అప్పారావు, నాపరాజు లక్ష్మీ సరసింహారావు (నాబీరామ), కె.వి. లక్ష్మీ నారాయణ రావు, కె.వి. రాజగోపాలరావు, కె.వి.వరదారావు, కె.వి. సరసింహారావు, కె.వి. సీతారామారావు, ఎస్.జె.వి.రామారావు.

ఈ చిత్రంలో బాలనటుడిగా నిర్మాతల్లో ఒకరైన జానకి రామారావు కొడుకు సుగుణాకర్ రావు నటించాడు. సినిమా ప్రారంభంలో వచ్చే “కృష్ణహారే - శ్రీకృష్ణహారే” పాటలో ఇందిరాచారి వాడిలో కూర్చున్న బాలుడు సుగుణాకరరావే. వైద్య ఆరోగ్యశాఖలో నౌకరీ చేస్తూ స్వచ్ఛంద పదవీ విరమణ చేసిన వీరిప్పుడు హైదరాబాదులో ఉంటున్నారు. అలాగే మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ లో వొకరైన

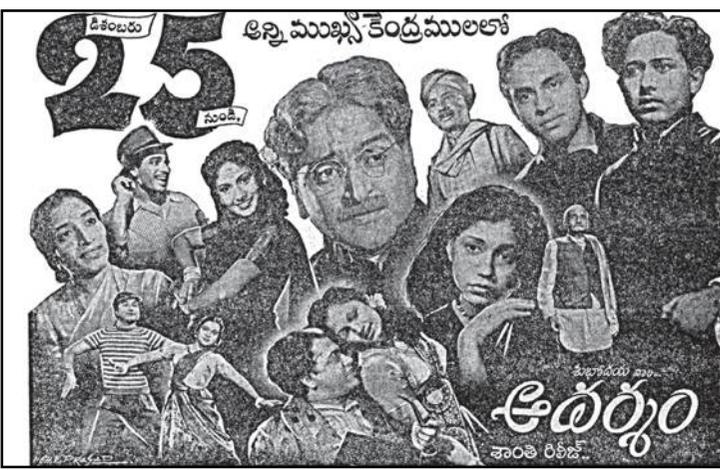
చిత్ర నిర్మాతల్లో వొకరైన తమ్మర వేంకటేశ్వరరావు మాటల్లోనే “1951 మార్చిలో మద్రాసు వెళ్లి సంవత్సరాంతానికి సినిమా పూర్తి చేద్దామని వెళితే 1952 డిసెంబర్ కి గాని పూర్తయింది. ఇందులో దర్శకునికి కథపై పూర్తిస్థాయి పట్టులేకపోవడం ఒక కారణమైతే, మధ్యలో మాకు రావలసిన డబ్బు సకాలానికి రాకపోవడం, డిస్ట్రిబ్యూటర్ కి కొన్ని ఆర్థిక సమస్యలు రావడం వీటన్నిటి వల్ల ఆలస్యంగా విడుదల కావడం, నిర్మాణ వ్యయం పెరగడంతో సినిమా నష్టాలు తెచ్చిపెట్టింది. దాంతో మేమంతా మద్రాసు వదిలి వచ్చేశాం. దాని నెగటివ్ ఎక్కడుందో కూడా తెలియదు. ఆ తర్వాత మరో సినిమా తీయలేదు”.

ఈ సినిమా ఆర్థికంగా అపజయం పొందవచ్చు. కానీ టి.కృష్ణ వంటి ఎడిటర్, డైరెక్టర్ గొప్ప పేరొందిన టెక్నిషియన్ ని, ఆ తర్వాత రాష్ట్రస్థాయి నంది, జాతీయస్థాయి అవార్డులు పొంది “ఊరుమ్మడి బతుకులు”, “నిమజ్జనం” వంటి చిత్రాలు తీసిన బి.ఎస్.నారాయణ, తొలిజాతీయ ఉత్తమ సంగీత దర్శకుడి అవార్డు అందుకున్న ఎం.వి.రాజు వంటి తెలంగాణకు చెందిన వారిని తెలుగు సినిమా రంగానికి పరిచయం చేసి చరిత్రలో మైలురాయి వంటి సినిమాగా నిలిచింది “ఆదర్శం.”

తమ్మర వేంకటేశ్వరరావు కూడా ఇక్కడే ఉన్నారు. 1974 లోనే జానకిరామారావు కాలం చేశారు.

స్థూలంగా సినిమా కథలోకి వెళితే.. భారతదేశ స్వాతంత్ర్య

సమయంలో పాకిస్తాన్ విభజన జరిగి మత కలమాలు రేగినప్పుడు ఎం.జి.బి.లో నివాసముంటున్న వొక తెలుగు కుటుంబం అల్లర్లకు బలవుతుంది. అందరూ పోగా అన్నా చెల్లెళ్లైన రూప్, కామిని మాత్రం ప్రాణాలతో మిగిలి పారిపోతారు. మార్గమధ్యంలో రూప్ తప్పిపోతాడు. కామిని

ఎన్నో తంటాలుపడి మద్రాసు చేరుకుని ఒక నాటక సమాజంలో చేరుతుంది. మద్రాసులో ఉన్న శరణార్థుల శిబిరం సహాయార్థం నాటకాలు వేస్తుంటారు. కామిని తనను తాను రక్షించుకోవడానికి మగవేషంలో తిరుగుతుంటుంది. ఈ విషయాన్ని నాటక సమాజంలో హీరోగా వేస్తున్న కుమార్ గుర్తిస్తాడు. అటు తప్పిపోయిన రూప్ చెల్లెల్లిని వెదుకుతూ మద్రాసు వస్తాడు. బతుకు తెరువుకోసం ఒక సంగీత పరికరాల దుకాణంలో పనికి చేరతాడు. అక్కడే

ఆదర్శం

తారాగాణం:

జానకి - జగ్గయ్య

సావిత్రి - రామశర్మ

రేవతి - ఆత్రేయ

ఇందిరాచార్య, గౌరినాథశాస్త్రి,

వంగర, సరస్వతమ్మ, శ్రీవత్స, టి.కృష్ణ

సాంకేతిక బృందం

కథ, మాటలు, పాటలు: ఆత్రేయ

సహాయకుడు : సంజీవి

సంగీతం: అశ్వద్ధామ

సహాయకుడు: ఎం.వెంకటరాజు (ఎం.వి.రాజు)

ఫోటోగ్రఫీ : డి.యల్.నారాయణ (అన్నయ్య)

ఎడిటింగ్: ఎం.వి.రాజన్

కళ: సి. హెచ్.ఇ. ప్రసాద్

నృత్యాలు: అనిల్ కుమార్ చోప్రా (బొంబాయి)

మేకప్: మంగయ్య

సహాయకుడు: కె.హనుమంతరావు

స్టిల్స్: నాగరాజారావు

రికార్డింగ్, మాటలు, పాటలు:

టి.ఎస్.రంగస్వామి, ఆర్.జి.పిళ్లై, టి.పి.సాన్యాల్, రామచంద్రన్,

సూర్యనారాయణ

బ్యాక్ గ్రౌండ్ : దత్

సెట్లు అలంకరణ: బి.వి.కృష్ణమూర్తి, బి.సత్యం

దుస్తులు: లక్ష్మణరావు, అబ్దుల్ రహమాన్

ప్రొడక్షన్: ఎం.వెంకటరామయ్య

సహాయకుడు: బి.వి.కృష్ణమూర్తి

స్టేబ్ల్యాక్: ఆర్.బాలసరస్వతి, పి.జి.కృష్ణవేణి, టి.జి. సరస్వతి,

ఎం.ఎ.రాజు, ఎం.వసంత, టి.కృష్ణ, ఎం.వెంకటరాజు, అశ్వ

ద్దామ

అసోసియేట్ డైరెక్టర్స్: ఎం.వి.రాజన్, టి.కృష్ణ

సహాయకుడు: బి.సత్యం (బి.ఎస్.నారాయణ)

దర్శకులు & నిర్మాతలు : శుభోదయ ఫిలిమ్స్, మద్రాసు

“ఆదర్శం” లో రేవతి, ఆత్రేయ

నాటక సమాజం అధిపతి దయానిధి కూతురు శశి ఫిడేలు కొనాలని వస్తుంది. తనకు సంగీతం నేర్పేందుకు కుదుర్చుకుంటుంది. వీరిద్దరు ప్రేమలో పడ్డారు. అటు దయానిధి అక్రమాలను కుమార్ ఎండ గట్టడంతో నాటక సమాజం నుండి అతను కామినితో సహా బయటికి వస్తాడు.

కుమార్ కొత్తనాటక సమాజం నెలకొల్పి వూరూరా నాటకాలాడి అంతటా పేరు ప్రఖ్యాతులు పొందాడు. అటు కుమార్ విడిచిన నాటక సమాజంలో రూప్ చేరి నాటకాలాడితే రాళ్లు విసురుతారు. ఇంతలో కుమార్ కామిని విడిపోవలసి వచ్చి ఏకంగా తనకు తెలీ కుండానే స్వయాన అన్న రూప్ తో పెళ్లికి వచ్చుకుంటుంది. దుఃఖంతో ఆత్మహత్యకు యత్నిస్తుంది. చివరికి కథ సుఖాంతమవుతుంది.

ఎన్నో ఆశలతో, ఆశయాలతో, ఉన్నత ఆదర్శాలతో తీసిన ‘ఆదర్శం’ చిత్రం 1952 డిసెంబర్ 25న విడుదలైంది. కానీ బాక్సాఫీసు వద్ద ప్రేక్షకాదరణ లభించలేదు.

రెఫరెన్స్: ఈ వ్యాసానికి సమాచార సేకరణలో పురుషోత్తమ చార్య, ఎన్.అర్జున్ రావు, ఎన్.సుగుణాకర్ రావు, తమ్మర వేంకటేశ్వర్ రావుల ఇంటర్వ్యూలు, పంచకర్ణ రమేష్, ఆర్.బి.రావుగార్లు అందించిన సమాచారం ఉపయోగపడినది.

- హెచ్.రమేష్ బాబు,
మొబైల్: 94409 25814

మీ అభిప్రాయాలకు, రచనలకు ఆహ్వానం

పత్రికలో వెలువడుతున్న రచనలపై మీ అభిప్రాయాలను ఆహ్వానిస్తున్నాం. పత్రిక అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలపై మీ సలహాలు, సూచనలు కోరుతున్నాం. మీ అభిప్రాయాలు, సలహాలు, సూచనలు, రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Fax: 040-27635644; Mobile: 9030626288; deccanlandindia@gmail.com కూడా మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

అలంకారాలపై వర్ణమాన కవులు

దృష్టిని సాలించాలి: డా.సినారె

వర్ణమాన కవులు తమ కవిత్వంలో ప్రయోగించే అలంకారాలపై తగిన అవగాహన పెంచుకోవాలని జ్ఞానపీఠ పురస్కార గ్రహీత డా.సి.నారాయణరెడ్డి అన్నారు. తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్లోని డా.దేవులపల్లి రామానుజరావు కళా మందిరంలో జరిగిన డా.బెజవాడ గోపాలరెడ్డి సంస్కరణ ప్రసంగం కార్యక్రమంలో సి.నా.రె అధ్యక్షోపన్యాసం చేశారు. సాహిత్య అకాడమీ అధ్యక్షులు, కేంద్ర మంత్రి, గవర్నర్ వంటి ఉన్నత పదవులను అధిరోహించిన డా. బెజవాడ గోపాలరెడ్డి పరిషత్ను నిలబెట్టినవారిలో ముఖ్యులని సి.నా.రె నివాళులర్పించారు. ప్రముఖ సాహితీ విమర్శకులు డా. ద్వా.నా. శాస్త్రి 'పంచన కవిత-అలంకారికత' అంశంపై డా. బెజవాడ గోపాలరెడ్డి సంస్కరణ ప్రసంగం చేశారు. ఆధునిక కవిత్వంలో శబ్దారాలకు రెండింటికీ ప్రాధాన్యత ఉందన్నారు. పరిషత్ ప్రధాన కార్యదర్శి డా.జుర్రు చెన్నయ్య, కోశాధికారి మంత్రి రామారావు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

'తెలంగాణ పదాలను కాపాడుకోవాలి'

తెలంగాణకే సొంతమైన పద సంపదను కాపాడుకోవాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు కేవీ రమణాచారి అన్నారు. ఎన్టీఆర్ మైదానంలో రెండోరోజు హైదరాబాద్ జాతీయ పుస్తకప్రదర్శనలో తెలంగాణ రాష్ట్ర పర్యాటక సాంస్కృతిక శాఖ కార్యదర్శి బుర్రా వెంకటేశం, కవి గూడ అంజయ్యతో కలిసి సాహితీ వేదికను ప్రారంభించారు. అనంతరం నలిమెల భాస్కర్ రచించిన 'తెలంగాణ పదకోశం' పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. అనంతరం మాట్లాడుతూ.. తెలంగాణ భాషలో అత్యున్నతమైన పదాలు అనేకం ఉన్నాయన్నారు. ఏడాది పొడవునా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 450 మండలాల్లో పుస్తక ప్రదర్శనలు నిర్వహించాలని బుర్రా వెంకటేశం నిర్వాహకులకు సూచించారు. పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వీసీ ఎస్వీ సత్యనారాయణ, బుక్ ఫెయిర్ అధ్యక్ష, ప్రధాన కార్యదర్శులు జూలూరి గౌరీశంకర్, కోయ చంద్రమోహన్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా సాంస్కృతిక శాఖ అధ్యక్షంలో కళాకారులు కథక్ నృత్యప్రదర్శనతో ఆకట్టుకున్నారు.

సదస్సు

సమస్యల పరిష్కారానికి ఉద్యమించాలి

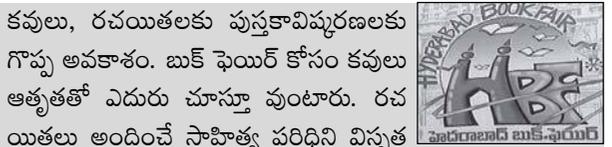
గిరిజనుల సమస్యల పరిష్కారానికై ఉద్యమించాలని అఖిల భారత గిరిజన ఉద్యోగులు ఐక్యం అవుతున్నారు. దీనిలో భాగంగా తార్నాకలోని సంఘం రాష్ట్ర కార్యాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన అఖిల భారత గిరిజన ఉద్యోగుల జాతీయ సదస్సులో పలు వురు పాల్గొని తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేశారు. ఈ సందర్భంగా సంఘం జాతీయ అధ్యక్షుడు అంజనేయులు, ముఖ్యఅతిథి జి.శంకర్లు మాట్లాడారు. ఎస్టీ ప్రమోషన్లలో రాజ్యాంగ నిబంధనల ప్రకారం రిజర్వేషన్లను అమలు చేయాలన్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రతి జిల్లాల్లో గిరిజన భవనాన్ని నిర్మించాలన్నారు. గిరిజన హాస్టళ్లను గురుకులాలాగా మార్చాలని, అన్నీ ప్రాంతాల్లో ఐటీడీఎల్ ఏర్పాటు చేయాలన్నారు. నా మినేటెడ్ పోస్టుల్లో గిరిజనులను గుర్తించడంతో పాటు ఎస్టీ కమిషన్ ను రాష్ట్రంలో ఏర్పాటు చేయాలనే అంశాలపై చర్చించారు. సమస్యల సాధన కోసం జాతీయ స్థాయిలో ఉద్యోగులు ఏకం కావాలన్నారు. ఈ సదస్సులో సంఘం జాతీయ కార్యదర్శి పి.వి రమణ, ఇరు రాష్ట్రాల అధ్యక్షులు పాల్గొన్నారు. **(డ)**

అభివృద్ధి నిరోధకులను ప్రశ్నించాలి: గద్దర్

అభివృద్ధి నిరోధకులను ప్రశ్నించేందుకు కళాకారులు సిద్ధం కావాలని ప్రజాగాయకుడు గద్దర్ పిలుపునిచ్చారు. సుందరయ్య కళానిలయంలో తెలంగాణ సాహితీ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన సాహిత్యోత్సవం ముగింపు సభకు ఆయన ముఖ్యఅతిథిగా హాజరయ్యారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ... శబ్దం నుంచి జాన పదం.. జానపదం నుంచి అభ్యుదయం ఏర్పడిందన్నారు. ప్రొఫెసర్ ఎస్వీ సత్యనారాయణ మాట్లాడుతూ సాహిత్యం ఉద్యమాలకు ముందు నిలవాలని, కానీ ప్రస్తుతం అలా జరగడం లేదన్నారు. ప్రముఖ సాహితీవేత్త డా.ద్వా.నా. శాస్త్రి మాట్లాడుతూ... ప్రపంచీకరణ భాషను, సంస్కృతి, మానవ విలువలను దిగజార్చుతోందని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. కార్యక్రమంలో ఆనందచారి, భూపతి వెంకటేశ్వర్లు, తంగిరాల చక్రవర్తి, సునంద, రమేష్, ఇందిర తదితరులు పాల్గొన్నారు.

డిజిటల్ యుగంలోనూ పుస్తకం అవసరం

పుస్తకానికి ఏ కాలంలోనైనా విలువ వుంటుంది. డిజిటల్ యుగంలో పుస్తకం అవసరం తీరిపోయింది, పుస్తకానికి విలువ లేదు అనే అభిప్రాయం తప్పు. ఇంటర్నెట్లో ఎంత సమాచారం ఉన్నా పుస్తకం స్థానాన్ని భర్తీ చేయలేదు. బుక్ ఫెయిర్స్ వలన పుస్తక భాండాగారం అంతా ఒకే చోట లభించే అవకాశం, సంవత్సరానికి ఒకసారి దొరికే అవకాశం వుంటుంది. విక్రేతలు దేశవ్యాప్తంగా వస్తారు కాబట్టి పుస్తక ప్రియులకు గొప్ప పండుగ.

కవులు, రచయితలకు పుస్తకావిష్కరణలకు గొప్ప అవకాశం. బుక్ ఫెయిర్ కోసం కవులు ఆత్మతతో ఎదురు చూస్తూ వుంటారు. రచయితలు అందించే సాహిత్య పరిధిని విస్తృత పరుస్తుంది. ఇది కొత్త ఒరవడికి తోడ్పడుతుంది. హైదరాబాద్ బుక్ ఫెయిర్ చాలా బ్రహ్మాండమైనది. గత సంవత్సరం ఒక గుణాత్మకమైన మార్పు కనిపించింది.

- శీధర్ రావు దేక్ పాండే, ఓఎస్డి, రాష్ట్ర నీటిపారుదల శాఖ

ప్రణయ - చరిత్రకు పట్టం

తెలుగునాట ఎంతోమంది సాహితీవేత్తలు తమ ఇంటి పేరు తోనే ప్రసిద్ధులు. ఆ రచయితలు సీమాంధ్ర ప్రాంతం వారైనా వారి ఇంటిపేర్లున్న ఊళ్లు తెలంగాణలో ఉన్నాయి. వాళ్లు కూడా తమకు తెలంగాణాతో అనుబంధమేదో ఉన్నదనే భావించారు. ముఖ్యంగా బ్రాహ్మణులు తాము పౌరోహిత్యం చేస్తున్న/ నివసిస్తున్న ఊరిపేర్లనే ఇంటిపేరుగా స్థిరపరచుకున్నారు. అట్లాంటి వారిలో రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి, కందుకూరు వీరేశలింగం, రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ, ముదిగొండ వీరభద్రమూర్తి, ఆదిభట్ల నారాయణ దాసు, తెలకపల్లి రవి ఇట్లా కొన్ని వందలమంది పండితులు, రచయితలున్నారు. ఇంకా చెప్పాలంటే వారందరికీ కలిపి ఉమ్మడిగా 'గోలకొండ' వ్యాపారస్తులు అని పేరు. తెలంగాణలో కూడా అనేకమంది తమ ఇంటిపేరుకి బదులుగా ఊరిపేరుతోనే ప్రఖ్యాతులయిన వారున్నారు. దేవులపల్లి రామానుజాచార్యులు, జమలాపురం కేశవరావు ఇంకా చాలామంది ఉన్నారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి రామకృష్ణారావు మహారాష్ట్ర ప్రభావంతో తన 'పుల్లమరాజు' ఇంటి పేరును పుట్టినూరుని బట్టి బూర్గులగా మార్చుకున్నడు. మహారాష్ట్రలో ఎక్కువమంది తమ పేరుపక్కన ఊరుపేరుని జోడించుకుంటారు. ఉర్దూ రచయితలు ఇలా ఊరిపేరుని తమ పేరుకు జోడించుకోవడం ఆనవాయితీ. షకీల్ బదాయునీ, సాహిర్ లూథియాస్నీ, జోష్ మలియాబాద్, మజ్రూ సుల్తాన్పురీ ఇట్లా చాలా మంది ఉన్నారు. కన్నడంలో ఇటీవల హాత్యకు గురైన మల్లేషపు మడివాళ్లపు (ఎం.ఎం) 'కల్బుర్గి' తన ఊరిపేరు తోనే ప్రసిద్ధి. అయితే తన ఊరిపేరును కావాలనే కలం పేరుగా మార్చుకున్నవాడు దోరవేటి. రంగారెడ్డి జిల్లాలోని నేటి మండల కేంద్రం ధారూరు పూర్వనామం దోరవేటి.

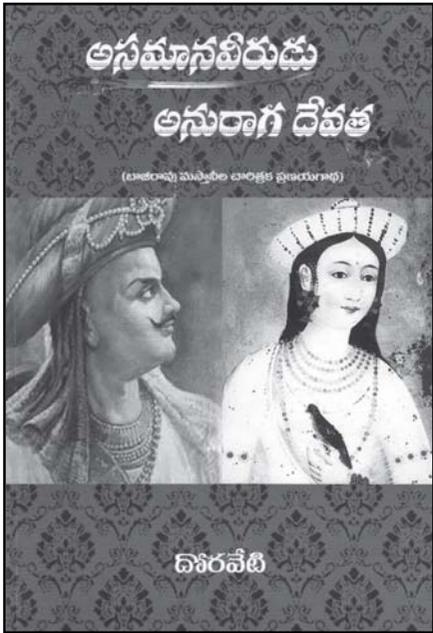
ఈ దోరవేటి రచనలతో ముఖ్యంగా కథలతో 20-25 యేండ్లకుపైగా పరిచయమున్నప్పటికీ ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం దోరవేటిని సన్నిహిత మిత్రుడిని చేసింది. సోదరుడిగా మార్చింది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటయిన తర్వాత ప్రభుత్వం పాఠ్యపుస్తకాల్లో మార్పులు తీసుకురావడానికి వేసిన కమిటీలో దోరవేటి ఉన్నాడు. నేను కూడా అందులో భాగస్వామిని కావడంతో ఇద్దరం రోజు కలుసుకోవడానికీ, ఆయన బహుముఖ ప్రజ్ఞను ప్రత్యక్షంగా చూద్దానికి

అవకాశం చిక్కింది. కథ, నవల, కవిత, పద్యం, పాట, వ్యాస ప్రక్రియలతోబాటుగా అవధానం, గాత్రం, చిత్రలేఖనంలో కూడా ప్రతిభను ప్రదర్శించాడు. అట్లాంటి దోరవేటి వెలువరిస్తున్న 'అసమాన వీరుడు-అనురాగ దేవత' చారిత్రక నవల తెలుగు నవలా సాహిత్యానికి మేలైన జోడింపు. ఒక రకంగా ఇంతకుముందు రాసిన మరోశివాజీ నవలకు ఇది కొనసాగింపు. కథ. దానికి తగ్గట్టుగా కథనం. ఆ కథనం ఆకట్టుకునే విధంగా ఉండడమే గాకుండా, కమనీయంగా కండ్ల ముందట బొమ్మల్ని సాక్షాత్కరింపజేసిన నవల ఇది. టైమ్ మెషిన్లో మూడు వందల యేండ్ల ఎనుకకు తీసుకుపోయిన నవల ఇది.

'ఉన్నది ఉన్నట్లుగా రాస్తే అది చరిత్రవుతుంది'. దానికి కల్పన జోడించి రాస్తే కావ్యం, నవల, కథ అవుతుంది. తెలుగు సాహిత్యం లో శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి నాటకం 'తిలక్ మహారాజు', విశ్వనాథ, కొదాలి ఆంజనేయులుల సంయుక్త రచన 'అవతార పరివర్తనం', దువ్వూరి రామిరెడ్డి 'కాంగ్రెస్ వాలా' స్వాతంత్ర్యోద్యమ సందర్భంలో వచ్చిన చారిత్రక నాటకాలు. రాజశేఖర శతావధాని-అమరసింహ చరిత్ర, పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు-షాజి, సి సాయి పితూరి ఖండ కావ్యాలు, మధునా పంతుల సత్యనారాయణ -ఆంధ్రపురాణం, ముదిగొండ వీరభద్ర మూర్తి-రఘుస్నీరాణి, పందేమాతరం, సి. నారాయణరెడ్డి-కర్పూర వసంతరాయలు, విశ్వనాథనాయకుడు లాంటి చారిత్రక కావ్యాలు భారతదేశ గత వైభవాన్ని, ఘనతను అక్షరీకరించాయి. నోరి నరసింహశాస్త్రి, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ,

అడివి బాపిరాజు, ఒద్దిరాజు సోదరులు, సురవరం ప్రతాపరెడ్డి తదితరుల చారిత్రక నవలలు తెలుగుసాహిత్యంలో 1861 నుంచి వెలువడ్డాయి. తెలుగు సాహిత్యంలో వెలువడ్డ తొలి నవల కంబుకంధర చరిత్ర కూడా చారిత్రక నవలే! దీన్ని రాసింది తెలంగాణకు చెందిన తడకమళ్ళ వేంకటకృష్ణారావు. ఆ తర్వాత రంగరాజు చరిత్ర, రాజ శేఖర చరిత్ర, హేమలత, హేలావతి ఇలా అనేక చారిత్రక నవలలు వెలువడ్డాయి.

తెలుత తెలుగు సాహిత్యంలోకి బెంగాలీ నవలలు తర్జుమా అయ్యాయి. తెలంగాణలో ఉర్దూ, ఇంగ్లీషు, మరాఠీ ప్రభావంతో నవలలు వెలువడ్డాయి. అవి స్థానిక చరిత్రను ప్రతిఫలంపజేసాయి.

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి అలభ్య నవల 'శుద్ధాంతకాంత', ఒద్దిరాజు సోదరుల 'రుద్రమదేవి', బిరుదురాజు రామరాజు 'సదాశివరెడ్డి' మొదలైనవన్నాయి. అడివి బాపిరాజు రాసిన నవలల్లో ఒకటి రెండు తప్ప అన్నింటికీ వస్తువు తెలంగాణే! ఆయన హైదరాబాద్ లో మీజాన్ పత్రిక సంపాదకుడిగా ఉన్న కాలంలో (1944-47) అందులో సీరియల్ గా అచ్చేశాడు. రుద్రమదేవి సినిమా ద్వారా ఇటీవల పాపులర్ అయిన గోన గన్నారెడ్డిని మొట్టమొదట నవలగా మలిచిండు. ఏరోజు కారోజు బాపిరాజుగారు కూర్చొని డిక్టేట్ చేస్తూ ఉంటే వాటిని కంపోజ్ చేసేవారట. దీంతో విషయంపై బాపిరాజు గారి కున్న పట్టు తెలుస్తుంది. అట్లాంటి ప్రజ్ఞనే దొరవేటి ఈ నవలలో ప్రదర్శించాడు.

రోమాన్స్, సాహసం, యుద్ధ వ్యూహాలు, ఎత్తుగడలు, దేశభక్తి, మతవిశ్వాసాలు, బ్రాహ్మణాధిపత్యం, రాజనీతిజ్ఞత అన్నీ కలగలిపి బాజీరావు-మస్తానీల సాహస, ప్రేమకథను దోరవేటి నవలగా మలిచిండు. 18 ఏండ్లకే మరాఠా రాజ్య ప్రధానమంత్రి పదవి చేపట్టి, చేసిన అన్ని యుద్ధాల్ని గెలిచి కేవలం 42వ యేట 1740లో మరణించిన బాజీరావు గురించిన కథ ఇది. శివాజీని ఆదర్శంగా తీసుకొని వాటిని చివరి వరకూ కొనసాగిస్తూ దేశ శ్రేయస్సు కోసం అవసరమైతే సర్వం త్యాగం చేయాలని చెప్పే కథ ఇది. మతమేదైనా ప్రేమించిన స్త్రీని ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ, ఎన్ని అడ్డంకులు, ఇబ్బందులెదురైనా పాణంగా చూసుకోవాలని చెప్పే కథ ఇది. మత విశ్వాసాలేవైనా కార్యనిర్వహణలో అవి అడ్డంకి కారాదు అని చెప్పిన కథ ఇది. సమాజంపై బ్రాహ్మణాధిపత్యం, అందులో దక్కనీ బ్రాహ్మణులపై కొంకణస్థ బ్రాహ్మణుల ఆధిపత్యాన్ని రికార్డు చేసిన నవల ఇది. దాదాపుగా 1720-1742 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో మరాఠా రాజ్యం దాని పరిసరాల్లోని నిజాం, బుందేల్ ఖండ్, మాళవ, గుజరాత్, డిల్లీ, ఆగ్రాలతో చేసిన యుద్ధాలు/ సయోధ్యలు ఇందులో చోటు ఉన్నాయి.

ఈ నవల రాసిన సందర్భం వేరు ఇప్పుడు పుస్తకంగా వస్తున్న సందర్భం వేరు. మొదట 'భారతీయ పరిరక్షణ' అనే జాతీయ మాస పత్రికలో ఈ నవల డిసెంబర్ 2013 నుంచి జూలై 2015 వరకు సీరియల్ గా అచ్చయింది. సీరియల్ గా వెలువడుతున్న కాలంలో మతసహనం/అసహనంపై దేశంలో పెద్దగా చర్చ లేదు. నిజానికి అది ఎన్నికల సంధికాలం కాబట్టి అంతా 'సంయమనం' పాటించారు. ఇప్పుడు పరిస్థితి వేరు. ధబోల్కర్, పన్నార్, కల్చుర్ గిలు ఛాందసుల చేతిలో హతమయ్యారండ్రు. ఇందులో మొదటి ఇద్దరూ నవలా క్షేత్రమయిన షాహు పాలనా ప్రాంతం వారే! ఇక తినే తిండిపై ఎన్నడూ లేని విధంగా దుమారం రేగుతోంది. ఆంక్షలు విధిస్తున్నారు. బీఫ్ ఈటల్ పై దాడులు జరుగుతున్నాయి.

సరిగ్గా ఇదే అసహనాన్ని ఈ నవల్లో బ్రాహ్మణాధిపత్యం ప్రదర్శించింది. బాజీరావు పీష్వా కులం రీత్యా బ్రాహ్మణుడైనప్పటికీ వృత్తిరీత్యా ప్రధాని కావడంతో అందుకు తగ్గట్టుగానే అలవాట్లు మారాయి. యుద్ధ సమయాల్లోనూ, విందుల్లోనూ మాంసం తినే

రోమాన్స్, సాహసం, యుద్ధ వ్యూహాలు, ఎత్తుగడలు, దేశభక్తి, మతవిశ్వాసాలు, బ్రాహ్మణాధిపత్యం, రాజనీతిజ్ఞత అన్నీ కలగలిపి బాజీరావు-మస్తానీల సాహస, ప్రేమకథను దోరవేటి నవలగా మలిచిండు. 18 ఏండ్లకే మరాఠా రాజ్య ప్రధానమంత్రి పదవి చేపట్టి, చేసిన అన్ని యుద్ధాల్ని గెలిచి కేవలం 42వ యేట 1740లో మరణించిన బాజీరావు గురించిన కథ ఇది. శివాజీని ఆదర్శంగా తీసుకొని వాటిని చివరి వరకూ కొనసాగిస్తూ దేశ శ్రేయస్సు కోసం అవసరమైతే సర్వం త్యాగం చేయాలని చెప్పే కథ ఇది. మతమేదైనా ప్రేమించిన స్త్రీని ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ, ఎన్ని అడ్డంకులు, ఇబ్బందులెదురైనా పాణంగా చూసుకోవాలని చెప్పే కథ ఇది.

వాడు. మాంసం తిన్నందున అతన్ని అతడితో పాటు కుటుంబాన్ని కులం నుంచి వెలివేయాలని ప్రయత్నిస్తారు. బుందేల్ ఖండ్ రాజు ఛత్రసాలోక్ ముస్లిం స్త్రీ వల్ల పుట్టిన మస్తానీని వివాహమాడినందుకు మత భ్రష్టుడయ్యారంటూ బాజీరావుని సామాజిక బహిష్కరణకు బ్రాహ్మణులు పూనుకుంటారు. మొత్తం మరాఠా రాజ్య ప్రధానికే మాంసం తినడం సమస్య అయ్యిందంటే ఇక సామాన్య ప్రజలపై ఈ బ్రాహ్మణాధిపత్యం ఏవిధంగా ఉండిందో అంచనా వేయొచ్చు. బయట బహిష్కరణల పర్వం కొనసాగుతుండగానే మస్తానీని అంతఃపురంలో అంతంజేసేందుకు బాజీరావు తల్లి రాధాబాయి, మొదటి భార్య కొడుకు బాలాజీరావులు కుట్రపన్నుతారు. అయితే ఈ కుట్రని బాజీరావు మొదటి భార్య కాశీబాయి పసిగట్టి విఫలం జేస్తుంది. అయినప్పటికీ నవల విషాదాంతంగా ముగుస్తుంది.

మస్తానీతో రోమాన్స్ తోపాటు శత్రువుల గుండెల్లో నిద్రబోయే అవిత్రాంత పోరాట యోధుడిగా, రణతంత్ర వీరుడిగా, ప్రధానిగా, తండ్రిగా, భర్తగా, అన్నగా, ప్రజాపక్షపాతిగా, భావుకుడిగా బాజీరావు భిన్న పార్శ్వాలను దోరవేటి సమర్థవంతంగా తీర్చి దిద్దిండు. ఇందులో ఉపయోగించిన భాష కథతోపాటుగా మనం నడిచేందుకే కాకుండా వస్తువుని ఇంటర్నలైజ్ చేస్తుంది. వాచ్యం చేయకుండానే కంఠ స్వరం కనబడుతది. వినబడుతది. భాషతోనే హాభావాలు, కరవాలాల ఝులిపింపులు వినబడతాయి. దాదాపు 300 యేండ్ల కిందటి కథను ఇయ్యాలటి భాషలో రాస్తుండడంతో ఆనాటి వాతావరణం కళ్లముందర కనిపించేలా చేయడం వర్ణనల ద్వారా కొంత మేరకే సాధ్యమైతది. అయినా దోరవేటి ఆ అడ్డంకిని అధిగమించిండు. పాత్రోచిత భాష రాయడమనేది కొంచెం కష్టమే! కాపాల దారుడు, ప్రధాని ఇద్దరూ మాట్లాడుకునే సమయంలో వెంట వెంటనే భాష మారడం. మారిన భాష పాఠకుడికి ఇబ్బంది లేకుండా సాఫీగా సాగడం కష్ట సాధ్యమైన పని. దాన్ని దోరవేటి హైవే మీద రోల్స్ రాయిస్ లో ప్రయాణంగా చేసిండు. ఈ నవల చదివిన తర్వాత నాకు ఎదురైన అనుభవమది. ఎందుకంటే దోరవేటి ఫోన్ చేసి అన్న నువ్వు నా నవలకు ముందుమాట రాయాలని అడుగంగనే. ఇప్పటికీ పుస్తకవిపర్యరణల తేదీలు నిర్ణయించుకొని నా ముందుమాట కోసం

అగిన ప్రచురణలు నాలుగైదున్నాయి. మళ్ళీ ఇది ఒప్పుకోవడమంటే ఇబ్బంది అయితదేమో అని కొంచెం ఆలోచించిన. అయితే అంతకు కొద్దిరోజుల ముందే మరోశివాజీ నవల సదివిన కాబట్టి సరే అన్న. సరే అంటూనే టైమియాలై అని కూడా చెప్పిన. టైమియాలై అంటే నా ఉద్దేశం ఓ నెల రోజుల సమయం తీసుకుందామనుకున్న. కాని వారం రోజుల్లోనే అన్న రాసుడయిందా అని అడిగింది. ఆవి ప్పరణ డేట్ కూడా చెప్పింది. ఇగ తప్పదని నవల చదవడం ఆ రంభిస్తే ఎక్కడ అగకుండా పూర్తి చేసిన. ఈ మధ్య కాలంలో ఒకే సిటింగ్ లో కంప్లీట్ గ చదివిన పుస్తకమది.

దేశ సమగ్రత నిలవాలన్నా, మనమంతా ఒక్కటే అనే భావన పెంపొందాలన్నా, సౌభ్రాతృత్వం వెల్లివిరియాలన్నా ఒక భాషలోని సాహిత్యం ఇంకో భాషలోని వారికి అందుబాటులోకి రావాలి. అలాగే ఒక ప్రాంతంలోని చరిత్ర, చారిత్రక వ్యక్తులు, వారి ఘనత, ప్రాధాన్యత ప్రజలందరికీ తెలియాలి. లేదంటే ఎక్కడెమి జరిగినా కన్నర్న్ లేకుండా పోతుంది. మనవాళ్ళే అనే భావన సన్నగిలుతుంది. ఇది జాతి మనుగడకే ముప్పుతెస్తుంది. ఈ ముప్పుని అధిగమించడంలో జాతీయ స్థాయిలో సాహిత్య అకాడెమీ, జాతీయ బుక్ ట్రస్ట్ కొంతమేరకు ఈ పనిని చేస్తున్నాయి. అయితే అవి ఆశించిన స్థాయిలో లేవు. అయితే సంస్థలు, ప్రభుత్వాలు చేయాల్సిన పనిని తన భుజస్కంధాలపై వేసుకొని చారిత్రక, సాంస్కృతిక ఆదాన్- ప్రదాన్ లో భాగంగా వెలువడుతున్న ఈ 'అసమానవీరుడు- అనురాగ దేవత'కు స్వాగతం.

ఈ నవలకు తెలంగాణకు కూడా సంబంధముంది. నిజాము, నాజర్ జంగ్ తో బాజీరావు యుద్ధ సన్నివేశాలే కాదు. నవల నాయిక మస్తానీ మూలాలు తెలంగాణలో ఉన్నాయి. అయితే చరిత్రకారుల్లో ఈ విషయంలో భిన్నాభిప్రాయాలుండడంతో బహుశా దొరవేటి ఆ విషయాన్ని దాటవేసి ఉండొచ్చు. మస్తానీ తల్లి రుహానీ బాయి పర్షియన్. ఈమె నిజాం ఖాందాన్ లోని మహిళ. ఈ విషయాన్ని జి.ఎస్. ఛాబ్రా తన 'అద్వాన్ స్ డీ ఇన్ ద హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా 1707-1803, భాగం -1' పేర్కొన్నాడు. ఇక్కడ మస్తానీ గురించి కొంచెం చెప్పుకోవాలి. రజియా సుల్తానాలాగా మస్తానీ కూడా యుద్ధరంగంలో ఆరితేరిన యోధ. కత్తిసాములోనూ, గుర్రపు స్వారీలోనూ, బల్లెం వినరడంలోనూ ఆమెకు తిరుగులేదు. ఈ విషయాన్ని నవలలో బాజీరావు తమ్ముడు చిమ్మాజీతో ఆమె తలపడ్డప్పుడు దొరవేటి చెప్పింది. ఇంతటి అసమాన పోరాట పటిమతో పాటు నృత్యం, సంగీతంలోనూ ఆమెకు ఎదురులేదు. నిజానికి బాజీరావు ఫిదా అయింది ఆమె గాత్రానికే! ఆమె నృత్యానికి ఒక ప్రత్యేకత ఉందని మస్తానీ జీవిత చరిత్రను మరాలిలో రాసిన ఇనాందార్ పేర్కొన్నాడు. అందెల రవళితోనే రాగాలు పలికించేదని ఆయన చెప్పింది. అలాగే 'మస్తానీ' జీవిత చరిత్రను మరాలిలో డి.జి.గాడ్సే 1989లో రాసింది. మస్తానీకి బాజీరావు పీష్వా వల్ల కలిగిన ఏకైక సంతానం శంషేర్. ఈతడు ఇప్పటి గోవా-మహారాష్ట్ర

దేశ సమగ్రత నిలవాలన్నా, మనమంతా ఒక్కటే అనే భావన పెంపొందాలన్నా, సౌభ్రాతృత్వం వెల్లివిరియాలన్నా ఒక భాషలోని సాహిత్యం ఇంకో భాషలోని వారికి అందుబాటులోకి రావాలి. అలాగే ఒక ప్రాంతంలోని చరిత్ర, చారిత్రక వ్యక్తులు, వారి ఘనత, ప్రాధాన్యత ప్రజలందరికీ తెలియాలి. లేదంటే ఎక్కడెమి జరిగినా కన్నర్న్ లేకుండా పోతుంది. మనవాళ్ళే అనే భావన సన్నగిలుతుంది. ఇది జాతి మనుగడకే ముప్పుతెస్తుంది. ఈ ముప్పుని అధిగమించడంలో జాతీయ స్థాయిలో సాహిత్య అకాడెమీ, జాతీయ బుక్ ట్రస్ట్ కొంతమేరకు ఈ పనిని చేస్తున్నాయి. అయితే అవి ఆశించిన స్థాయిలో లేవు.

సరిహద్దులోని బందా జాగీర్లారూగా ఉండి పానిపట్టు యుద్ధంలో మరాల తరపున పాల్గొన్నాడు.

ఈ మధ్యకాలంలో టీవీల్లో రాణాప్రతాప్, రజియా సుల్తానా, జోధా అక్బర్, రూస్సీ లక్ష్మీబాయి, టిప్పుసుల్తాన్, రాణి పద్మిణి, శివాజీ, రాణి చెన్నమ్మ ఇట్లా అనేక చారిత్రక సీరియళ్లు ప్రసారమై నయి. ఒకప్పటి రామాయణ, మహాభారత టైండ్ తర్వాత ఇప్పుడు చారిత్రక సీరియళ్లదే కాలమని చెప్పొచ్చు. వీటికి ప్రేక్షాకదరణ కూడా ఎక్కువగానే ఉన్నది. రాత్రి పదిగంటలకొచ్చే మహారాణా ప్రతాప్ సీరియల్ ని స్కూలు పిల్లలు కూడా చూసి చర్చించుకుంటున్నారంటే దాని పాపులారిటీని అర్థంచేసుకోవచ్చు.

ఇక సినిమాలకొస్తే బాహుబలి, రుద్రమదేవి తెలుగువారు తీసిన సినిమాలు. ఇవి దేశవ్యాప్తంగా తెలంగాణవారి ప్రతిభతో పాటు చరిత్రను (కొంత కల్పితమున్నా) రికార్డు చేశాయి. అలాగే హిందీలో రజియా సుల్తానా అంతకు ముందు నుంచి రాణియే బాజీరావు మస్తానీ వరకు అనేక చారిత్రక సినిమాలు తెరకెక్కాయి. సంజయ్ లీలాభన్సాలీ గత రెండేండ్లుగా సస్పెన్స్ లో పెట్టి నిర్మించిన 'బాజీరావు మస్తానీ' త్వరలో విడుదల కానున్నది. గతంలో ధీరు బాయి దేశాయి 1955లోనే 'మస్తానీ' పేరుతో ఈ కథను తెరకెక్కించింది. చరిత్రను దృశ్యమానం చేసినట్లయితే నిరక్షరాస్యులకు కూడా అది అర్థమవుతుంది. నిరక్షరాస్యులు అధికంగా ఉన్న మన దేశంలో అందుకే సినిమాలు అంత పాపులారిటీని సంతరించుకున్నాయి.

చరిత్ర విలువ తెలువని వాండ్లు హైటెక్కు యుగంలో 'చరిత్ర చదువులు' అవసరం లేదని అహంభావాన్ని ప్రదర్శించిండ్లు. పండితులు శివాజీ మొదలు టిప్పుసుల్తాన్లను కాంట్రవర్షియల్ చేస్తున్నారు. ఇట్లాంటి సందర్భంలో విషాదాంతమే అయినప్పటికీ ఒక అద్భుతమైన రొమాంటిక్ హిస్టారిక్ నవలను వెలువరిస్తున్న దొరవేటిని అభినందిస్తూ, అభిమానంతో ముందుమాట రాయమని అడిగినందుకు ధన్యవాదాలు.

- సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్,
మొబైల్: 98492 20321
మెయిల్: sangishettysrinivas@gmail.com

గిరిని కాపాడుకుందాం...

కొండను తీర్చిదిద్దుకుందాం!

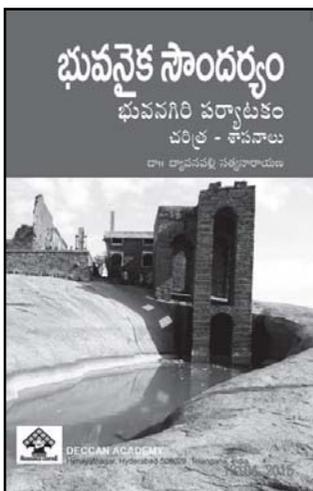
పొద్దున లేచిన దగ్గర్నుంచీ కొందరు ఒక కొండను చూస్తూనే ఉంటారు. మరి కొందరు ఆ మార్గంలో పోయేటప్పుడు ఆ కొండను చూస్తుంటారు. ఆ కొండ మాత్రం వారి మనస్సులను తొలిచేస్తుంటుంది. ఆ కొండ అక్కడ ఎందుకుంది? ఆ ఒక్కటే అలా ఎందుకు ఉంది? ఆ కొండను ఎక్కడి నుండి ఎక్కడా? కొండను వెతుక్కుంటూ మనమే అక్కడికొచ్చి ఉన్నమా? ఆ కొండ మీద ఏమన్నా ఉన్నదా? కొండ చుట్టూపక్కల ఏమున్నాయి? కొండ ఉంటే లాభమేంటి? ఇలాంటి ప్రశ్నలు మాత్రం వారి మనస్సును వేధిస్తూనే ఉంటాయి. ఆ కొండనే భువనగిరి కొండ. ఆ ప్రశ్నలకు సమాధానంగా రూపుదిద్దుకున్నదే ఈ పుస్తకం. హైవే పై ఉన్న ఒక గొప్ప ల్యాండ్ మార్క్ ను చిన్న అక్షరాల్లో చూపించే ప్రయత్నం ఇది. బైపాస్ మార్గంలో వెళ్తుంటే ఈ కొండ ఒక ఏనుగు ఆ కారంలో కనిపిస్తుంది. అలాంటి ఓ పెద్ద ఏనుగును ఓ చిన్ని అద్దంలో చూస్తే, వెంటనే వెళ్ళి దాన్ని నిజంగా చూడాలనిపిస్తుంది. ఈ ప్రయత్నం కూడా అలాంటిదే. ఇది చదివిన వెంటనే భువనగిరికి వెళ్ళాలని తప్పకుండా అనిపిస్తుంది.

మొదటినుంచి కూడా తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ (టిఆర్సి) తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటుతో పాటుగా చరిత్ర, వారసత్వం పర్యావరణం లాంటి అంశాలకు ప్రాధాన్యం ఇస్తున్న సంగతి తెలిసిందే. అందులో భాగంగానే ఇప్పటి వరకూ ఈ అంశాలపై వచ్చిన పుస్తకాలకు జోడింపు ద్యావనపల్లి కలం నుంచి వెలువడిన ఈ తాజా పుస్తకం. ద్యావనపల్లి రచనలను గతంలో కూడా టీఆర్సీ ప్రచురించిన సంగతి తెలిసిందే. భువనగిరిపై గతంలో కూడా కొన్ని పుస్తకాలు వచ్చినా వాటికంటే భిన్నమైంది ఈ పుస్తకం. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిర్భావ అనంతర తాజా విశేషాలు ఇందులో చోటు చేసుకున్నాయి. చరిత్ర, వారసత్వంపై అందరికీ ఆసక్తి పెంచాలనే ఉద్దేశంతో ఈ పుస్తకం తక్కువ ధరలో అందించేందుకు వీలుగా ఎకానమీ ఎడిషన్ గా తీసుకువస్తున్నాం.

కోటగోడలు, ప్రాంగణాల గురించి ఈ పుస్తకంలో ద్యావనపల్లి చక్కగా వివరించారు. పుస్తకం చదువుతుంటే మనస్సు మాత్రం భువనగిరికి వెళ్ళి కోటను సందర్శిస్తున్నట్లుగా ఉంది. కళ్ళకు కట్టి నట్లుగా అని అంటుంటాం. భువనగిరి గురించి స్థానికులకు కూడా

తెలియని ఎన్నో విశేషాలు వెల్లడించారు. ఆ కొండను, కోటను, ఊరిని చూసిన వారు ఈ పుస్తకం చదివితే తాము సందర్శించింది కొంత మాత్రమేనని, చూడాల్సింది కొండంత ఉందని అనుకోవడం ఖాయం. అలా చూస్తుంటే మనకు తెలిసే చరిత్ర మనల్ని ఆశ్చర్య చకితుల్ని చేస్తుంటుంది.

ఒకనాడు ఆదిమ మానవుడు తన చరిత్రను బొమ్మల రూపంలో చెక్కి భావితరాలకు అందించాడు. ఆ బొమ్మలను అర్థం చేసుకొని నాటి చరిత్రను తెలుసుకునేందుకు నేటి మానవుడు ప్రయత్నిస్తున్నాడు. చరిత్ర తెలియని జాతి తన విశిష్టతను, బలాన్ని కోల్పోతుంది. అలాంటి ముప్పు రాకుండా ఉండాలంటే ఒక జాతి తన గతం గురించి తెలుసుకోవాలి. వర్తమానంలో జీవించాలి. భవిష్యత్తు గురించి బాధ్యతాయుతంగా ఆలోచించాలి. వర్తమానం అనేది వర్తమానానికే పరిమితం కాదు. గతం నుంచి పుట్టుకొచ్చిన వర్తమానం భవిష్యత్తుకూ పునాదిని వేస్తుంది. వర్తమానంలో జీవించడం అంటే గతాన్ని తవ్వుకోవడం, భవిష్యత్తును నిర్మించుకోవడం. త్రికాలాల మధ్య వంతెన చరిత్ర. ఆ వంతెన మీదుగా భువనగిరిని చేరుకుంటే...

దక్కన్ పీఠభూమిలో ఉన్న ప్రముఖ ఏకశిలా పర్వతాల్లో ఒకటి భువనగిరి కొండ. అంతేకాదు, యునెస్కో ప్రపంచ వారసత్వ హోదా పొందిన ఆస్ట్రేలియాలోని ఉలూరు స్నానబండ (Batholith) కంటే భువనగిరి పెద్దదని ద్యావనపల్లి వాటి కొలతలతో సహా పేర్కొనడం మన ప్రాంతంపై మన గౌరవాన్ని పెంచింది. చరిత్ర పూర్వ యుగంలో భువనగిరి కొండ ఏర్పడిన తీరును ఈ పుస్తకంలో వివరించారు. రాక్షసగుళ్ళ యుగాన్నీ ప్రస్తావించారు. ఆ కాలానికి చెందిన ప్రజలు పూజించిన స్థలాన్ని ద్యావనపల్లి గుర్తించడం విశేషం. చరిత్రకారుల కంటికి సోకని, వారు పూర్తి స్థాయిలో విశ్లేషించలేకపోయిన మరెన్నో ఆధారాలను కూడా ప్రస్తావించారు. అలా ఇంత వరకు భావించినట్లు భువనగిరి కోటను మొదట చాళుక్యులు కట్టించారని కాక విష్ణుకుండులే కట్టించారనడానికి నిదర్శనంగా వారి రాజచిహ్నాలు, నాణేల వంటి ప్రామాణిక వస్తుగత ఆధారాలను చూపించారు. దాంతో ఈ కోట చరిత్ర మరో ఆరు వందల ఏండ్లు వెనక్కు వెళ్ళింది. ద్యావనపల్లి ఇంతకు

ముందు పుస్తకంలో ప్రకటించినట్లు భువనగిరిలో భువనేశ్వరాలయ శిథిలాలు, ఖైరవ శిల్పం బయటపడటం ఆయన దార్శనిక పరిశోధనకు నిదర్శనం. వాటిపై అధ్యయనాలు జరగవలసి ఉంది.

ఒక క్రమపద్ధతిలో రచయిత పాఠకులను ముందుకు తీసుకెళ్తారు. చారిత్రక యుగంలో ఇక్కడి కోట, ఆలయాల నిర్మాణం, అందులో వివిధ రాజవంశాల పాత్రను వివరించారు. క్రీ.శ.1100 మొదలుకొని జరిగిన చరిత్రను విపులంగా తెలిపారు. పలు రాజవంశాల పాలనను చవిచూసిన భువనగిరి ముస్లిం రాజుల ఎలుబడినీ చూసింది. తెలంగాణ సాయుధ పోరాటానికి నాయకత్వం వహించిన రావి నారాయణరెడ్డి, ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డి, భూదాన ఉద్యమానికి తొలి ఊపిరినిచ్చిన ప్రముఖులనెందరినో ఈ ప్రాంతం అందించింది. ఆ విశేషాలన్నీ ఈ రచనలో ఉన్నాయి.

రకరకాల శిల్పాలు, శాసనాలు, ఫిరంగులు లాంటి వాటి గురించి మరియు స్నానపుట్టాలు, ఏనుగుల బావి, రాజభవనం, ఫౌంటెయిన్ తదితరాలను వివరించారు. నిర్మాణ వైచిత్ర్యం, అలంకరణలను, భువనగిరి పరిసర కట్టడాల గురించి వివరించారు. రెండు మట్టి కోటలు శిథిలమైపోయిన తీరును తెలిపారు. భువనగిరిని పర్యాటక కేంద్రంగా ఎలా తీర్చిదిద్దవచ్చో పేర్కొన్నారు. పలు అభివృద్ధి ప్రణాళికలను కూడా ప్రస్తావించారు. భువనగిరి కోట నిర్మాణంపై జనబాహుళ్యంలో ప్రచారంలో ఉన్న కథలను కూడా వివరించారు. సర్వాయి పాపన్నతో ఈ కోటకు గల అనుబంధాన్ని పేర్కొన్నారు. ఇక చివర్లో వివిధ శాసనాల గురించి వివరించారు. భువనగిరిలో జరిగిన పదకొండవ ఆంధ్ర మహాసభ ప్రత్యేకతను వివరించారు.

చరిత్రను వివరించేందుకు, అక్కడి కట్టడాల ప్రాశస్త్యాన్ని తెలిపేందుకు మాత్రమే రచయిత పరిమితం కాలేదు. సప్త గుండాలు లాంటి వాటిని ఏ విధంగా అభివృద్ధి చేసుకోవచ్చో సూచించారు.

భువనగిరి ప్రాంతం ఇప్పుడు హెచ్ఎండిఏ పరిధిలోకి చేరింది. జాతీయ రహదారిపై ఉన్న ఈ ప్రాంతాన్ని సాహస క్రీడలకు నిలయంగా చేయాలని, ఆధ్యాత్మిక క్షేత్రంగా తీర్చిదిద్దాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావించడంతో మునుముందు ఈ ప్రాంతం మరింత అభివృద్ధి చెందే అవకాశం కనిపిస్తోంది. మరో యాభై, అరవై ఏ

ళ్ళు కాలాన్ని, నాటి అవసరాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని మాస్టర్ ప్లాన్ రూపొందించుకొని దాన్ని సక్రమంగా అమలు చేస్తూ పరిసర ప్రాంతాలను సైతం ఈ అభివృద్ధిప్రణాళికలో భాగం చేయాలి. చుట్టుపక్కల విశేషాలతో దీన్నొక పర్యాటక సర్క్యూట్ గా కూడా తీర్చిదిద్దాలి. బస్సు, రైలు...ఇలా వివిధ ప్రయాణ వసతులను మెరుగుపర్చాలి. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా విద్యార్థులకు భువనగిరిని ఓ సందర్శనీయ స్థలంగా ప్రకటించాలి. అందుకు అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేయడంలో ప్రభుత్వం చొరవ చూపాలి.

సాధారణంగా చారిత్రక, వారసత్వ ప్రాధాన్య కట్టడాలకు ఆకతాయిల నుంచి ముప్పు పొంచి ఉంటుంది. దాన్ని నివారించాలి. స్థానికుల్లో కోట, కొండ, చారిత్రక ఆధారాలు, కట్టడాల పరిరక్షణపై అవగాహన పెంచాలి. పాఠశాల విద్యార్థులు, ఆసక్తి గల స్థానికులతో నిరంతర నిఘా / సమాచార / తోడ్పాటు బృందాలను ఏర్పాటు చేసుకోవాలి.

స్కార్ట్ సిటీల తరహాలో హెరిటేజ్ పట్టణాలుగా కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కొన్ని పట్టణాలకు ప్రత్యేక గుర్తింపును ఇవ్వాలి అవసరం ఉంది. అలాంటి గుర్తింపును గనుక భువనగిరి పొందితే ఇక్కడి వారసత్వ కట్టడాలకు మరింత రక్షణ కూడా లభిస్తుంది. అంతేగాకుండా ప్రపంచ వారసత్వ కట్టడాల జాబితాలో లేదా ఆస్థాయి ఇతర వారసత్వ జాబితాల్లో కూడా చోటు చేసుకునే స్థాయి భువనగిరి కొండకు ఉంది. ఆ దిశలో కూడా ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకునేందుకు ఈ పుస్తకం ప్రేరణను అందిస్తుందని ఆశిస్తున్నాం. టీఆర్ఎస్ ప్రచురించిన పుస్తకాలను అమితంగా ఆదరించినట్లుగానే, ఈ పుస్తకాన్ని కూడా పాఠకులు ఆదరిస్తారని కోరుకుంటున్నాం.

-యం. వేదకుమార్

ఇంటాక్ పాలకమండలి సభ్యులు

పుస్తకం: భువనైక సౌందర్యం

రచన: డా॥ ద్యావనపల్లి సత్యనారాయణ

వెల: రూ.40/-

ప్రతులకు: తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్,

చంద్రం 490, స్ట్రీట్ నెం.11, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్.

ఫోన్: 9030626288, ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

పత్రికలు - పరిచయం: గమనిక: ఈ శీర్షికలను ప్రచురించేందుకు ఆయా పత్రికలు, ప్రత్యేక సంచికల వివరాలను మాకు తెలియ జేయగలరు.

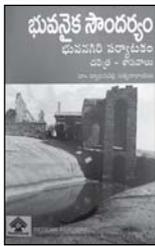
<p>వీక్షణం (మాసపత్రిక) సంపాదకులు: ఎన్.వేణుగోపాల్</p> <p>ఫోన్: 040-66843495</p>	<p>ఉపాధ్యాయ దర్శిని (మాసపత్రిక) ప్రధాన సంపాదకులు:కె.వేణుగోపాల్</p> <p>ఫోన్: 9866514577</p>	<p>భూమిక (మాసపత్రిక) సంపాదకులు: కె.సత్యవతి</p> <p>ఫోన్: 040-27660173</p>	<p>నడుస్తున్న తెలంగాణ (మాసపత్రిక) సంపాదకులు: స్నేహలత ఎం.</p> <p>ఫోన్: 9290745490</p>
--	--	--	--

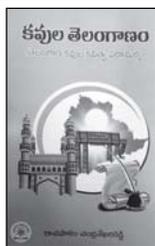
తెలంగాణం (వ్యాసాలు)
 సంకలనం: వట్టికోట ఆళ్వారుస్వామి
 వెల: రూ.100/-
 ప్రతులకు: వంశీ కల్చరల్ అండ్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్,
 ఫోన్: 9849023852

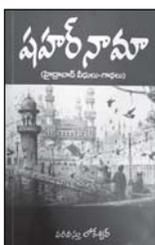
తెలుగు సినిమా స్క్రీన్ ప్లే
 రచన: డా. పుట్ట యాదేష్
 వెల: రూ.300/-
 ప్రతులకు: ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

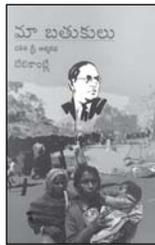
భువనైక సౌందర్యం
 రచన: డా॥ దాత్రయ నపల్లి సత్యనారాయణ
 వెల: రూ.40/-
 ప్రతులకు: తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్, చంద్రం 490,
 స్ట్రీట్ నెం.11, హిమయాత్ నగర్, హైదరాబాద్
 మొబైల్: 9030626288, నవోదయ,
 నవ తెలంగాణ, నవచేతన, ప్రముఖ బుక్ షాపులలో

కవుల తెలంగాణం
 రచన: రాచవాలెం చంద్రశేఖరరెడ్డి
 ప్రచురణ: నవచేతన పబ్లిషింగ్ హౌస్
 వెల: రూ.140/-
 ప్రతులకు: ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

షహర్ నామా
 (హైదరాబాద్ వీధులు - గాథలు)
 రచన: పరవస్తు లోకేశ్వర్
 వెల: రూ.110/-
 ప్రతులకు: పి.లోకేశ్వర్.ఇ.నెం.12-2-709/5/
 1/సి, నవోదయ కాలనీ, మెహిదీపట్నం,
 హైదరాబాద్, ఫోన్: 9160680847
 ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

మా బతుకులు (దళిత స్త్రీ ఆత్మకథ)
 బేబీ కాంబ్లే
 మరాలీ నుంచి ఇంగ్లీష్ : మాయపండిట్
 తెలుగు అనువాదం: బి. అనూరాధ
 వెల: రూ.130/-, ప్రచురణ: మలుపు,
 ప్రతులకు: 2-1-1/5, నల్లకుంట,
 హైదరాబాద్ - 500 044,

మా బడి
 (తెలుగులో మొదటిసారిగా విద్యాల్లి స్తుతులు)
 రచన: తెన్నేటి కోదండరామయ్య
 సంపాదకుడు: మోదుగుల రవికృష్ణ,
 వెల: రూ.220/- ప్రచురణ: మిత్రమండలి
 ప్రతులకు: నవోదయ బుక్ హౌస్,
 ఫోన్: 040-24652387

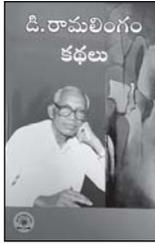
మరో ఉదయం కోసం
 వెల: రూ.100/-
 ప్రచురణ: తెలంగాణ విద్యావంతుల వేదిక
 ప్రతులకు: 5-9-22/4, హిల్ ఫోర్ట్ రోడ్,
 ఆదర్శనగర్, హైదరాబాద్
 ఫోన్: 9494306663, 040-64525234

అలుగు
 సంపాదకులు: సంగెశెట్టి శ్రీనివాస్, వెల్లండి శ్రీధర్
 ప్రచురణ: తెలంగాణ రచయితల సంఘం
 వెల: రూ.60/-
 ప్రతులకు: ప్రముఖ పోయ్యల దుకాండ్లు,
 సంగెశెట్టి శ్రీనివాస్, అత్తాపూర్, మెహిదీపట్నం
 ఫోన్: 9849220321

మహానగరం
 రచన: ఎన్. మురళీధర్
 వెల: రూ.65/-
 ప్రతులకు: మంచి పుస్తకం,
 తార్కాక, సికింద్రాబాద్-17.
 ఫోన్: 9490746614

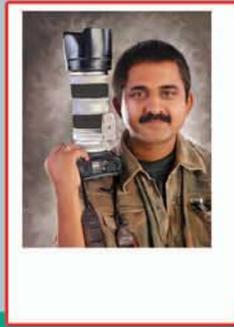
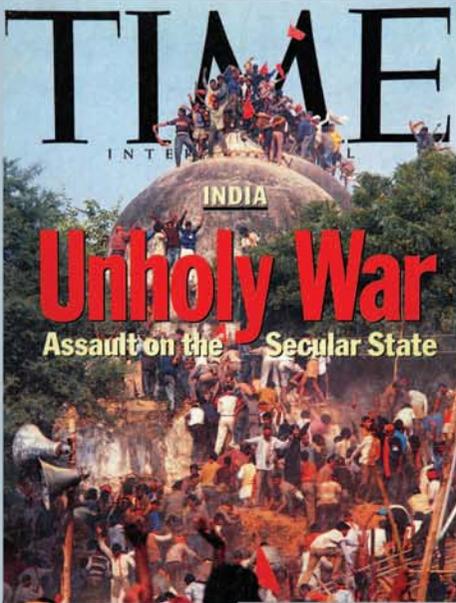

డి. రామలింగం కథలు
 వెల: రూ.70/-
 ప్రతులకు: నవచేతన పబ్లిషింగ్ హౌస్
 విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్,
 ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్, నవతెలంగాణ బుక్ హౌస్
 ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలు

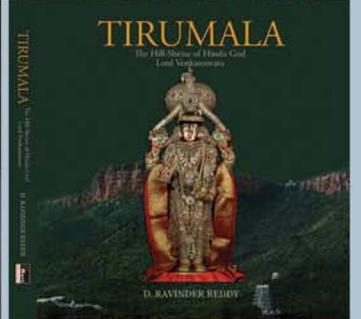
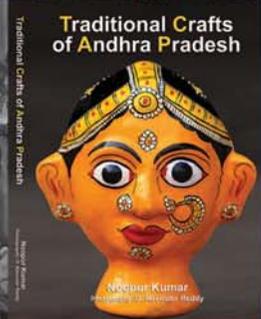
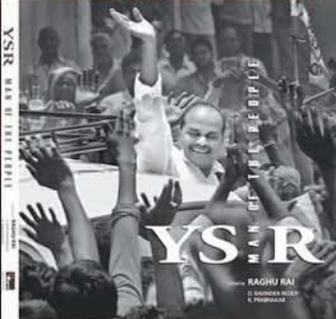
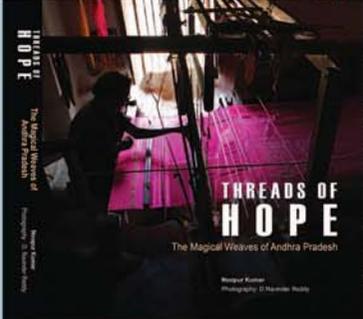
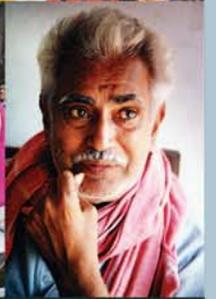
సినారె సాహితీ ప్రాభవం
 వెల: రూ.100/-
 ప్రతులకు: వంశీ కల్చరల్ అండ్
 ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్,
 ఫోన్: 9849023852

ఈ శీర్షికలో ప్రచురించేందుకు కొత్త పుస్తకాలు పంపవలసిన చిరునామా:
 "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288 E-mail: deccanlandindia@gmail.com

Photographer :
D. Ravinder Reddy

రవీందర్‌రెడ్డి సుపరిచిత ఫోటోగ్రాఫర్.
అయోధ్యలో బాబ్రి మసీదు కూల్చివేత,
లాథూర్ భూకంపం ఉదంతాల్లో సంచలన
చిత్రాలను తీసినది ఆయనే.
ప్రఖ్యాత మేగజైన్లు (టైమ్ ఇంటర్నేషనల్,
ఇండియాటుడే, ది వీక్) ఆయన చిత్రాలను
కవర్‌పేజీలుగా ప్రచురించాయి.
ప్రత్యేక కథనం: 26, 27వ పేజీల్లో

Oxford

Grammar School

RECONNECTING CHILDREN WITH NATURE

created by
Blinking Dots

Street No. 13, Himayathnagar, Hyderabad

Ph: 99596 12345, 040-2763 6214

**Admissions are in
Progress**